

ÖNSÖZ

“Sinema Devlet İlişkisi: Dünyadan Örnekleri ve Türkiye” adlı bu çalışmada Türkiye’de sinema alanındaki politikaları yürüten Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğünün işleyişinin yanı sıra sinema endüstrileri güçlü olan Hindistan, Güney Kore, Fransa ve İran’da bu politikaları yürüten kurum ve kuruluşlar da incelenmiş ve bu ülkelerden ülkemiz adına alınabilecek örnek uygulamalar belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmada Dünya’da sinema endüstrisi güçlü olan her ülkeye yer verilememiştir. Bunun yerine sinema devlet ilişkileri incelenecek olan dört ülke belirlenmiş ve bu ülkelerin sinema alanında faaliyet gösteren resmi kurum ve kuruluşları ve sinema alanındaki uygulamaları daha ayrıntılı olarak incelenebilmiştir.

Çalışmada güncel bilgilere daha çok yer verilmesi nedeniyle kullanılan kaynaklarda büyük oranda internetten yararlanılmıştır.

Bu uzmanlık tezi çalışmasında değerli görüşlerini ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Genel Müdür Yardımcısı Sayın Nejat Gökçe’ye teşekkürü bir borç bilirim.

ÖNSÖZ	I
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
TABLOLAR ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ	IX
GİRİŞ	1
I.BÖLÜM	4
HİNDİSTAN	4
1.1 Ana Birimler	7
1.1.1.Filmler Departmanı	7
1.1.2.Film Festivalleri Müdürlüğü	8
1.1.3.Hindistan Ulusal Film Arşivi	10
1.1.4. Film Sertifikasyon Merkez Kurulu	11
1.2. Özerk Birimler	12
1.2.1.Hindistan Film Ve Televizyon Enstitüsü	12
1.2.2.Satyajit Ray Film Ve Televizyon Enstitüsü	13
1.2.3.Çocuk Filmleri Kurumu	14
1.3.Sektörel Kamu Oluşumları	15
1.3.1.Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti.	15
II. BÖLÜM	18
GÜNEY KORE	18
2.1.Ulusal Destek Bölümü	22
2.1.1.Yatırım Fonu Finansmanı	22
2.1.2.Ulusal Gişe Hâsılatı Veri Sistemi	23
2.1.3.İpotek Karşılığı Borç Sistemi	23
2.1.4.Kuzey-Güney Kore Film Alışverişi İçin Yapım Öncesi Geliştirme Destegi	23
2.1.5.Senaryo Destek Programı	24

2.1.6.Uluslararası Ortak Yapım Desteği.....	24
2.1.7.Uzun Metrajlı Dramatik Film Desteği.....	24
2.1.8.Bağımsız Film Yapım Desteği.....	25
2.1.9.HD Film Yapım Desteği	25
2.1.10.Sanat Filmi Yapım Desteği	25
2.1.11.Sanat Filmi Gösteren Sinemalar için Destek Programı	26
2.1.12. Bağımsız Filmler için DVD Üretimi ve Dağıtım Desteği.....	26
2.1.13. Sanat Filmi Gösteren Sinemalarda Gösterilen Filmler için Gösterim ve Dağıtım Desteği Programı.....	26
2.1.14. Sinema ile İlgili Organizasyonlara Verilen Destek.....	26
2.1.15. Bölgesel Medya Merkezlerine Verilen Destek	26
2.1.16. Altyazı Destek Programı	27
2.1.17.Dijital Sinema Programı	27
2.2.Uluslararası Tanıtım Bölümü.....	27
2.2.1.Kore Filmlerinin Dolaşımı	28
2.2.2.Asya Sinema Endüstrisi Ağı	28
2.2.3.Asya Sinema Profesyonelleri Eğitim Programı.....	28
2.2.4.Yurtdışında Ağ Oluşturma Programı.....	29
2.2.5.Ar-ge Çalışmaları.....	29
2.2.6.Kore Sineması İle İlgili Kitapların Basımı	29
2.2.7.Film Adlarının Standardizasyonu.....	30
2.2.8.Japonya’da Ticari Kore Filmlerinin Dağıtımı İçin Destek Programı	30
2.2.9.Japonya’da Bağımsız Kore Filmlerinin Dağıtımı İçin Destek Programı	30
2.2.10. Uluslararası Film Festivallerine Katılım Destek Programı	30
2.2.11.Uluslararası Film Yapımcıları Laboratuvarına Katılım Desteği.....	30

2.3.Kore Sineması Araştırma Merkezi	31
2.3.1. Önemli Sinema Kitaplarının Basımı için Destek Programı.....	31
2.3.2. Araştırma Desteği	31
2.3.3.Tez desteği	32
2.3.4.Yeni Araştırmacılar için Destek Programı.....	32
2.4.Kore Sanat ve Film Akademisi.....	32
2.4.1.Yoğunlaştırılmış Program.....	32
2.4.2.Gelişmiş Program	33
2.4.3.Sinema Profesyonelleri İçin Uzmanlık Eğitimi.....	34
2.4.4.Yabancı Ülkelerle Değişim Programı	34
2.5.Kore Film Konseyi Stüdyoları.....	34
III. BÖLÜM.....	36
3.1. CNC'nin Görevleri	37
3.1.1. Düzenleyici görevi.....	38
3.1.1.1.Film Sertifikasyonu	38
3.1.1.2 İşletme Ruhsatı.....	39
3.1.1.3. Film Mirası	39
3.1.1.4. Filmlerin Sınıflandırılması.....	39
3.1.1.5. Sinema Ve TV Kayıtlarının Korunması	40
3.1.1.6. Mültiplekslerin Kuruluşundaki Düzenlemeler	40
3.1.1.7. Profesyonel Kimlik Kartları	41
3.1.1.8. Sinema ve TV İlişkilerinde Düzenlemeler	41
3.1.2. Destekleme Görevi	41
3.1.2.1. Sinema Sanatını Destekleyici Görevi	41
3.1.2.1.1. Otomatik Destek	42

3.1.2.1.1.1 Prodüksiyon Aşamasında Verilen Otomatik Destek.....	42
3.1.2.1.1.2. Dağıtım Aşamasında Verilen Otomatik Destek.....	42
3.1.2.1.1.3. Gösterim Aşamasında Verilen Otomatik Destek.....	43
3.1.2.1.2. Seçici Destek.....	43
3.1.2.1.2.1. Prodüksiyon Aşamasında Verilen Seçici Destek.....	43
3.1.2.1.2.2. Dağıtım Aşamasında Verilen Seçici Destek.....	43
3.1.2.1.2.3. Gösterim Aşamasında Verilen Seçici Destek.....	44
3.1.2.2. Görsel İşitsel Sektörü Destekleme Görevi.....	44
3.1.3. Teşvik Görevi.....	44
3.1.4. Film Mirasının Geliştirilmesi ve Korunması Görevi.....	45
3.1.5. Avrupa ve Uluslararası Platformdaki Görevi.....	46
3.2. CNC'nin Organizasyon Yapısı.....	47
3.2.1. İletişim Müdürlüğü.....	47
3.2.2. Film ve TV kayıtlarını Koruma Müdürlüğü.....	48
3.2.3. İzleyiciler, Bölgeler ve Yaratıcılık Müdürlüğü.....	48
3.2.4. Avrupa ve Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü.....	51
3.2.5. Multimedya ve Teknik Endüstriler Müdürlüğü.....	51
3.2.6. Film Müdürlüğü.....	53
3.2.7. Film Mirası Müdürlüğü.....	55
3.2.8. Finans ve Mevzuat Müdürlüğü.....	57
3.2.9. Genel Sekreterlik.....	59
3.2.10. Araştırma, İstatistik ve Forecasting Müdürlüğü.....	60
3.2.11. Televizyon Müdürlüğü.....	61
IV. BÖLÜM.....	63
İRAN.....	63

4.1.Farabi Sinema Kurumu	71
4.1.1.Kültür Birimi	71
4.1.2.Uluslararası İlişkiler Birimi.....	71
4.1.3.Halkla İlişkiler Birimi	72
4.1.4.Ticaret Birimi.....	72
4.1.5.Festivaller Sekreterliği	72
4.1.6.Üretim Destek Birimi	72
4.1.7.Video Birimi	73
4.2.İran Genç Sinemacılar Derneği.....	73
4.3.Belgesel ve Deneysel Film Merkezi	74
4.4.İran Ulusal Bilgisayar Kurumu.....	74
4.5.Görsel Medya Enstitüsü	76
4.6.İran Sinema Müzesi	77
V. BÖLÜM	78
TÜRKİYE.....	78
5.1. Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğünün Organizasyon Yapısı .	88
5.1.1. Telif Hakları Dairesi Başkanlığı.....	88
5.1.1.1.Araştırma Geliştirme ve Mevzuat Şube Müdürlüğü.....	88
5.1.1.2. Fikri Hakları İzleme Şube Müdürlüğü.....	89
5.1.1.3.Kayıt Tescil Şube Müdürlüğü.....	90
5.1.1.4. Meslek Birlikleri ve Sektörel Destekleme Şube Müdürlüğü.....	90
5.1.2. Sinema Dairesi Başkanlığı	91
5.1.2.1.Uluslararası İlişkiler ve Tanıtıcı Faaliyetler Şube Müdürlüğü	91
5.1.2.2.Arşiv ve Teknik Prodüksiyon Şube Müdürlüğü	92
5.1.2.3. Yapım Destekleme Şube Müdürlüğü	94

5.1.2.4. Proje Destekleme Şube Müdürlüğü	95
5.1.2.5. Danışma ve Değerlendirme Şube Müdürlüğü.....	96
5.1.3. İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı.....	97
5.1.3.1. Personel İşleri Şube Müdürlüğü.....	97
5.1.3.2. İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü	97
5.1.3.3. Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü.....	97
5.1.3.4. Gelirler ve Muhasebe Şube Müdürlüğü	97
5.2. Kültürel Faaliyetlere Verilen Destekler.....	98
5.2.1. Uzun Metrajlı Filmlere Verilen Destekler.....	98
5.2.2. Belgesel, Kısa Film, Senaryo Diyalog ve Animasyon Çalışmalarına Verilen Destekler	100
5.2.3. Kültürel ve Sanatsal Tanıtıcı Faaliyetlere Verilen destekler.....	101
5.2.4. Sinema Salonu Olmayan İl Ve İlçelere Verilen Destekler	102
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	103
ÖZET	111
ABSTRACT.....	112
ÖZGEÇMİŞ	113

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD Amerika Birleşik Devletleri

CDEC Commission d'Équipement Cinématographique –Sinema Teçhizat Komisyonu

CNC Centre National de la Cinematographie-Ulusal Sinema Merkezi

COSIP Commission d'Aide a la Promotion et a la vente a l'étranger des programmes audiovisuelles-Yurt Dışında Görsel İşitsel Program Tanıtım ve Satışa Yardım Komisyonu,

IFCIC L'Institut pour le Financement du Cinéma et des Industries Culturelles

KOFIC Korean Film Council-Kore Film Konseyi

MEDIA Measures to Encourage the Development of the Audiovisuel Industry-Görsel İşitsel Endüstriyi Gelistirmek için Tesvik Kuralları

OECD Organisation for Economic Co-operation and Development

SOFICA Societes de Financement des Industries Cinematographiques et Audiovisuelles-Görsel İşitsel Sektör ve Sinema Sektörü Finans Topluluğu

WTO World Trade Organization- Dünya Ticaret Örgütü

TABLolar ŞEKİLLER VE RESİMLER DİZİNİ

Tablo 1.1: 2009 Yılı GişE Hasılatına Göre İlk On Film

Tablo 2.1:2009 Yılı Seyirci sayısına Göre İlk On Film

Tablo 3.1: 2009 Yılı Seyirci sayısına Göre İlk On Film

Tablo 4.1: İran Sinema Endüstrisine ait bazı veriler

Tablo 5.1: Seyirci Sayıları ve GişE Hasılatı(1996-2008)

Tablo 5.2: 2009 Yılı Seyirci sayısına Göre İlk On Film

Tablo 5.3: Uzun Metrajlı Filmlere Verilen Destekler

Tablo 5.4: Belgesel, Kısa Film, Senaryo Diyalog ve Animasyon Çalışmalarına Verilen Destekler

Tablo 5.5: Kültürel ve Sanatsal Tanıtıcı Faaliyetlere Verilen destekler

GİRİŞ

19. yüzyılın sonlarında Avrupa'da keşfedilen sinema sanatı Amerika kıtasında bir endüstri kolu olarak gelişmiştir. 20. yüzyılın başlarında kurulan Hollywood sineması Avrupa ve dünya sinema pazarında önemli bir yer edinmeye başlar. Sinemanın ekonomik ve politik gücünün farkında olan Amerikan yönetimi Amerikan sinemasının diğer ülkelerin pazarlarını ele geçirebilmesi için başarılı çalışmalar yürütür. Bugün dünya sinema pazarının %40'ını elinde bulunduran ABD'nin silah endüstrisinden sonra en büyük endüstri kolu sinemadır.

1960'lı yıllarda başarılı yükseliş yakalayan Türk sineması 1970'li yıllarda gücünü kaybederek büyük bir krizin içine sürüklenmiştir. 1977 yılında Türk sineması ile ilgili yasal düzenlemeler yapmak, yurt dışında film haftaları düzenlemek ve yurt dışında festivallere katılacak olan filmlerin altyazılı kopyalarını hazırlamak gibi görevleri yerine getirmek amacıyla Kültür Bakanlığı bünyesinde Sinema Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. 1978 yılında sektörden kişilerin katıldığı Devlet Sinema Kurultayı düzenlenmiş ve sinemanın sorunları ile ilgili konular tartışılmış ve sinema yasası taslağı şekillenmiştir. Ancak Sinema Dairesi'nin hazırladığı yasa tasarısı Meclis'te kabul edilmemiştir. Türk Sineması ile ilgili ilk yasal düzenlemeler 1986 yılında çıkarılan Sinema Video ve Müzik Eserleri Kanunu ile yapılmıştır. Bu yasanın çıkarılmasının ardından Türkiye'de 1989 yılında Yabancı Sermaye Yasasında yapılan değişikliklerle Amerikan şirketleri ülkeye girmeye başlar. İlk olarak Warner Bros ve daha sonra United International Pictures Türkiye'de şube açarlar. Bu şirketlerin Türkiye'de dağıtım alanına girerek sermaye akışını kontrol etmeleri, Türk filmlerinin gösterime girecek sinema salonu bulamamasına yol açar. Bu durumu düzeltmek için Sinema yasasında değişiklik çalışmaları başlatılır. Ancak çeşitli nedenlerden ötürü yapılmak istenen değişiklikler hayata geçirilemez.

1996 yılına kadar Amerikan sinemasının etkisi altında kalan Türk sinema endüstrisi, 1996 yılında çekilen ve 2,5 milyonu aşan seyirci sayısına ulaşan Eşkiya filmi ile yeniden canlanma sürecine girmeye başlamıştır. 2004 yılında yayımlanan

5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun bu canlanma sürecinde önemli bir etkiye sahiptir. 1996 yılından itibaren ülkede yerli film izleyici sayısı gün geçtikçe artış göstermiştir. 2009 yılı itibariyle yerli film izlenme oranı %50,9'dur. Bu gelişmeler Türk Sineması adına umut vericidir. Ancak Türk sinemasının Dünya sinema sektöründeki pazar payı hala çok küçüktür.

Dünyada sinema sektörünün ekonomik büyüklüğü yaklaşık 82 milyar dolardır. Sinema sektörünün en önemli gelir kaynağını oluşturan bilet satışlarından elde edilen hâsılat ise bu miktarın 25 milyar dolarlık kısmını oluşturmaktadır. 2009 yılında Türkiye'nin toplam gişe hâsılatına bakıldığında(198 milyon dolar) Türk sinemasının dünya pazarındaki payının binde 7 olduğu görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı Amerikan filmlerine karşı ulusal sinemalarını korumayı başaramış devletlerin sinema ile olan ilişkilerini incelemek ve Türkiye ile bir mukayese yapmaktır. İncelenen ülkeler Hindistan, Güney Kore, Fransa ve İran'dır. Bu ülkelerin diğer ülkeler arasından seçilerek incelenme nedenleri şunlardır:

- Çalışmanın birinci bölümünde incelenen Hindistan gelişmekte olan bir ülke olmasına rağmen Amerikan sinemasından sonra dünya'nın en büyük sinema endüstrisine sahiptir. Bir yılda yaklaşık 800 adet film üretilen Hindistan'da yerli film izlenme oranı %92'dir. Ülkede toplam 10.120 adet sinema salonu mevcuttur. Ülkenin toplam gişe hasılatı 1,86 milyar dolardır.
- Çalışmanın ikinci bölümünde incelenen Güney Kore sineması son zamanlarda dünya pazarında adını duyurmayı başarmış ulusal bir sinemadır. 2009 yılında 138 film üretilen Güney Kore'de yerli film izlenme oranı %48,8'dir. Ülkede toplam 1996 adet sinema salonu mevcuttur. Ülke'nin toplam gişe hâsılatı 854 milyon dolardır.
- Çalışmanın üçüncü bölümünde incelenen Fransa II. Dünya Savaşı'nın hemen akabinde ulusal sinema kurumu olan CNC'yi kurarak ulusal sinemasını Amerikan sinemasına karşı korumayı başarmış ve ulusal sinemasını hem sanatsal hem de ekonomik açıdan güçlü kılmıştır.

2009 yılında 230 film üretilen Fransa'da yerli film izlenme oranı %36,8'dir. 5.522 adet sinema salonu bulunan ülkede toplam gişe hâsılatı 1,71 milyar dolardır.

- Çalışmanın Dördüncü Bölümünde incelenen İran yılda ortalama 70 filmin üretildiği, yaklaşık 25 milyon seyirciye sahip olan ve binlerce kişinin istihdam edildiği büyük bir sinema sektörüne sahiptir. Ayrıca İran filmleri 300'ün üzerinde uluslararası ödül kazanmış ve bir kısmı seçkin olmak üzere 4000'den fazla uluslararası festivale katılmıştır

I.BÖLÜM

HİNDİSTAN

Sinema Hindistan'a 1896 yılında, sinematografin icadından bir yıl sonra gelmiştir. 1898 yılında Hiralal Sen tarafından yönetilen *The Flower of Persia* adlı Hindistan'ın ilk kısa film çekilmiştir. Hindistan'ın ilk uzun metrajlı filmi ise Dadasaheb Phalke tarafından 1913 yılında yapılmıştır. ¹

20 yüzyılda sinema, Hint nüfus arasında popüler bir eğlence aracı halini aldı. Bilet fiyatlarının düşük olması sıradan insanların sinemaya gidebilmesinin önünü açtı. Zamanla genç Hintli yapımcılar Hint sosyal hayatını ve Hint kültürünü sinemanın içine sokmaya başladılar. Ayrıca bazı yapımcıların dünyadan bazı fikirlere sinemada yer vermesi Hint sinemasına dünya çapında ilgi uyandırdı.

1930 yılında Hindistan'ın ilk sesli filmi çekilmiştir. Ses teknolojisindeki gelişme müzikallerin artmasına neden olmuştur. Bu yıllarda önemli şehirlerde film stüdyoları kurulmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından bağımsızlığını kazanan Hindistan'da sinemanın ticari değeri üzerinde durulmaya başlanmıştır. 1949 yılında Filmler departmanı ve 1960 yılında Maliye Bakanlığına bağlı film yapımcılarına finansal destek sağlayan Film Finans Kurumu kurulmuştur.

Bugün üretilen film sayısı bakımından dünyanın en büyük film endüstrisi olan Hint film endüstrisi, son yıllarda hem akademik çevrelerde hem de dünya film endüstrisi içinde büyük ilgi çekmektedir. Mumbai, Chennai, Kalkata, Bangalore ve Hyderabad Hint sinema endüstrisinin merkezleridir. Mumbai, Bollywood adı verilen popüler Hint sinemasının doğduğu yerdir.

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/cinema_of_India Erişim Tarihi:22.09.2010

Hindistan'da Bollywood'un yanı sıra bölgesel sinema endüstrileri de mevcuttur. **Bollywood**, Hintçe çekilen filmlerin oluşturduğu sektöre hakimken, bölgesel sinemalar ülkenin geri kalanında bölgesel dillerde filmler çekmektedirler. Hintçe'nin ülke genelinde yaygın bir dil olmaması ve okuma-yazma oranının düşük olması nedeniyle filmlerin altyazılı olarak ülke genelinde gösterilemiyor olması gibi nedenler büyük kentler dışında yaşayan Hintlilerin; kendi dillerinde çekilen, daha küçük bütçeli bölgesel sinema ürünlerini tercih etmelerine neden olmaktadır. Bölgesel sinema endüstrisi 'sanat sineması' ve 'yeni Hint sineması' olarak tanımlanan sosyal gerçekçi sinemaya da ev sahipliği yapmaktadır. İtalyan yeni gerçekçiliğinin izlerini taşıyan 'yeni Hint sineması' **Bollywood** filmlerinin aksine 'sokaktaki adam'ı konu alır. Belli estetik ve politik kaygıları barındıran bu filmlerde kahramanlar, gündelik hayatı yaşayan sıradan insanlardır. **Bollywood** filmlerinde kullanılan zengin kıza aşık, fakir ama gururlu erkek, kötü kalpli kaynana ya da görümce gibi tiplere bu filmlerde pek rastlanmaz.

Hindistan film endüstrisinin ekonomik büyüklüğü yaklaşık 1,8 milyar dolardır.² Hindistan'da her yıl binin üzerinde konulu uzun metrajlı filmin yanında dokuz yüz civarında kısa film çekilmektedir. Ülkede 10.000 adet sinema salonu vardır ve bir milyar nüfuslu Hindistan'da günde on beş milyon Hintli sinemaya gitmektedir.³ Hindistan'da Association of Indian Motion Pictures and TV Programmes üyesi 63 yapımcı firma mevcuttur. Hindistan'da ortalama film maliyeti yaklaşık 1.75 milyon dolardır. Bu miktar düşük bütçeli bir film için 400.000 dolar ve yüksek bütçeli bir film için 30 milyon dolar olabilmektedir. Hint film endüstrisi 6 milyondan fazla kişiye iş imkanı sağlamaktadır.⁴

² R. Aktaş, A. Alp, M.Doğanay ve diğreleri, **Eğlence Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri**, Ankara:TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi,2008, s.14

³ Şeyda Sever, "Bollywood: Hollywood'a Meydan Okuyabilen Tek Ulusal Sinema Endüstrisi", **Altyazı Aylık Sinema Dergisi**, S:19, Haziran 2003

⁴ <http://www.indiaonestop.com/film.htm> Erişim Tarihi:22.09.2010

Hindistan’da yerli yapımların pazar payı 2009 yılı verilerine göre %92’dir. Ülke genelinde toplam 10.120 adet sinema salonu mevcuttur.⁵

Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere Hindistan’da 2009 yılı gişe hasılatı en fazla olan ilk on film yerli yapımdır.

Tablo 1.1: 2009 Yılı Gişe Hasılatına Göre İlk On Film

	Filmin Adı	Ülke Adı	Gişe Hasılatı(milyon Dolar)
1	3 Idiots	IN	53.12
2	Ajab Prem Ki Ghazab Kahani	IN	18.54
3	Love Aaj Kal	IN	15.59
4	Wanted	IN	15.23
5	De Dana Dan	IN	13.22
6	Kambakkht Ishq	IN	12.89
7	Paa	IN	12.61
8	All The Best: Fun Begins	IN	12.29
9	Kaminey	IN	12.23
10	New York	IN	10.91

Kaynak: http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

Hint film endüstrisinin gelişimine katkı sağlayan diğer bir husus da yapımcılara film yapma konusunda kolaylıklar sağlanmasıdır. Film çekimi için yapılan başvurular kısa sürede sonuçlanmaktadır. Ayrıca yapımcı firmaya oyuncu desteği, teknik destek, ekipman desteği ve post prodüksiyon desteği makul ücret

⁵ http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

karşılığı verilmektedir. Bu durum yapım maliyetini önemli ölçüde azaltmakta ve Hindistan'da yabancı gerçekleştirilen yabancı yapımların sayısını arttırmaktadır. Yabancı yapımların Hindistan ekonomisine yıllık katkısı yaklaşık 1 milyar dolardır.⁶

Hindistan Enformasyon ve Yayıncılık Bakanlığı⁷ Film Endüstrisi alanındaki düzenlemeleri yapan ve bu alandaki mevzuatı uygulayan en üst organdır. Bakanlık film endüstrisi alanında uluslar arası işbirliğinden sorumludur ve bu alanda yabancı mukabilleriyle Hindistan Devleti adına ilişkileri yürütür. Bakanlık film endüstrisi alanında görev alanına giren konular şunlardır:

- Filmlerin ihraç ve ithalatı
- Film endüstrisinin gelişimi ve tanıtımı
- Film festivalleri organizasyonu ve bu amaçla kültürel değişimler

Bakanlığın film kanadı çeşitli ana birimler, özerk yapılar ve sektörel kamu oluşumlarından oluşmaktadır.

1.1 Ana Birimler

1.1.1. Filmler Departmanı⁸

Filmler departmanı merkezi hükümet programlarını tanıtmak amacıyla belgeseller ve haber programları yapımından ve ülke genelindeki bunların zorunlu olarak sergilendikleri çeşitli sahnelerle gönderilmesinden sorumludur. Bu departmanın amacı ulusal programların uygulanmasında halkı eğitmek ve teşvik etmek ve ülke imajını ve ülke mirasını Hintlilere ve yabancı izleyicilere göstermektir. Ayrıca bu departman ulusal entegrasyon, iletişim ve bilgi açısından Hindistan için büyük öneme sahip belgesel film hareketinin büyümesini hızlandırmayı amaçlamaktadır.

⁶ R. Aktaş, A. Alp, M.Doğanay ve diğreleri, **a.g.e**, s.15

⁷ <http://mib.nic.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

⁸<http://www.filmdivision.org> Erişim Tarihi:22.09.2010

Departmanın elinde 8000'i aşkın sosyokültürel ve politik öneme sahip olaylarla ilgili filmler mevcuttur. Burada eğitilmiş personel ve gerekli teçhizat mevcuttur. Değişik Bakanlıklar ve Devlet birimleri için tarım, savunma ve aile gibi konularda burada filmler yapılmaktadır. Bu filmler ülkenin çeşitli sinema salonlarında ve filmler departmanının gösterim turnelerinde gösterilir ve filmlerin TV kanallarında tanıtımları yapılır. Bazı filmler TV kanallarında gösterilir.

Mumbai'de belgesel, kısa ve animasyon filmler için uluslar arası festivaller bu departman tarafından organize edilmektedir.

1.1.2.Film Festivalleri Müdürlüğü⁹

Film Festivalleri Müdürlüğü 1973 yılında ülke içinde ulusal ve uluslararası film festivalleri organize etmek için kurulmuştur. Film Festivalleri Müdürlüğü Hindistan'ın yurtdışındaki festivallere katılımını Hindistan içerisinde yabancı film yurtdışında ise Hint filmleri programları organize etmeyi kolaylaştırır ve ulusal film ödülleri fonksiyonunu elinde bulundurur.

Bir kültürel değişim aracı olarak Film Festivalleri Müdürlüğü uluslararası dostluğu teşvik eder, dünya sinemasındaki yeni trendlere ulaşmayı sağlar, sağlıklı rekabet üretir ve süreç içerisinde Hint film standartlarının gelişmesine yardımcı olur.

Müdürlüğün resmi web sayfasında amaçları şöyle belirtilmektedir:

- Hint sinemasını yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak
- Uluslararası platformda önemli Hint filmlerinin keşfedilmesini sağlamak
- Önemli uluslararası yönetmenlerin filmlerini festivallerde göstermek

⁹ <http://www.dff.nic.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

Film Festivalleri Mdrlg Uluslararası Hindistan Film Festivalini organize etmektedir. Ayrıca Müdürlük Ulusal Film Festivalinin açılışını takiben Ulusal Film dl törenini düzenler.

Her yıl dünyadaki önemli 50 film festivaline Film Festivalleri Mdrlg tarafından filmler gönderilir. Gönderilen filmler Hint Panorama Bölümünden seçilir. Panorama filmleri ise tüm bölgelerden gelen ulusal film yapmcılarının katılımlarıyla seçilir. Seçilen filmler festivallere İngilizce altyazılı olarak gönderilir. Müdürlük yurtdışı festivallere katılacak olan Panorama filmleri yönetmenlerine sponsor olmaktadır.

Kültürel Değişim Programları erevesinde Film Festivalleri Mdrlg film programları düzenler. Bu film programları anlaşmayı imzalayan iki ülkenin iki veya üç önemli büyük şehirlerinde gerçekleştirilir. anlaşmalara göre bütün harcamalar yerel yönetimler tarafından karőılanmaktadır. Müdürlük ayrıca Kültürel Değişim anlaşmaları imzalamadığı diğer ülkelerde de film programları düzenlemektedir.

Hindistan ve başka bir ülke arasında imzalanan mutabakat zabıtlarının bir parçası olarak zaman zaman bazı özel programlar düzenlenmektedir. Bu programlardan en başarılı olanı karőılıklı anlaşmalar çerçevesinde çeşitli ülkelerde gerçekleşen Hindistan Festivalleridir. Bu festivallerde film gösterimleri önemli bir yer tutmaktadır ve Film Festivalleri Mdrlg bu festivallerde gösterilecek olan filmlerin o ülkenin dilinde altyazılı olarak hazırlanıp gösterilmesinden sorumludur.

Bu mdrlgn bünyesinde bir dokümantasyon birimi yer almaktadır. Bu birim ulusal ve uluslararası sinema hakkında geniş bir veri koleksiyonuna sahiptir. Bu veriler Hindistan'da gerçekleşen herhangi bir festivalde yerel basın için ana bilgi kaynağıdır. Bireysel Hint filmleri ile ilgili bilgiler düzenli olarak toplanılır ve yurtdışı festivallere gönderilir.

1.1.3.Hindistan Ulusal Film Arşivi¹⁰

1964 yılında kurulmuş olan Hindistan Ulusal Film Arşivinin amaç ve fonksiyonları web sayfasında şöyle belirtilmektedir:

- Ulusal sinema mirasını ve dünya sinemasından temsili örneklerini gelecek nesillerin kullanımına sunabilmek için araştırmak, elinde bulundurmak ve korumak
- Sinema ile ilgili verileri sınıflandırmak ve sinema aile ilgili araştırmaları üstlenmek ve teşvik etmek
- Yurt içinde sinema kültürünü yaygınlaştıran, yurtdışında ise Hint sinemasını tanıtan bir merkez gibi davranmak

Hindistan Ulusal Film Arşivinin ana merkezinin yanında 3 farklı bölgede ofisi vardır. Bu birim Uluslararası Film arşivleri Federasyonunun bir üyesidir ve bu organizasyonda aktif rol oynamaktadır.

Arşivde Filmler uluslararası film muhafaza standartlarına göre dizayn edilmiş film kasalarında saklanmaktadır. Film materyalleri periyodik olarak bakıma alınmaktadır.

Ulusal film Arşivinin sinema ve ilgili sanatlarla ilgili kitapların ve dergilerin bulunduğu bir kütüphanesi mevcuttur. Dünyada sinema ile ilgili yayınlanan 25.000 kitap ve 100'ün üzerinde yerli ve yabancı dergi ve Film Sertifikasyon Merkez Kurulundan elde edilmiş olan 25.000 film senaryosu yer almaktadır. Kütüphane öğrenciler, araştırma görevlileri, gazeteciler ve sinema ile ilgili herkese açıktır.

Arşivde Hindistan Sinemasının her dönemine ait geniş bir materyal koleksiyonu mevcuttur.

Ulusal arşivin film kültürünü yaygınlaştırmaya yönelik olarak dağıtım kütüphanesi mevcuttur. Bu kütüphane ülke içinde eğitim enstitüleri, kültürel organizasyonlar ve

¹⁰ <http://www.nfaipune.gov.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

film toplulukları gibi yerlere film göndermektedir. Ayrıca yurtdışına film göndermekten de sorumludur.

Film toplulukları, kültürel organizasyonlar ve eğitim enstitüleri işbirliği ile Ulusal arşiv tarafından özel film gösterimleri ve festivaller gerçekleştirilmektedir.

Arşivde her Perşembe günü üyeler için arşivdeki yerli ve yabancı filmlerin gösterimi yapılmaktadır. Üyelik halka açıktır. Bir yıllık üyelik sadece arşiv gösterimleri için 2000 Hindistan Rublesi (yaklaşık 60 TL), hem arşiv hem de Hindistan Film ve TV enstitüsü gösterimleri için 3000 Hindistan Rublesi(yaklaşık 90 TL)'dir. Çocuklar için gösterim ücreti ise 500 Hindistan Rublesi'dir(Yaklaşık 15 TL)

Ulusal Film Arşivi sinemanın her alanıyla ilgili özellikle Hint Sineması tarihi alanındaki akademik aktiviteleri teşvik eder. Hindistan'dan veya yurtdışından araştırmacılar ve öğrenciler arşivdeki film ve video koleksiyonu ile dokümantasyon bölümüne ve kütüphaneye ulaşabilirler. Arşiv ayrıca araştırmalar, projeler ve akademik aktivitelere burs sağlamaktadır.

1.1.4. Film Sertifikasyon Merkez Kurulu ¹¹

Film Sertifikasyon Merkez Kurulu Hindistan içinde üretilen ve yurtdışında üretilerek ülke içinde gösterime girecek olan filmlerin sertifikalandırılmasından sorumludur. Kurul 4 kategoride sertifika verir. İlki genel izleyici anlamında "U", ikincisi sadece yetişkinler anlamında "A", üçüncüsü 12 yaşın altı aile ile birlikte izleyebilir anlamında "UA" ve sonuncusu sadece belirli gruplar izleyebilir anlamında "S" işaretidir. Kurulun verdiği karara itiraz etmek isteyenler Sertifikasyon Temyiz Mahkemesine başvurabilirler.

¹¹ <http://mib.nic.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

1.2. Özerk Birimler

1.2.1.Hindistan Film Ve Televizyon Enstitüsü¹²

Hindistan Film ve Televizyon Enstitüsü Enformasyon ve Yayıncılık Bakanlığı altında özerk bir yapıdır. Enstitüde film ve televizyon programı yapımı ile ilgili eğitim verilmektedir.

Enstitü 1960 yılında Pune şehrinde Prahabat adlı film şirketinin filmler yaptığı yerde Hindistan devleti tarafından kurulmuştur. Bugün bu şirketin stüdyoları öğrenciler tarafından kullanılmaya devam etmektedir.

1974 yılına gelindiğinde televizyon alanındaki hızlı gelişimden sonra enstitünün faaliyet alanında genişleme gerçekleşmiştir. Televizyon alanında da eğitim vermeye başlanılmıştır.

Bugün enstitü bir uzmanlık merkezi olarak görülmektedir. Enstitü öğrencileri tarafından yapılan filmler hem ülke içinde hem de yurt dışında gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası festivallere katılmakta ve önemli ödüller kazanmaktadır. Enstitüde yönetmenlik, sinematografi, kurgu, ses kayıt ve ses dizaynı, oyunculuk, sanat yönetmenliği ve yapım dizaynı ve uzun metrajlı film senaryosu yazım dersleri verilmektedir.

Enstitü en son teknoloji teçhizatla donatılmıştır. Öğrenciler başlangıçta basit teçhizat kullanırlar ve zamanla kendi çalışmalarında daha gelişmiş teçhizat kullanmaya başlarlar. Enstitüde 2 tane film ve 2 tane televizyon stüdyosu olmak üzere toplam 4 stüdyo vardır.

Enstitünün politikalarına yönetim kurulu karar verir ve bu kurul enstitünün müdürünü atar. Yönetim kurulu 8 kişiden oluşmaktadır. İdari fonksiyonlar müdür, sekreter ve dekanlar tarafından yürütülmektedir.

¹² <http://www.ftiindia.com> Erişim Tarihi:22.09.2010

1.2.2.Satyajit Ray Film Ve Televizyon Enstitüsü¹³

Satyajit Ray Film ve Televizyon Enstitüsü sanattaki ve film yapımındaki en son eğitim ve teknolojik gelişmeleri sağlamak üzere kurulmuştur. Enstitü İdari Konsey, Finans Komitesi ve Akademik Konseyden oluşan yapısıyla özerk bir kurumdur. Enstitü direkt olarak Enformasyon ve Yayınclık Bakanlığı tarafından finanse edilmektedir.

Enstitüde film yönetmenliği, sinema filmi fotoğrafçılığı, kurgu ve ses kaydı alanında 3 yıllık eğitim verilmektedir. Enstitü düzenlediği atölye çalışmalarını ve seminerlere sinemanın değişik alanlarından kişileri davet etmektedir.

Enstitü son teknoloji ile donatılmış olup, yenilikçi yaratıcı ve bağımsız çalışmalarda yetenekli profesyoneller yetiştirip böylelikle ülke sinemasının gelişmesine ve büyümesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Enstitünün amaçları şunlardır:

- Film ve televizyon yapımcılığı ile ilgili tüm alanlarda pratik ve teorik eğitim vermek.
- Eğitimlerini başarı ile tamamlayanlara sertifika veya diploma vermek.
- Film ve televizyon programı yapımcılığı alanında eğitim aktivitelerini koordine etmek.

Enstitüde 4 akademik bölüm bulunmaktadır:

- Yönetmenlik ve Senaryo Yazarlığı Bölümü
- Ses Kayıtçılığı Bölümü
- Kurgu Bölümü
- Sinema Film Fotoğrafçılığı Bölümü

¹³ <http://srfti.gov.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

Enstitüde 2 tane stüdyo, 1 tane kütüphane, film kütüphanesi, 3 adet sinema salonu bulunmaktadır.

1.2.3.Çocuk Filmleri Kurumu¹⁴

Çocuk Filmleri Kurumu çocuklar üzerinde ters etki yaptığı söylenen ticari sinemaya karşı çocuklar ve gençler için sağlıklı eğlence aracı olacak filmlerin üretimine öncülük etmek amacı ile 1955 yılında kurulmuştur. Amaç genç nesillerin yetiştirilme sürecine sinema ve televizyonu kullanarak olumlu katkılarda bulunmaktır.

Kurumun aktiviteleri şunlardır:

- Film ve televizyon dizileri üretme ve temin etme ve bunların Hint dillerinde dublajlarını yapmak.
- Bu film ve dizileri sinemalar, okullar ve televizyonda göstermek.
- Çocuk ve gençlik filmleri ile ilgili Uluslar arası Festivaller düzenlemek ve yurt dışında gerçekleştirilen bu tarz festivallere katılmak.
- Animasyon filmler üretmek.

Çocuk Filmleri Kurumu iş hayatına “Jaldeep” adlı bir macera filminin yapımıyla başladı. Bu film 1957 yılında Venedik Çocuk Filmleri Festivalinde ilk ödülünü kazandı. Kurumun kendi yapımlarının yanı sıra yurt dışından getirttiği filmlerin de bulunduğu büyük bir arşivi mevcuttur.

Çocuk Filmleri Kurumu çocuklar ve gençler için uzun metrajlı filmler, televizyon dizileri, kısa belgeseller, animasyon ve kukla filmleri yapmaktadır. 52 yıl içerisinde Kurum 114 tane uzun metrajlı film, 45 tane kısa animasyon film, 9 tane kukla filmi ve 52 tane kısa belgesel ve haber programları yapmıştır.

¹⁴ <http://www.cfsindia.com> Erişim Tarihi:22.09.2010

1.3.Sektörel Kamu Oluşumları

1.3.1.Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti.¹⁵

Hindistan Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti ülke sinemasını teşvik etmek amacıyla 1975 yılında kurulmuş olan bir kamu teşebbüsüdür. Şirketin hisselerine bölünmüş bütün sermayesi Hindistan devletine aittir ve idari kontrolü Enformasyon ve Yayıncılık Bakanlığına aittir. Kurumun öncelikli amacı Hint film endüstrisinin etkili ve bütünleşmiş gelişimini planlamak, teşvik ve organize etmektir. Yıllar içinde Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti. Hint sinemasının büyümesinde önemli hizmetler vermiştir. Kurum şimdiye kadar 300'ün üzerinde filmi finanse etmiştir. Bu filmler birçok ulusal ve uluslararası ödüller kazanmıştır.

Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti.'nin günlük işleri yönetim kurulu tarafından yürütülmektedir. Yönetim Kurulu başkan, genel müdür, finans müdürü ve temsilci müdürlerden oluşmaktadır.

Başkan idari yetkisi olmamakla birlikte yönetim kurulu toplantılarına başkanlık etmektedir. Genellikle 3 yıllığına bakanlık tarafından atanır. Başkan Şirketin günlük yönetimine katılmamasına rağmen Şirketin ortak kararlarının alınmasında sorumludur.

Genel Müdür Şirkette tam zamanlı çalışan idari müdürdür. Ataması Kamu Teşebbüsleri Departmanı tarafından yapılmaktadır. Genel müdür yönetim kurulu tarafından alınan kararların yürütülmesinden sorumludur.

Finans müdürü de genel müdür gibi şirkette tam zamanlı çalışan idari bir müdürdür. Onun ataması da Kamu Teşebbüsleri Departmanı tarafından yapılmaktadır. Finans müdürü genel müdüre finansal konularda yardım etmektedir.

Temsilci müdürler Enformasyon ve Yayıncılık Bakanlığında değişik pozisyonlara sahip memurlar ve sektörden insanlardır. Bunlar bu göreve Bakanlık

¹⁵ <http://www.nfdcindia.com> Erişim Tarihi:22.09.2010

tarafından atanırlar. Genellikle Yönetim Kurulunda alınan kararlara devlet düşüncesi çizgisinde müdahil olurlar ve şirketin fonksiyonlarını gerçekleştirip gerçekleştirmediğini izler.

Yönetim Kurulu tarafından alınan kararları uygulamak Genel Müdür ve Finans Müdürünün sorumluluğundadır. 21 kişilik kadro ile alınan kararlar uygulanmaktadır. Yönetim Kurulu toplantılarında film finansmanı, çeşitli projeler üzerinde sermaye harcamaları, hizmetler ve donanımdaki artış ve sermaye tedariki gibi konularda kararlar alınır. Yönetim Kurulu şirketin bütçesini onaylar. Genel Müdür ve Finans Müdürü Yönetim Kurulu tarafından alınan kararları uygularlar ve bu amaçla şubeleri yetkilendirir.

Şirket zaman zaman Genel Kurul tarafından alınan kararları ve kararlaştırılan politikaları uygulamaya koymak için el kitapları, tüzük ve yönetmelikler hazırlar. Bunlardan bazıları; Film Finans Yönetmeliği, Tiyatro Finans Yönetmeliği, TV Pazarlama El Kitabı, Malzeme Yönetimi El Kitabı, Çalışanlar Tüzüğü, İç Denetim El Kitabıdır.

Bir kamu sektörü olarak şirket çalışmalarında özerk bir yapıya sahiptir. Enformasyon ve Yayıncılık Bakanlığının idari kontrolünde olmasına rağmen şirket idareyi bakanlıktan alır. Bakanlık Hükümet politikalarının uygulanışını takip etmek üzere yarı zamanlı yöneticiler olarak çalışan Hükümet temsilcileri atamaktadır. Şirkette çalışan tam zamanlı yöneticiler başvuruların değerlendirmeye alınması ve yapılan mülakatların ardından Kamu İşletmeleri Başkanlığı tarafından atanmaktadır. İdari görevi olmayan diğer Yönetim Kurulu üyeleri ise film endüstrisi ve diğer alanlardan atanmaktadır. Böylelikle şirket tarafından ortaya konulan politikalar sinema sektöründen kişilerin rehberliğinde oluşturulmaktadır. Şirketin politikalarının oluşmasında kamu ile doğrudan bir ilişki söz konusu değildir.

Yönetim Kurulu idari kolaylık için alt kurullar oluşturmuştur. Bunlar; Personel Alt Kurulu, Üst Düzey Yöneticiler Ve Müdürler Kurulu ve Denetim Kuruludur. Ayrıca Şirketin yapımını gerçekleştireceği veya finanse edeceği senaryoları seçen ve sinema sektöründen kişilerden oluşan Senaryo Kurulu mevcuttur.

Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti. yeni yetenekleri ve Hint sinemasındaki çok dilli çeşitliliği teşvik eder. Herhangi bir Hint dilinde ilk filmini çeken yönetmenin filminin tümü finanse edilir.

Kurum, küçük bütçeli, kaliteli ve ticari değeri olan bazı filmleri Hindistan'dan veya yurtdışından ortaklarla yapabilmektedir. Son 25 yılda şirket 15 dilde 200 adet film yapmıştır.

Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti. ayrıca senaryo yazımını, yurtdışındaki marketlerde bağımsız sinemacılar tarafından yapılan filmleri, Hindistan Uluslararası Film Festivali ve Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti tarafından organize edilen Film Pazarı ile yurtdışındaki film sektörü temsilcileri ve Hint film yapımcıları arasındaki etkileşim oluşturacak platformları destekler.

Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti. düzenli olarak dünyadaki önemli Film Marketlere katılır. İndirimli olarak filmlere altyazı imkanları sunar. Ayrıca Şirket film endüstrisine yapım öncesi ve yapım sonrası teknik altyapı desteği sağlamaktadır. Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti. çeşitli Hint dilleri ve yabancı dillerde filmlerin alt yazısını yapan lazer altyazı birimini oluşturmuştur.

Şirket kendi film festivallerini organize etmektedir. Ayrıca diğer ülkelerden film kurumlarının, üniversitelerin, devlet film geliştirme şirketlerinin işbirliği ile kurallar çerçevesinde filmler tedarik eder.

Ulusal Film Kalkınma Ltd. Şti. 1992 yılında ihtiyacı olan eski sinema sanatçıları için Hindistan Sinema Sanatçıları Refah Fonu adı altında bir fon oluşturdu. Bu fon Hint Film Endüstrisinin en büyük fonlarından biridir.

II. BÖLÜM

GÜNEY KORE

Güney Kore Sineması Uzakdoğu ülkeleri içinde gelişimi ile dikkat çekmektedir. Güney Kore’de 1993 yılına kadar yerli yapımların Pazar payı %15.9 idi Bunun nedeni bütçe yetersizlikleri ve Hollywood filmleri ile kıyaslandığında gelişmiş sistemlerin kullanılmaması idi. 1999 yılına gelindiğinde “Shiri” adlı film Güney Kore sinemasında bir dönüm noktası oluşturdu. 5 milyon izleyici sayısına ulaşan bu film gişe rekoru kıran ilk Kore filmi oldu.¹⁶ Bugün Güney Kore’de yerli filmlerin Pazar payı %48.8’dir.¹⁷

Aşağıdaki tabloda 2009’da Güney Kore’de gösterime giren, seyirci sayıları en çok olan ilk on film verilmektedir.

Tablo 2.1: 2009 Yılı Seyirci sayısına Göre İlk On Film

	Filmin Adı	Ülke Adı	İzleyici Sayısı
1	Haeundae	KR	11.325.228
2	Gukga Daepyo(Take off)	KR	8.392.953
3	Transformers: Revenge of the Fallen	US	7.394.025
4	2012	US/CA	5.374.975
5	Avatar	US/GB	5.111.742
6	Terminator Salvation	US	4.500.912
7	Chilgeup...(My Girlfriend is...)	KR	4.043.064
8	Kwasok Scandle(Scandal Makers)	KR	3.848.813

¹⁶ Park June-Kyoung, “The Korean Film Industry: Dramatic Movement Over the Next Generation” http://www.mediasalles.it/journal/korean_film_industry_pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

¹⁷ http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

	Filmin Adı	Ülke Adı	İzleyici Sayısı
9	Ssang-hwa-jeom(A Frozen Flower)	KR	3.291.708
10	Geobugi Dallinda (Running Turtle)	KR	3.025.586

Kaynak: http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

Kore’de film endüstrisi alanındaki düzenlemeleri yapan ve bu alanla ilgili mevzuatı uygulayan kuruluş Kore Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde kurulmuş olan Kore Film Konseyidir.(KOFIC)¹⁸

1973 yılında kurulmuş olan Kore Sinema Teşvik Şirketi 1999 yılına gelindiğinde Kore Film Konseyi’ne dönüştürülmüştür. Kore Film Konseyi Kore Film Teşvik Kanununun 7 maddesi gereği devlet destekli özerk bir kuruluş olarak kurulmuştur. Konseyin amacı finansman, araştırma, politika geliştirme ve profesyonel eğitim vasıtasıyla Kore filmlerinin kalitesini artırmak ve Kore film endüstrisini teşvik etmektir. Ayrıca Kore filmlerinin küresel pazardaki yerini geliştirmek ve sinema aracılığı ile kültürler arası anlayışın gelişmesi yönünde çalışmalar yürütmektedir.

Kore Film Konseyi bütçesi hükümet tarafından karşılanmasına ve Kore Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından sinema endüstrisini desteklemekle görevlendirilmesine rağmen Kore film yapımcılarının ihtiyaçlarını temsil etmekte ve film yapımcıları ilişkilerde belirli ölçüde bağımsız hareket edebilmektedir.

Kore Film Konseyinin organizasyonu Başkan ve Kore Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından atanan 8 komisyon üyesi ve Kore filmleri ile ilgili meseleler üzerinde tartışmak ve yürütülecek politikalar hakkında önerilerde bulunmak üzere sektör temsilcilerinin başkanlık ettiği 11 alt komiteden oluşmaktadır.

¹⁸ <http://www.koreanfilm.or.kr> Erişim Tarihi:22.09.2010

Her üç yılda bir mayıs ayında Kore Kültür ve Turizm Bakanlığı sektörden profesyonelleri ve sektörün farklı alanlarını temsil eden akademisyenlerden oluşan 9 komisyon üyesini görevlendirir. Komisyon üyeleri daha sonra komisyonun günlük işleyişini yürütmek ve yürütülecek politikaların oluşturulmasında ve bütçeyi yönetmede diğer komisyon üyelerine başkanlık etmek üzere bir başkan ve başkan yardımcısı seçerler. Komisyon üyeleri uzmanlık gerektiren farklı alanlarla ilgili alt komiteler oluştururlar. Bu alt komiteler Kuzey- Güney Kore film değişimi ve işbirliği, insan kaynakları ve personel yetiştirme, film çeşitliliği, dijital sinema, ülke çapında düzenlenmiş network ve diğer endüstri dalları arasında sinema endüstrisinin verimliliğini artırma gibi 11 uzmanlık alanından oluşur. Bu komitelerin görevleri film yapımcıları ile ilgili her bir özel ihtiyaç ve meselede Kore Film Komisyonuna danışmanlık yapmak ve film yapımcıları ve hükümet arasındaki iletişimi geliştirmektir.

Kore sinema sektörü film yapımına yıllık 350 milyon dolar harcarken Kore Film Konseyinin bütçesi yaklaşık 34 milyon dolardır. Ancak Kore Film Konseyi'nin görevi film endüstrisine maddi destek sağlamaktan ötededir. Kore Film Konseyinin görevleri:

- Çağdaş Kore toplumu ve halkıyla ilgili filmlerin finansmanı, gelişimi, yapımı ve dağıtımı ile ilgili destekleri;
- Araştırma ve yeni politikalar üreterek ve ülke çapında oluşturulan bilgisayara bağlı gişe bilgi sistemi oluşturarak endüstrinin verimliliğini artırma çalışmaları;
- Daha çeşitli filmlerin üretimi ve gösterimine erişilirliliği sağlayan ve artıran dijital sinema gibi gelişmeler;
- Sinema üzerine eğitimi, medya merkezleri, sinematekler, çeşitli yayınlar ve organizasyonlarla daha geniş kitlelere yayma;
- Kore film Sanatları Akademisi ve Kore Film Konseyinin profesyonel programları vasıtasıyla insan kaynakları eğitimi; gibi konuları kapsamaktadır.

Uluslararası alanda, Kore Film Konseyi film festivalleri ve diğer organizasyonlarda Kore Filmlerinin gösterilmesini teşvik ederek kültürel değişimi artırmaya çabalamaktadır ve sinema alanında kültürel değişimi teşvik amaçlı oluşturulan Asya Film Network'un önde gelen figürlerindedir. Asya Sinema blogunda yapılan işbirlikleri ve kültürel değişimler bölgede paylaşılan bir zenginliğin oluşmasını sağlamaktadır Konsey ayrıca Kore sinema sektörü ile ilgili rehber kitaplar ve kataloglar hazırlamaktadır.

Kore Film Konseyinin nihai hedefi Kore film endüstrisini geliştirmek ve onu dünyanın ilk beşi arasına sokabilmektir. Bu hedefi gerçekleştirebilmek için Konsey 5 yıllık plan yapmıştır. Bu plana göre 2011 yılı sonuna kadar gerçekleştireceği 5 planı bulunmaktadır. Bunlar:

- 1) Ulusal pazarı 140 milyar Kore Won'undan 300 milyar Kore Won'una yükseltmek
- 2) Dünya film pazarındaki yerini %1.6'dan %3'e çıkarmak
- 3) Kore sineması izleyici sayısını 150 milyondan 300 milyona çıkarmak
- 4) İzleyici payını %50'lerde tutmak
- 5) Kore filmlerinin ithalatından elde edilen geliri 76 milyar Kore Won'undan 300 milyar Kore Won'una çıkarmak

Kore Film Konseyi bu hedeflere Kore Filmlerinin küresel rekabet edebilirliğini güçlendirerek, sanat ve bağımsız filmler için üretim ve gösterim altyapıları kurarak ve uluslararası çift taraflı değişimler yoluyla pazardaki çeşitliliği artırarak ulaşmayı amaçlamaktadır.

Kore Film Konseyi Ulusal Destek Bölümü, Uluslararası Tanıtım Bölümü, Kore Film Araştırma Merkezi, Kore sanat ve Film Akademisi ve Kore Film Konseyi Stüdyoları olmak üzere 5 ana birimden oluşmaktadır.

2.1.Ulusal Destek Bölümü

Ulusal Destek Bölümü gelişmiş bir Kore sineması için faaliyet göstermektedir. Faaliyetlerini özel fonlar ve kredilerle, sistemler ve altyapılar oluşturarak ve medya merkezleri ve sinemateklere halkın erişimini destekleyerek sürdürmektedir.

Ticari film sektörüne yatırım fonları sağlamak, kamu fonları ile yatırımlara canlılık kazandırmak diğer taraftan ticari olamayan sanat filmleri endüstrisini canlı tutmak Kore Film Konseyinin temel politikası olmuştur. Bu politikaya son zamanlarda çeşitli filmlere ulaşımında artış ve halkı sinema dili ve sinema yoluyla kendi kendini açıklama alanında eğitmek gibi amaçlar da eklenmiştir.

2.1.1.Yatırım Fonu Finansmanı

Kore film endüstrisi genellikle öz sermaye yatırımına dayanmaktadır. Öz sermaye yatırımı metodu yatırılan miktarın faizinden elde edilen kardan yapılan ödeme üzerine kurulmasına rağmen bu metot geri ödeme garantisi vermemektedir. Kore film endüstrisinin kullandığı 3 çeşit öz sermaye yatırımından söz edilebilir: ana yatırım, alt yatırım ve yapımcılar tarafından yapılan finansman. Yatırım fonları 2007 yılında gerçekleştirilen prodüksiyon maliyetlerinin yaklaşık %30'una tekabül etmektedir. Film endüstrisine yatırım yapan firmaların Kore devletince belirlenen koşulları yerine getirmesi ve Kore Film Konseyinin sağladığı finansmanın belirli bir miktarını güvenceye alması gerekmektedir.

Kore Film Konseyi bu tür film yatırım fonlarının oluşturulmasına olanak sağlamış ve Kore film endüstrisi içinde film yatırım fonlarının rolünün artmasına yardımcı olmuştur. Konsey ticari filmlere ve düşük bütçeli değişik film kültürlerinin başarısına katkıda bulunan filmlere yatırım yapan fonları finanse etmektedir.

2.1.2.Ulusal Giş e Hâsılatı Veri Sistemi

2004 yılına kadar Kore’de sağlıklı bir giş e bilgi sistemi yoktu. Elle tutulan kayıtlar çoğu zaman yanlıştı. Film endüstrisinin verimliliği için ulusal çapta bir giş e sistemine olan ihtiyaç fark edilerek Kore Film Konseyi tarafından sinemaların %95’ini içeren ulusal giş e hâsılatı veri sistemi oluşturulmuştur. Bu veri tabanı sayesinde ülke genelinde satılan bilet sayıları ile ilgili bilgiler elde edilebilmiştir. Bu bilgiler Kore film pazarında dağıtım sisteminde yapılacak olan reformlar için fikir vermektedir.

2.1.3.İpotek Karş ılığı Borç Sistemi

Kore Film Konseyi sinema tesislerinin iyileştirilmesi ve sanat filmi gösteren sinema sayısını artırmak için için ipotek karş ılığ ında düşük faizli kredi sağlamaktadır. Ulusal Giş e hasılatı veri sisteminde yer alan her sinema salonu işletmecisi sinema salonunu yeniden inşa etmek veya onarmak için krediye başvuruda bulunabilir.

Kredi miktarı her bir sinema için 500.000 Dolara kadar çıkabilir. Sanat filmi gösteren sinemalar için bu miktar 1.000.000 Dolara çıkabilir. Kredinin üst limiti planlanan proje bütçesinin %70’i kadardır fakat bazı fiziksel engelliler için yapılan projelerde bütçenin tamamı olabilmektedir. Krediler 2 yıl içinde geri ödenmek zorundadır. Kredinin yıllık faiz oranı %3,5’dir. Fiziksel engelliler için gerçekleştirilen projelerde bu oran yıllık %0,98’dir.

2.1.4.Kuzey-Güney Kore Film Alışverişi İçin Yapım Öncesi Geliştirme Desteğı

Kuzey-Güney Kore arasındaki film alışverişini canlandırmak amacı ile Kore Film Konseyi Kuzey Kore ile işbirliği içinde film projeleri geliştiren Güney Koreli film yapım şirketlerine destek sağlamaktadır. Her yıl 4-5 proje desteklenmekte ve her

bir projeye yaklaşık 15.000 dolar destek verilmektedir. Başvurular yıl boyunca alınmakta ve değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Finansman ise anlaşmalar ve planlar Kuzey Kore tarafından onaylandıktan sonra sağlanmaktadır.

2.1.5.Senaryo Destek Programı

Bu destek programının amacı daha fazla senaryo ve film fikrinin online olarak sunulabilmesi ve dağıtılabilmesi ve böylelikle yazarlar için daha iyi bir ortamın oluşturulması ve film yapımlarında doğru ortaklıkların geliştirilebilmesini sağlamaktır.

Bu programa, Korean Film Script Market'e kayıtlı olan üyeler orijinal senaryoları ile başvuruda bulunabilmektedirler.

2.1.6.Uluslararası Ortak Yapım Desteği

Kore Film Konseyi Kore filmlerinin dünya film marketinde yer bulabilmesi amacıyla bu programı oluşturmuştur. Bu programa yapım bütçesi 3,2 milyon doların altında olan ve yapımcılardan biri Kore olmak üzere en az 2 ortak yapımcısı olan filmler başvurabilir. Bu filmler Kore Film Teşvik Kanunu ve Kore Film Konseyi mevzuatı ile uyumlu olmak zorundadır. Koreli yapımcı Film Teşvik Kanununa göre kayıt edilmek ve en az bir yabancı yapımcı firma ile yapılmış ortak yapım anlaşmasına sahip olmak zorundadır. Bu destekten bir yılda 2 film yararlanabilir. Her bir film bütçesinin %50'sine kadar destek alabilir, ancak bu destek miktarı 220.000 doları geçemez.

2.1.7.Uzun Metrajlı Dramatik Film Desteği

Kore Film Konseyi hem tür hem de konu bakımından daha çeşitli uzun metrajlı film yapımını canlandırmak, Kore filmlerinin hem yerel hem de yurtdışında rekabet edebilirliğini artırmak ve film endüstrisi ve akademik çevre ile film endüstri

arasında ortaklaşa projeleri canlandırmak amacı ile uzun metrajlı dramatik film desteği sağlamaktadır.

2.1.8.Bağımsız Film Yapım Desteği

Bağımsız filmlerde istikrarlı bir üretim temeli oluşturmak ve üretimi canlandırmak amacı ile Kore Film Konseyi bu tür bir destek programı oluşturmuştur. Uzun ve kısa metrajlı bağımsız dramatik ve deneysel filmler bu programa başvurabilir. Profesyonel yapımcı olmayan bağımsız film yapan herhangi biri başvuruda bulunabilir.

2.1.9.HD Film Yapım Desteği

Kore Film Konseyi sinema ve TV yayıncılığı arasındaki birleşme trendini yansıtarak, üretimi artırmak ve Kore filmlerinin gösterim alanlarını çeşitlendirmek için çabalamaktadır. Kore Yayıncılık Sistemi ve dijital sinema ve HD yayıncılık arasında köprü kuran Jeanju Film Komisyonu ile birlikte HD film yapımlarını destekleyerek Kore Film Konseyi film ve yayıncılık arasındaki bağı teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

2.1.10.Sanat Filmi Yapım Desteği

Kore Film Konseyi bu destek programı ile Kore sinemasında daha fazla çeşitlilik yaratmayı amaçlamaktadır. Destek düşük bütçeli sanat filmlerine verilmektedir.

2.1.11.Sanat Filmi Gösteren Sinemalar için Destek Programı

Kore film Konseyi sanat filmi ve bağımsız film göstermek için imkanlarını genişleten sinema salonlarına destek sağlamaktadır.

2.1.12. Bağımsız Filmler için DVD Üretimi ve Dağıtım Desteği

Kore Film Konseyi bağımsız filmlerin dağıtım alanlarını genişletmeyi ve bu filmleri halka tanıtmayı amaçlamaktadır.

2.1.13. Sanat Filmi Gösteren Sinemalarda Gösterilen Filmler için Gösterim ve Dağıtım Desteği Programı

Kore Film Konseyi değişik formatlarda üretilen ve film kültüründe çeşitliliğe yol açan filmlerin pazarlama masraflarını sağlamaktadır. 60 dakikalık ve daha uzun süreli filmler için geçerli bir destektir. Filmin yapımcısı, yönetmeni veya dağıtımıcısı bu desteğe başvuruda bulunabilmektedir.

2.1.14. Sinema ile İlgili Organizasyonlara Verilen Destek

Kore Film Konseyi bu tür bir destek sağlayarak medya kültürünün gelişimi ve sivil organizasyonların özerkliği için çabalamaktadır. Seul Bağımsız Film Festivali Konseyin destek sağladığı festivallere bir örnektir.

2.1.15. Bölgesel Medya Merkezlerine Verilen Destek

Kore Film Konseyi kısa bağımsız videolar yapmak isteyen vatandaşlar için üç tane medya merkezini işletip film yapımı için gerekli ekipman ve imkanları

sağlamaktadır. Bu destek programı bağımsız film üretimini, medya eğitimini ve multimedya araştırmalarını artırmaktadır.

2.1.16. Altyazı Destek Programı

Bir yılda 2 kere olmak üzere sinema profesyonellerinden oluşan jüri bu desteğin verileceği 6 tane uzun metrajlı ve 5 tane kısa metrajlı film seçerler. Başvurunun yapılacağı yıl üretilen her film bu destek için başvuruda bulunabilir. Bunun dışında Kore Film Konseyinin belirlediği bazı festivallere yarışmacı olarak seçilen filmler istedikleri zaman bu desteğe başvurabilmektedirler. Ayrıca Seul Bağımız Film Festivalinden ödül alan 3 filme ve Kore Sinema Sanatları Akademisinden mezuniyet 6 mezuniyet filmine bu destek sağlanmaktadır.

2.1.17. Dijital Sinema Programı

Kore sinema endüstrisinin karşılaştığı en önemli teknolojik mesele dijital sinemadır. Kore Film Konseyi Kore’de dijital sinemayı teşvik etmeye çalışmaktadır. Bunun için bazı çalışmalar yürütmektedir.

2.2. Uluslararası Tanıtım Bölümü

Kore Film Konseyi uluslar arası film festivallerine katılan filmlere destek vermenin yanı sıra workshoplar, eğitimler ve çeşitli fonlarla uluslararası sinema profesyonelleri ağları oluşturarak uluslar arası boyutta filmlere ar-ge desteği de sağlanmaktadır.

2.2.1.Kore Filmlerinin Dolaşımı

Dünyanın en büyük film pazarı olan ABD’de Kore filmlerinin marka değerini korumak için Kore Film Konseyi bu ülke genelinde düzenli olarak film gösterimleri planlamasını yapmaktadır. Kore filmlerine olan izleyici ilgisini arttırmak için ABD’nin çeşitli bölgelerinde film gösterimleri yapılmaktadır. Kore sinemasının tanıtımı için uygun olduğu düşünülen 10 film seçilmekte ve bu filmlerin kullanım hakları Kore Film Konseyi tarafından alınmaktadır. Filmlerin tanıtım posterleri ve altyazıları İngilizce olarak hazırlanmaktadır. Konsey ayrıca siviller tarafından yapılan aktivitelere de destek vermektedir.

2.2.2.Asya Sinema Endüstrisi Ağı

Kore Film Konseyi ülkeler arası kültürel alışverişi teşvik etmek ve bu ülkelerin sinema endüstrisini geliştirmek amacı ile oluşturulan Asya Sinema Endüstrisi Ağı'nın oluşumunun baş aktörlerindedir.

2005 yılında Pusan Uluslararası Film Festivalinde Kore, Japonya, Vietnam ve Tayland kuru üye olarak, Çin ve Singapur ise gözlemci olarak bu oluşumu meydana getirmişlerdir. Kore Film Konseyinin liderliğindeki organizasyon Asya filmlerinin uluslararası film festivallerinde tanıtımı, bilgi paylaşımı ve ortak yapımların teşviki gibi konularda işbirliğini amaçlamaktadır.

2.2.3.Asya Sinema Profesyonelleri Eğitim Programı

Asya ülkelerinden gelen insanlar Kore Film Konseyinin çeşitli departmanlarında çalışarak Kore film politikaları ve endüstrisi hakkında bilgi

edinmektedirler. Böylelikle bu ülkeler birbirlerinin sinema ve kültürlerini daha iyi anlayabilmektedirler.

2.2.4.Yurtdışında Ağ Oluşturma Programı

Kore Film Konseyi Kore sinemasının marka imajını dünyadan önemli film festivallerinin yönetmenleri ve yurtdışındaki film festivallerinde Kore sinemasına destek veren programcılarla ağ oluşturarak korumayı sürdürmektedir. Konsey ayrıca Kore filmlerinin uluslar arası festivallere katılımını ve yabancı ortaklarla yapılan filmleri teşvik etmektedir.

2.2.5.Ar-ge Çalışmaları

Kore Film Konseyinin ar-ge çalışmaları kültürel alışveriş yapılacak ülkelerin kültürünü, pazarını ve politikalarını anlamak için planlanmış olan bir programdır.

Bu program Kore yabancı pazarlara girmeyi düşünen sinema profesyonellerine yabancı pazarlar hakkında alan çalışması fırsatı vermek için planlanmış bir programdır. Şimdiye kadar Çin ve Japonya hakkında ar-ge çalışmaları yapılmıştır.

2.2.6.Kore Sineması İle İlgili Kitapların Basımı

Kore Film Konseyi Uluslararası Tanıtım Departmanı Kore sineması almanağı, film endüstrisi ile ilgili 3 aylık dergi, rehber kitap, Kore Sineması Yönetmenleri serisi ve Kore sineması veri tabanı kitaplarının basımından sorumludur.

2.2.7.Film Adlarının Standardizasyonu

Yabancı marketlere giriş yapan Kore filmlerinin adlarının çevirileri değişiklik gösterdiğinden Kore Film Konseyi her filmin adını İngilizce ve Çince olarak listelemektedir.

2.2.8.Japonya’da Ticari Kore Filmlerinin Dağıtımını İçin Destek Programı

Kore Film Konseyi Japonya’da ticari film gösterimleri yapmakta ve iki ülkenin sinema endüstrisinin temsilcilerini bir araya getirecek etkinlikler düzenlemektedir.

2.2.9.Japonya’da Bağımsız Kore Filmlerinin Dağıtımını İçin Destek Programı

Kore Film Konseyi 2006 yılında Tokyo’nun Shibuya bölgesinde bulunan ve sanat filmleri gösteren bir sinema salonu ile anlaşma imzalamıştır. Anlaşmada sinema salonunda 12 haftalık süre zarfında bağımsız Kore filmlerinin gösterimi yapılması öngörülmüştür.

2.2.10. Uluslararası Film Festivallerine Katılım Destek Programı

Uluslararası film festivallerine davet edilen yönetmenler, yapımcılar veya oyuncuların uçuş masrafları Kore Film Konseyi tarafından sağlanmaktadır.

2.2.11.Uluslararası Film Yapımcıları Laboratuvarına Katılım Desteği

Ortak yapım sayısını artırmak, yurtdışında dağıtım ve pazarlama imkanlarını genişletmek ve sektörel bilgi edinmek amacıyla Kore Film Konseyi uluslararası

yapımcılar konferansları veya laboratuvarlarına göndermek üzere yapımcılar seçmektedir.

2.3.Kore Sineması Araştırma Merkezi

Kore film Konseyi hem yerel hem de uluslar arası alanlarda geniş çaplı araştırmalar yaparak Sinemasının aydınlık geleceği için politikalar üretmektedir. Kore Sineması Araştırma Merkezi sinema endüstrisi, hükümet ve halk için istatistikler, analizler ve yayımlar şeklinde önemli bilgi kaynaklarına sahiptir.

Merkez Kore film endüstrisinin değişen yapısını ve yabancı film endüstrilerini incelemek, yeni stratejiler üretmek amacıyla istatistikler toplamaktadır.

2.3.1. Önemli Sinema Kitaplarının Basımı için Destek Programı

Kore Film Konseyi önemli sinema kitaplarının basımı için destek sağlayarak akademik araştırma temelini genişleterek ve materyal ve bilgilerin muhafaza edilmesini amaçlamaktadır.

2.3.2. Araştırma Desteği

Kore Film Konseyi özel bir araştırma görevi belirler ve bir araştırma takımı seçer ve destekler. Bu program ile Kore'de ve yurtdışında araştırma personelini teşvik ederek Kore film endüstrisinin güçlenmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Her bir araştırma takımına 25.000 Dolar destek sağlanmaktadır.

İkinci bir araştırma desteği de ödül şeklinde verilmektedir. Burada konsey konuyu belirlemez. Kore sineması hakkında araştırma yapmak isteyen herhangi biri bu destek için başvurabilir. Ödül birinci için 10.000 dolar, ikinci için 8.000 dolardır.

2.3.3. Tez desteği

Kore film endüstrisini ve politikalarını güçlendirmek amacı ile sinema ile ilgili tezler desteklenmektedir. Herhangi bir konu sınırlaması olmaksızın Kore Film Konseyi 5 tane tezi ödüllendirmektedir. Birinci olan teze 3.000 dolar diğer 4 tanesine de 2.000 dolar ödöl verilmektedir.

2.3.4. Yeni Araştırmacılar için Destek Programı

Kore sinema tarihi, sinema teorisi ya da sinema teknolojisi ile ilgili çalışma yapmayı planlayan araştırmacılar bu destek programıyla desteklenmektedir.

2.4. Kore Sanat ve Film Akademisi

Kore Sanat ve Film Akademisi durgu film endüstrisini canlandırmak için gerekli olan insan kaynaklarını eğitmek ve hâlihazırda var olan teori temelli sinema eğitiminin deneysel eğitim programlarıyla bertaraf etmek amacıyla kurulmuştur. Kuruluşundan bu güne kadar 416 mezun vermiştir.

Akademide yoğunlaştırılmış program, gelişmiş program, sinema profesyonelleri için uzmanlık eğitimi ve yabancı ölkelerle değişim programı olmak üzere 4 çeşit program mevcuttur.

2.4.1. Yoğunlaştırılmış Program

Programın amacı kısa süre içerisinde profesyonel ve yoğun bir eğitim programı ile film yapımında gerekli çekirdek kadroyu yetiştirmektir. Program 40 hafta sürmektedir. Programda 4 alanda eğitim verilmektedir: film yönetmenliği, sinematografi, animasyon yönetmenliği ve yapım. Programdan başarı ile mezun olanlar gelişmiş programa başvuruda bulunabilirler.

Film yönetmenliği programının amacı yeni bakış açısına sahip uzun metrajlı film yönetmenleri yetiştirmektir. Bu programda öğrenciler film yönetmenliği hakkında eğitimin yanında insanlık ve toplum hakkında derin bir bakış açısı ile birlikte iletişim ve liderlik vasıfları kazanıyorlar. Çoğu başarılı Kore filminin yönetmeninin bu programdan mezun olduğu görülmektedir.

Sinematografi programı görüntü yönetmeni olmak isteyenler için hazırlanmış bir programdır. Programın amacı sinematografi ile ilgili tüm profesyonel becerileri öğrencilere kazandırmaktır.

Animasyon yönetmenliği programının amacı animasyon yönetmenleri yetiştirmektir. Bu programın özelliği zengin imkânlar ve destekleyici program kullanmasıdır. Öğrenciler bu programda öğrendikleri teorik bilgileri gerçek yapımlara dönüştürebilme imkânına sahiptir.

Yapım programının amacı uluslar arası sinema pazarında Kore filmlerinin rekabet edebilirliğini artıracak olan gerekli insan kaynaklarını yetiştirmektir. Öğrencilere film yapımı ile ilgili tüm bilgiler verilmektedir.

2.4.2.Gelişmiş Program

Gelişmiş programda yoğunlaşmış programı tamamlayanlar için gelişmiş yapım eğitimi verilmektedir. Programın amacı, uzun metrajlı film ve animasyon film projeleri eğitimi ile öğrencilerin becerilerini maksimize etmek ve Kore sinemasının gelişimine katkı sağlamaktır.

Öğrenciler uzman bir sinema ekibinin katılımı ve sinema profesyonellerinin rehberliğinde orijinal ve yüksek kaliteli filmler yapmaktadırlar. Program 1 yıl sürmektedir.

2.4.3.Sinema Profesyonelleri İçin Uzmanlık Eğitimi

Kore Film Konseyi bu programla Kore film yapım sisteminin uzmanlaşmasına öncelik edecek olan sinema profesyonelleri için yoğunlaştırılmış uzmanlık eğitimi sağlamayı amaçlamaktadır. Programda, yapım, yönetmenlik, sinematografi, ışıkçılık ve sanat yönetmenliği olmak üzere 5 alan vardır.

2.4.4.Yabancı Ülkelerle Değişim Programı

Kore, Çin ve Japonya'nın ortak film yapım projesi ile Kore Sanat ve Film Akademisi öğrencileri ile Çin ve Japonya sanat akademilerinin öğrencileri ortak projeler yapmaktadırlar. Bu proje ile amaç bu ülkelerin gelecek nesilleri arasındaki sinema alanındaki alışverişini arttırmaktır.

Ayrıca Kore Sanat ve Film Akademisi Dünya Sinema TV Okulları Birliği'ne (CILECT) üyedir. CILECT 1955 yılında Cannes'da kurulmuş bir birliktir. Şu anda 107 okul Birliğin üyesidir. Birliğin amacı üye okullar arasında fikir ve bilgi alışverişini sağlamak ve sinema, televizyon ve medya alanları için personel eğitmektir.

2.5.Kore Film Konseyi Stüdyoları

Kore Film Konseyinin Seul'daki post prodüksiyon tesisleri ve Namyangju'daki stüdyo kompleksleri 99.174 metrekare açık hava ve 6 adet kapalı stüdyo ile Asya'nın en geniş film prodüksiyon tesisleridir. Stüdyo kompleksleri modern kayıt stüdyoları, film yapım laboratuvarı, görsel efekt odası gibi imkanlara sahiptir. Stüdyolarda dış çekimlerden post prodüksiyon aşamasına kadar gerekli olan bütün tesis ve ekipman mevcuttur.

Kore film endüstrisinin karşılaştığı en önemli meselelerden birisi dijital sinemadır. Kore Film Konseyi Kore’de dijital sinemanın teşviki için çalışmaktadır. Konsey dijital sinema ağı için bir hizmet ortamı oluşturabilmek için:

- Dijital sinemanın ekonomik etkileri üzerine ayrıntılı araştırmalar yürütmektedir.
- Dijital yapım, aktarım, dağıtım, gösterim, kalite kontrol, telif haklarının korunması, görsel işitsel teknoloji gibi konularla ilgili sinema profesyonellerinden oluşan dijital sinema komitesi yönetmektedir.
- Yıllık Dijital Sinema Planları yapar.
- Araştırma enstitüleri ve üniversitelerle birlikte dijital sinemaya olan talep ile ilgili araştırmalar yürütür.
- Dijital sinema ile ilgili testler yapar.
- Dijital sinema teknolojisi ile ilgili ar-ge çalışmalarına destek verir.
- Dijital sinema teknolojisinde yapım, dağıtım ve gösterim alanları ile ilgili yönetmelik çıkarır.

Kore film Konseyi medya teknolojisinde Kore’nin rekabet edebilirliğini koruyarak post prodüksiyon kapasitesini güçlendirmek için çalışmaktadır. Konseyin film laboratuvarı dünya çapında film üreticisi olan Kodak’ın Imagecare sertifikasına sahip dünyadaki 9 laboratuvardan biridir. Kore filmlerinin yaklaşık %30’u bu laboratuvarda yapılmaktadır.

III. BÖLÜM

FRANSA

II. Dünya Savaşının ardından ABD Avrupa ülkelerine ekonomik yardım amacıyla Marshall planını devreye sokmuş ve bu planla Avrupa’da söz sahibi olmaya başlamıştı. Bu planın bir parçası olarak ABD Avrupa’da Hollywood Filmlerine konulan kotaların kaldırılmasını ve Amerikan filmlerinin Avrupa sinemalarını işgal etmesini sağlamıştı. Fransız hükümeti bu durumdan kurtulmak, ulusal kültürün ve ulusal ekonominin en önemli unsurlarından biri olan ulusal sinemasını güçlendirmek için CNC’yi kurar.¹⁹

Bugün Fransız Sineması gerek sanatsal gerekse ekonomik açıdan güçlü bir sektör konumundadır. 2009 yılı verilerine baktığımızda 230 film üretilen Fransa’da yerli film izlenme oranı %36,8’dir. 5.522 adet sinema salonu bulunan ülkede toplam gişe hasılatı 1,71 milyar dolardır.²⁰

Aşağıdaki tabloda Fransa’da 2009 yılında gösterime giren ve seyirci sayıları en çok olan ilk on film verilmektedir.

Tablo 3.1: 2009 Yılı Seyirci sayısına Göre İlk On Film

	Filmin Adı	Ülke Adı	İzleyici sayısı
1	Ice Age: Dawn of the Dinosaurs	US	7.821.650
2	Harry Potter and Half-Blood Prince	GB/US	6.096.466
3	Avatar	US/GB	5.573.683
4	Le Petit Nicolas	FR/BE	5.462.264
5	2012	US/CA	4.608.851
6	Up	US	4.471.647

¹⁹ Nilay Ulusoy, “Televizyon Sinema Dayanışması ve Fransa Örneği”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul:2006, s.141

²⁰ http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

	Filmin Adı	Ülke Adı	İzleyici sayısı
7	New Moon	US	4.117.983
8	LOL(Laughing Out Loud)	FR	3.649.758
9	Gran Torino	US/AU	3.448.009
10	Arthur et la vengeance de Maltazard	FR	3.346.900

Kaynak: http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

Fransa'da film endüstrisi alanındaki düzenlemeleri yapan ve bu alanla ilgili mevzuatı uygulayan kuruluş Fransa Ulusal Sinema Merkezi (CNC) 1946 yılında kurulmuş, Kültür ve İletişim Bakanlığına bağlı idari açıdan tam özerk, mali açıdan devlet denetimine tâbi bir tüzel kuruluştur.

CNC' nin **film destek fonu** bütçesi 2008 yılı için **528.5 milyon Euro** olarak belirtilmiştir. Söz konusu 3 temel kaynaktan beslenmektedir:

- Bilet fiyatları üzerinden kesilen sinema vergisi %11
- TV kanallarının genel cirolarından kesilen sinema vergisi %5,5
- DVD ve elektronik alet satışlarından kesilen sinema vergisi 2,5²¹

3.1. CNC'nin Görevleri²²

CNC'nin görevleri;

- Sinema alanındaki düzenlemeleri gerçekleştirmek;
- Sinema filmlerine, televizyon filmlerine multimedya alanına ve teknik endüstriye maddi destek sağlamak;
- Sinema ve TV tanıtımı

²¹ <http://www.filmyon.org/modules.php?name=News&file=article&sid=151> Erişim Tarihi 22.09.2010

²² <http://www.cnc.fr> Erişim Tarihi 22.09.2010

- Film mirasının geliştirilmesini ve korunmasını sağlamak.

3.1.1. Düzenleyici görevi

CNC mevzuat çalışmalarına katılır ve bu mevzuatın sinema, TV, video ve multimedya endüstrisinde uygulanışını kontrol eder. Teknolojik ve ekonomik gelişmelerden etkilenen endüstrinin gerçeklerine göre yasa tasarımları hazırlar ve Kültür ve İletişim Bakanlığına sunar.

Yasaların uygulanışı CNC'nin genel müdürlükleri ve departmanları tarafından kontrol edilmektedir. CNC tarafından yerine getirilen kontrol ve düzenleme işlemleri şu şekildedir:

- *uzun metrajlı film yatırımlarının ve yapımının onaylanması
- *işletme ruhsatı
- *film mirasının düzenlenmesi
- *film nitelendirmesi komisyon toplantıları ve sekretarya işlemleri
- *sinema ve TV kayıtlarının tutulması
- *profesyonel kimlik kartları
- *müльтиplekslerin kuruluşundaki düzenlemeler
- *Sinema ve TV arasındaki düzenlemeler

3.1.1.1.Film Sertifikasyonu

Finansal destek için uygun bulunan filmin yapımı esnasında 2 aşama mevcuttur:

- Yatırım onayı: bu onay talep edilen destek türüne göre zorunlu veya opsiyoneldir.
- Prodüksiyon onayı: tüm filmler için zorunludur ve film yapıldıktan sonra verilir.

Bu iki onay da Ulusal Sinema Merkezi Genel Müdürü Tarafından verilmektedir.

3.1.1.2 İşletme Ruhsatı

Film endüstrisi ile ilgili kanun gereği herhangi bir firma film endüstrisinin herhangi bir alanında faaliyet gösterebilmek için CNC'den işletme ruhsatı almak zorundadır. Bu ruhsata sahip olan firmalar kısa ve uzun metrajlı film yapımcıları, teknik endüstriler, film dağıtım firmaları, film ihraç veya ithalatı yapan firmalar, film ajansları ve sinema salonu sahipleridir.

3.1.1.3. Film Mirası

CNC izin almış ve ulusal alanda gösterime girmiş olan filmlerin birer kopyasını elinde bulundurarak resmi film arşivi oluşturmaktadır. Uzun metrajlı filmlerin gösterime girdikten en geç bir ay sonra kısa metrajlı filmlerin ise gösterime girdikten en geç altı ay sonra bir kopyası filmin sinopsisi, basında çıkan malzemeleri, teknik fişi ve reklam malzemeleri ile birlikte CNC'ye teslim edilmelidir.

3.1.1.4. Filmlerin Sınıflandırılması

Fransa'da filmlerin gösterime girebilmesi için Kültür Bakanlığından dağıtım sertifikası alınması zorunludur. Sertifika Film Sınıflandırma kurulunun tavsiye kararı üzerine verilmektedir. Kurul kararını Bakana bildirmekte ve Bakan son kararı vermektedir.

Filmler için verilen sertifikalar şöyledir:

- Genel izleyici sertifikası
- 12 yaş üstü izleyici sertifikası
- 16 yaş üstü izleyici sertifikası
- 18 yaş üstü izleyici sertifikası
- Filmin gösterime girmesini tamamıyla yasaklayan sertifika

Ayrıca filmler pornografik ya da şiddet içeren filmler olarak da sınıflandırılabilir. Bu filmlerin otomatik seçici destek türündeki finansal yardımdan yararlanmaları engellenmektedir.

3.1.1.5. Sinema Ve TV Kayıtlarının Korunması

Filmlerin ve yayımların kamu tescilleri CNC tarafından yapılmaktadır. Sinema filmlerinin tescilleri zorunluken sinematografik olmayan görsel işitsel çalışmaların tescilleri opsiyoneldir.

3.1.1.6. Múltiplekslerin Kuruluşundaki Düzenlemeler

300 kişilik oturma kapasitesinin üzerinde olan sinema múltiplekslerinin kuruluşu veya var olan bir yapının değiştirilmesi için sinema tesisleri komitesinin(CDEC)onayı gerekmektedir. CDEC ticaret odaları ve tüketici dernekleri temsilcilerinden oluşmaktadır. CDEC karar vermeden önce ayrıntılı çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalarında CNC'nin ilgili bölümlerinden yardım almaktadır.

3.1.1.7. Profesyonel Kimlik Kartları

Fransa Sinema Endüstrisi kanununa göre film yapımında çalışanlar CNC tarafından verilen profesyonel kimlik kartı almak zorundadırlar. Profesyonel kimlik kartları sınırsız süreyle geçerlidir.

3.1.1.8. Sinema ve TV İlişkilerinde Düzenlemeler

TV kanalları tarafından yayınlanan filmlerle ilgili düzenlemeleri içeren kanun TV servislerini çeşitli kategorilere ayırmaktadır. Bu nedenle düzenlemeler çeşitlilik göstermektedir.

Kanuna göre bütün TV servisleri için film gösterim kotaları vardır ve film gösterim saatleri belirlenmiştir.

3.1.2. Destekleme Görevi

CNC film yapımı ve dağıtımını, sinema salonlarının modernizasyonu ve açılışı ve teknik endüstriler ve tüm TV kanallarına program yapımı ve yeni görüntü teknolojileri için destek sağlamaktadır.

CNC ayrıca sektörle ilgili vergi indirimlerini kontrol eder. COSIP adı verilen destek hesabı ile Fransız Televizyonlarındaki görsel işitsel eserlerin üretimine destek olur.

3.1.2.1. Sinema Sanatını Destekleyici Görevi

CNC'nin otomatik ve seçici destek olmak üzere 2 türlü desteği mevcuttur: otomatik destek, seçici destek.

3.1.2.1.1. Otomatik Destek

3.1.2.1.1.1 Prodüksiyon Aşamasında Verilen Otomatik Destek

Otomatik destek ile bir filmin gişe hasılatı ve televizyon gösterim vergisine bakılarak filmin yapımcısına başka bir filmi için destek verilir.

Uzun metrajlı filmlere 3 türlü otomatik destek verilmektedir. Bunlar sinema salonlarında gösterilmek üzere çekilen filmler için verilen destek, televizyon kanallarında yayınlanmak üzere çekilen filmler için verilen destek ve tüm uzun metrajlı sinema filmlerinin gösterimi için verilen desteklerden oluşmaktadır.

Kısa metrajlı filmler için verilen otomatik destek yapım öncesi desteğidir. Yönetmenin bu desteği alabilmesi için bir uzun metrajlı film yapımcısından, bir TV kanalından veya görsel işitsel sektörde çalışan bir yapımcıdan destek almış olması gerekmektedir. CNC destek komisyonlarının kararı ile yapım öncesi avans veya yapım sonrası kalite ödülü desteği vermektedir. CNC desteklediği kısa metrajlı filmlerin sinema salonlarında gösterilmesi zorunluluğu getirmiştir. Bu filmleri yayımlayan sinema salonlarına mali destek vermektedir.

3.1.2.1.1.2. Dağıtım Aşamasında Verilen Otomatik Destek

Dağıtım aşamasında verilen destekler, Fransız sinemasının tanınma ve gösterilme alanını geliştirmek amacı ile verilen destek türüdür. Bu destek özellikle bağımsız Fransız filmlerinin dağıtımını yapan şirketlere verilmektedir. Bu filmlerin Fransız yapımı veya Fransız ortak yapımı olması gerekmektedir. CNC Fransız filmlerinin tüm reklam harcamaları için destek verir ve filmlerin 10 adet kopyasını çoğaltır.

3.1.2.1.1.3. Gösterim Aşamasında Verilen Otomatik Destek

Gösterim aşamasında verilen destekte, sinema salonlarındaki ekipman ve modernizasyon çalışmaları için yapılan masrafların karşılığında CNC salonun yıllık vergisinden %90 oranında düşmektedir.

3.1.2.1.2. Seçici Destek

3.1.2.1.2.1. Prodüksiyon Aşamasında Verilen Seçici Destek

Bağımsız sanat sinemasını korumak ve ilk filmini çekmek isteyen yönetmenleri desteklemek amacıyla verilen desteklerdir. CNC en büyük bütçeyi yapım aşamasında verilen seçici destek için ayırmaktadır. Bu destek için başvuran projeler bağımsız bir komisyon tarafından değerlendirilmektedir.

Seçici destek “kar üzerinden avans” desteğidir. İlk filmini çeken yönetmenlere verilen destek, en az bir uzun metrajlı film çekmiş yönetmenlere verilen destek, film çekiminden sonra verilen destek ve senaryonun tekrar yazımı için verilen destek, yabancı dilde çekilen filmlere destek, “gelişim yardımı” adı altında verilen destek, gelişmekte olan ülke sinemalarına verilen destek, televizyonlardaki, pilot animasyon projeler için destek, bağımsız görsel işitsel yapımlara ve bu yapımları yayınlayanlara verilen destek, ilk senaryosunun filme çekilmesi için genç yeteneklere verilen destek, uluslararası ortak yapımlara verilen destek, kısa metrajlı film yapımına verilen destek, belgesel yapımlar için verilen destek seçici destek türleridir.

3.1.2.1.2.2. Dağıtım Aşamasında Verilen Seçici Destek

2 türlü destek verilmektedir: filme verilen destek, dağıtım şirketine verilen destek. Sinemada gösterilen filmlerin çeşitliliğini arttırmak amaçtır. Bu destek türünün geri ödemesi bulunmamaktadır.

3.1.2.1.2.3. Gösterim Aşamasında Verilen Seçici Destek

Küçük yerleşim birimlerine eşit kültürel olanaklar sunmak amacı ile yeni sinema salonlarının açılması ve eksikliklerin giderilmesi için seçici destek verilmektedir.

3.1.2.2. Görsel İşitsel Sektörü Destekleme Görevi

CNC görsel işitsel sektöre otomatik ve seçici destekler vermektedir. Bazı animasyon ve belgesel projelerine özel destek verir. Yabancı ülkelerde Fransız programları için yeni pazarlar bulur

COSIP adı verilen destek hesabı sayesinde CNC Fransız televizyonlarında gösterilen görsel işitsel eserlerin üretimine destek olur.

Daha önce Fransa'da yayınlanmış görsel işitsel yapımları olan yapımcılar otomatik destekten yararlanırlar.

Yeni yapımcılar ya da daha önceki yapımları başarılı olamamış yapımcılar seçici destek için başvuruda bulunabilmektedirler.

CNC Fransız programların yurtdışında tanıtımı için de destek sağlamaktadır.

*MEDIA Programı:

Avrupa ve Uluslar arası İlişkiler Müdürlüğü MEDIA Komisyonu'nun Avrupa sorumlusudur. Bu program görsel işitsel girişimleri ve yurt dışında dolaşımını destekler.

3.1.3. Teşvik Görevi

CNC tanıtım ve dağıtım aktivitelerini desteklemektedir. Bu doğrultuda verdiği destekler:

- Sinemalara dağıtım desteği
- Gösterim desteği
- Sinema salonları oluşturma ve salonların modernizasyonu desteği
- Küçük ve orta büyüklükteki kasabalar için kopyaların üretimi desteği
- Az bilinen sanat filmlerine dağıtım desteği
- Ticari olmayan dağıtım desteği: film kulüpleri
- Kuruluşlara verilen destek: ulusal ve uluslar arası festivaller için

CNC ayrıca Fransız film ve Televizyonunun ihracatı ve tanıtımını geliştirmekten sorumludur. Bu sorumluluğu diğer bakanlıklarla işbirliği yaparak ve Unifrance ve Uluslar arası Fransız Televizyonunu finanse ederek yerine getirmektedir.

CNC önemli uluslar arası festivalleri doğrudan desteklemektedir.(Cannes Film Festivali gibi).

CNC önemli ulusal ödül törenlerinin organizasyonuna maddi yardımda bulunur. Tüm festivallerle ilgili bilgileri koordine eden Carrefour des Festival Kuruluşunu finanse eder.

CNC yeni yazarlara ve yaratıcılığa profesyonel eğitim ve rehberlik desteği verir. Ayrıca yaratıcılık, yapım veya dağıtım gibi konularla ilgili konferanslar veya festivallere destek verir.

CNC ödül alan senaryoları teşvik etmek ve bu profesyonelleri güncel yardım sisteminden haberdar etmek için okuma faaliyetleri organize eder.

3.1.4. Film Mirasının Geliştirilmesi ve Korunması Görevi

1969 yılından beri CNC film ve filmcilik mirası politikasını yürütmekle görevlidir. Film ve Filmcilik Mirası Müdürlüğü toplama, koruma ve muhafaza etme,

fiziksel ve belgesel süreç ve sinema ile ilgili her türlü mirasın teşviki ile ilgili tüm aktiviteleri yürütmektedir.

Film ve film yapımcılığı mirasını teşvik etme önceliği ile Film ve Filmcilik Mirası Müdürlüğü sinemaya kendini adanmış olan bazı miras kuruluşlarını kontrol, finanse ve koordine etmektedir.

CNC film mirası ile ilgili her türlü projeyi desteklemektedir.(kültürel, eğitim ve teşvik projeleri gibi).

CNC bu alanda gerçekleşen her türlü uluslararası inisiyatiflere katılmaktadır.(UNESCO, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi gibi organizasyonlarla birlikte yabancı arşivlerle işbirliği gibi aktivitelere katılmaktadır.)

1992 yılından beri CNC fotokimyasal formattaki filmlerin resmi deposu olma sorumluluğuna sahiptir. Koleksiyonu zenginleştirmek için film ve filmcilik ile ilgili obje ve dokümanları satın almak amacı ile özel oluşturulmuştur.

3.1.5. Avrupa ve Uluslararası Platformdaki Görevi

Avrupa ve Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü CNC'nin ve Kültür ve İletişim Bakanlığının ilgili müdürlükleri ile işbirliği içinde sinema ve yayıncılık ile ilgili gerek Avrupalı(AB, AK) gerekse Uluslararası(WTO, OECD, UNESCO) kuruluşlarla çok yönlü politikalar belirlemek ve uygulamakla görevlidir. Aynı zamanda sektörü etkileyen tüm teknik ve legal meseleleri izleme ve analiz etmekle görevlidir.

Avrupa ve Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü Fransız filmlerinin yurtdışında tanıtımı için bazı teşviklerde bulunur:

- Yabancı pazarları inceleme yardımı
- Yabancı ülkelerde dağıtım desteği
- Ücretsiz kopya sağlam desteği

- Overlay band desteği

Avrupa ve Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü CNC tarafından Fransız sinemasını yurtdışında tanıtmakla görevli olan Unifrance ile yakın çalışılmaktadır.

Avrupa ve Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü ortak yapım anlaşmaları yapar ve takip eder ve Eurimages ile ilgili çalışmalıda bulunur.

3.2. CNC'nin Organizasyon Yapısı

3.2.1. İletişim Müdürlüğü

İletişim Müdürlüğü CNC'nin iletişim stratejisini belirlemek ve uygulamakla sorumludur. Bu sorumluluk CNC'nin personeli ile olan kurum içi iletişim ve sinema, görsel işitsel sektör, multimedya ve teknik endüstriden profesyonellerle olan kurum dışı iletişimi kapsamaktadır.

İletişim Müdürlüğü CNC'nin Müdürlüklerine tavsiyelerde bulunarak destek verir ve tüm iletişim konularında bakanlığın yetkilisidir.

Müdürlük CNC ve Bakanlığın halkla ilişkilerinden ve olay eksenli iletişiminden sorumludur ve CNC'nin çeşitli aktivitelere ve ticari sergilere katılımını organize eder.

CNC'nin yayınlarının üretimi, dizaynı ve sirkülasyonu İletişim Müdürlüğünün görev alanına girmektedir. CNC'nin günlük basın özetlerinin denetimi, kontrolü ve dolaşımı İletişim Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

CNC'nin web sayfası, intranet ve film portalı(culture.fr) web sayfasının koordinasyonu ve geliştirilmesi iletişim müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

İletişim Müdürlüğü elektronik güncellemeleri yapmaktadır. CNC'nin belgesel politikasından sorumludur. Belgesel kaynakların indekslemesini yapar ve belgesel dosyalar oluşturur ve böylece profesyonellerin, araştırmacıların ve akademisyenlerin kullanabileceği bir kütüphane oluşturur.

İletişim Müdürlüğü sektörden Fransız veya yabancı kişilere ödül vermek için dosyalar hazırlar. Bu ödüller Arts et Letters, Ordre du Merite ve Legion De Honneur'dur.

Son olarak Müdürlük CNC'nin marka imajını, logosunun kullanımını ve stil kılavuzunu korumaktadır.

3.2.2. Film ve TV kayıtlarını Koruma Müdürlüğü

Film ve yayınların tescili 1944 yılında çıkarılan kanun gereği CNC tarafından yapılmaktadır. Kamu tescili görsel işitsel yayınların yapım, dağıtım ve gösterim ile ilgili kuralları ve anlaşmaları kesinleştirmektedir.

Sinema filmlerinin tescil 1986 yılından beri zorunluymışken, sinematografik olmayan görsel işitsel çalışmaların tescili tercihe bağlıdır.

Kamu tescili yayınlanan bir çalışmanın geçerliliğini yargılamaz fakat sadece şekilsel nedenlerden dolayı çalışmaların tescili yapılmayabilir. Tescil bir çalışmanın kamusal niteliğinin bir ölçütüdür.

Tescil üçüncü şahıslar üzerinde bağlayıcı etkiye sahiptir. Bir çalışma tescil edilmediyse anlaşmaların üçüncü şahıslar üzerinde uygulanabilirliği yoktur. Çalışmaların gerçek tarihi ne olursa olsun önce tescil edilen çalışma daha sonra tescil edilene göre üstünlüğe sahiptir.

3.2.3. İzleyiciler, Bölgeler ve Yaratıcılık Müdürlüğü

Müdürlüğün görevleri:

- Yeni yazarların ve yaratıcı standartların ortaya çıkmasını teşvik etmek

- Yapım aşamasından önce çalışmaların oluşumuna destek vermek
- Kısa filmler için ayrılan yardımı yönetmek
- Tüm izleyici kategorilerinde film ve TV çalışmalarının tanıtımını ve ticari olmayan sektördeki çalışmaların yayınlarını teşvik etmek
- Bölgesel otoritelerle anlaşmalar geliştirerek CNC'nin bölgesel politikalarını uygulamak
- Hem okul saatlerinde hem de okul saatleri dışında gençler için görüntü üzerine eğitim aktiviteleri organize etmek

Kreasyon Departmanı:

Bu departman eğitim, yazım ve geliştirme ve kısa filmlerin yapım desteğinden sorumludur.

Eğitim ve yazım geliştirme bölümü ilk ve profesyonel eğitim dosyalarını denetler. Yazım ve proje geliştirme için destek sağlar.

Film yapımı ve prodüksiyon bölümü kısa filmler için ayrılan fonu yönetir ve yaratıcılığa yardım eden ve profesyonelleri buluşturan yapıları destekler.

Bölgesel Eylem Departmanı:

Bu departman CNC'nin bölgesel politikasını uygulamakla sorumludur. 2004 yılından itibaren bu politikalar 3 yıllığına Devlet, CNC ve bölgeler arasında imzalanan üçlü film ve televizyon anlaşmaları ile yürütülmektedir.

Bu çerçevede Bölgesel Eylem Departmanı:

- Uzun metrajlı film ve TV programları yapımı için CNC tarafından ayrılmış finansal bütçeyi yönetmek

- Bölgelerle ve bölgesel sanat konseyleri yapılan anlaşmaları ve değişiklikleri müzakere etmek
- Bölgelerle ve bölgesel sanat konseyleri ile yapılan anlaşmaların yürütmesini izlemek
- Anlaşmalar gereği gerçekleştirilen eylemleri değerlendirmek ve CNC'ye gerekli değişiklikleri önermek zorundadır.

Kültürel Teşvik Departmanı:

İki aktivite alanına sahiptir.

Sanatsal Eğitim Bölümü okullardaki aktivitelerden sorumludur. Bu aktiviteler Milli Eğitim Bakanlığı, bölgesel otoriteler ve çeşitli dernekler ile işbirliği içersinde yürütülmektedir.

Eğitim programları şunlardır:

- İlkokullar ve sinema
- Orta dereceli okullar ve sinema
- Yüksekokullar ve sinema
- Zorunlu eğitim
- Sinema ve TV alanında sanatsal eğitim için bölgesel merkezler

İzleyici geliştirme bölümü:

- Film teşvik kuruluşları için yardımları
- Profesyonel toplantıları
- Bölgeleri içine alan eylemleri
- Image de la Culture kataloglarının dağıtımını

- Kültür Bakanlığı tarafından izleyiciler için yapılan kültürel etkinlikleri yönetmektedir.

3.2.4 Avrupa ve Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü

Avrupa ve Uluslar arası İlişkiler Müdürlüğü

- Görsel işitsel sektörle ilgili topluluk politikalarının tasarlanması ve yönetimine katılmaktadır.(Sınırsız Televizyon ve MEDIA programını içeren direktifler).
- Avrupa Konseyi'nin ortak yapım yardım programını(Eurimages) belirler ve uygular.
- Çok yönlü organizasyonlarda(OECD, WTO vb.) kültürel çeşitliliğin teşvikine katkıda bulunur.
- Çift taraflı anlaşmaların oluşturulması, değiştirilmesi ve izlenmesinden sorumludur.
- Dışışleri Bakanlığı ile birlikte gelişmekte olan ülkelerde yapılan filmler için ayrılan destek fonunu(Fonds Sud) yönetir ve CNC'nin işbirliği politikalarını belirler
- Yurtdışında Fransız filmlerinin reklamı için verilecek olan destekleri belirler ve yönetir(yurtdışı dağıtımı için yardım, yabancı pazarlarda reklam yardımı, yabancı dağıtımcılara kopya temini yardımı)

3.2.5.Multimedya ve Teknik Endüstriler Müdürlüğü

Mltimedya ve Teknik Endüstriler Müdürlüğünün üç ana görevi vardır:

- Televizyon ve film alanındaki dijital teknoloji gelişmelerini takip etmek
- Tüm dijital formatta kullanılan kültürel içerikli mültimedya ürünleri için destek sağlamak
- Yeni teknolojilerle ilgili yeni kültürel uygulamaların ortaya çıkışını takip etmek

Video Oyunu ve Dijital Kreasyon Departmanı:

Bu departman dijital medya ve ağlarda kullanılan yaratıcı, interaktif mültimedya içeriğinin üretimini ve özellikle de özel bir yardımdan yaralanan video oyunlarının oluşturulmasını desteklemektedir. Ayrıca dijital sanat alanında sanatsal mültimedya kreasyonlarını destekler.

Teknik Endüstriler ve Yenilikler Departmanı:

Bu departman hem doğrudan teknik endüstrileri hem de yeni teknolojileri kullanan yapımcıları finanse ederek film ve görsel işitsel teknik endüstrileri teşvik eden yenilikleri desteklemektedir. Ayrıca CNC ve ulusal araştırma ajansının katıldığı ar-ge projelerini desteklemektedir.

Video Departmanı:

Bu departman CNC'deki video ile ilgili bütün görevleri bir araya getirmektedir.

- Video sektörünü desteklemekte, kontrol ve takip etmektedir.
- Sektördeki gelecek gelişmelerle ilgili araştırma ve analizler yapmaktadır.

- Video ile ilgili meselelerle ilgili profesyonellerle iletişim kurar.
- Talebe bağılı görüntü hizmeti(Video on demand) alanında çift yönlü bir role sahiptir. Sektörü ekonomik ve teknolojik olarak takip eder ve gelecekteki değişimlerle ilgili araştırmalar yapar. Ayrıca CNC'nin talebe bağılı görüntü hizmeti ile ilgili icraatlarını koordine eder.

3.2.6.Film Müdürlüğü

Film Müdürlüğü:

- Sinema endüstrisini yapım, dağıtım ve gösterim alanlarında finanse etmekle sorumludur.
- Film yapımını ve filmciliği ve yayım ve gösterimde çoğunluğu teşvik eder.
- Çalışmaların geniş çaplı dolaşımını ve çeşitli gösterim formları arasındaki dengeyi sağlar ve gişe hasılatının film yapım iş kolları arasında adaletli dağıtımını sağlar.
- Görev alanı ile ilgili prosedürleri finans ve mevzuat müdürlüğü ile işbirliği içerisinde hazırlar ve uygular.

Yapım ve Dağıtım Destekleme Departmanı:

Yapımcılar ve dağıtımcılar için otomatik desteği yönetir, avans alımlarını hesaplar ve uzun metrajlı film lisans onaylarını izler.(yatırım onayı ve yapım onayı)

Gösterim Departmanı:

Bu departman:

- sinema salonu işletme izini verir,
- çeşitli gösterim teşvikleri, sinema salonları oluşturma ve salonların modernizasyonu sanat ve experimental filmlerin sınıflandırılması için otomatik ve seçici destekler verir,
- genel olarak gösterim sektörünün ekonomik durumunu izler.

Gösterim Lisansı ve Sınıflandırma Departmanı:

Komisyonların çalışmalarını organize etmek, bakanlıkla ilgili kararları hazırlamak ve lisans vermekten sorumludur.

Dağıtım Departmanı:

Bu departman:

- Sinemalardaki filmlerin dağıtımını ile ilgili çeşitli aktörler arasındaki ilişkileri ve rekabetle ilgili sorunları analiz ederek ekonomik değerlendirmelerde bulunmakla sorumludur.
- Ulusal sinema tesisleri komisyonu ve dağıtım danışma komisyonu sekreterliği ve dağıtım gözlemevi için istatistiksel veriler hazırlar.

Yapım ve Dağıtım Seçici Destek Departmanı:

Avans alımları, geliştirme destekleri, senaryo yazım destekleri, film müzikleri destekleri, yabancı dildeki filmler için yardımlar, seçici dağıtım desteği ile ilgili prosedürleri hazırlamakla sorumludur.

Gösterim Sonuçları Kontrol Departmanı:

Bu departman:

- Bilet satış noktalarındaki işleyişi ve gelirlerin geri dönüşünü kontrol eder.
- Sinemalardaki gösterim sonuçlarını kaydeder
- Film gösterimcileri ve dağıtıcıları için yeni bilgisayar ve elektronik servislerin gelişimini takip eder.
- Gösterim hasılatlarını cinedi.com adresinde online rapor olarak yayımlar.

3.2.7.Film Mirası Müdürlüğü

Film Mirası Müdürlüğü film mirası politikasını uygular. Ana görevi Fransız film arşivleri tarafından yerine getirilmektedir. Fransız film arşivleri CNC tarafından her formatta depolanan filmlerin koruma, muhafaza, restorasyon ve kataloglamalarını yapmaktadır.

Film Mirası Müdürlüğü film mirası ile ilgilenen bazı özel kuruluşlarla yakın çalışmaktadır. Bu kuruluşlardan bazıları Fransız Sinematekti, Fransız Film Kütüphanesi ve Toulouse Film Kütüphanesidir.

Film Mirası Müdürlüğü ayrıca bu alandaki tüm uluslararası inisiyatiflere katılır.(yabancı film arşivleri ile işbirliği, Avrupa ve Uluslararası platformlarda gerçekleşen Organizasyonlar)

Laboratuvar ve Restorasyon Departmanı:

Bu departman Fransız film arşivleri içinde, dijital ve fotokimyasal restorasyon çalışmalarını yürütür. Bu çalışmaları yürütürken eski filmlerin bazı

özelliklerine çok dikkat edilmektedir. Yüksek derecede uzmanlaşmış teknik müdahalelerle eski filmleri koruma planı uygulanmaktadır.

Filmleri koruma ve restorasyon çalışmaları Film Mirası Komisyonunun onayı ile yapılmaktadır.

Envanter, Koruma ve Lojistik Departmanı:

Bu departman lojistik ve koleksiyonların önleyici korumalarıyla ilgilenmektedir ve tarihi kaynaklara dayalı bir envanter tutmaktadır. Ayrıca, muhafaza edilen filmlerin tüm parçalarının ayrıntılı olarak teknik ve fiziksel tanımlamalarını yapar. Böylelikle muhafaza edilen filmlerin Fransız Film Arşivlerinin web sayfasından görüntülenmesi sağlanmaktadır.

Koleksiyon Erişim, Geliştirme ve Zenginleştirme Departmanı:

Bu departman Fransa içinde ve dışında sinema dünyasından çeşitli kültürel ve profesyonel aktörlerle yakın ortaklık içerisinde çalışarak Fransız Film Arşivlerinin koleksiyonlara erişim ve geliştirme politikasının garantörüdür. Bu bölüm Fransız Film Arşivlerinin programlama ile ilgili sorunlarıyla ilgilenir.

Koleksiyonlar araştırmacılar, tarihçiler ve kültürel aktivite organizatörlerine açıktır.

Genel Yönetim Departmanı:

Bu bölüm Film Mirası Müdürlüğünün idari, finansal ve operasyonel işlerini yürütmekle sorumludur.

Hijyen, Güvenlik ve Çevre Departmanı:

Bozuk filmlerin imha edilmesiyle ilgili çevreyi korumak amaçlı düzenlemeler yapar.

Belge Analiz ve İşlem Departmanı:

Bu bölüm envanter departmanı tarafından verilen tüm bilgileri kataloglamak ve indeksleme amacıyla işler. Ayrıca Fransız Film Arşivi tarafından restore edilmemiş elementleri analiz etmekle sorumludur.(negatifler ve kopyalar gibi)

3.2.8. Finans ve Mevzuat Müdürlüğü

Finans ve Mevzuat Müdürlüğü:

- CNC'nin bütçesini hazırlamak, uygulamakla ve bütçenin yürütmesini ve idari kontrolünü izlemekle sorumludur.
- CNC tarafından yürütülen eylemler ve projelerin finansal etkilerini değerlendirir.
- CNC'nin faaliyet alanı ile ilgili düzenlemeleri sürekli olarak izler. Ayrıca ekonomik sektörde gerçekleşen destekleme metotlarındaki değişiklikleri takip

Bütçe Departmanı:

Bütçe departmanı:

- CNC'nin bütçesini oluşturmak ve uygulanışını takip eder. Destekleme fonlarının sinemaya ve görsel işitsel sektöre nasıl yeniden dağıtıldığını takip eder.
- Muhasebe bürosu ile işbirliği yaparak sinema biletlerinden ve televizyon servislerinden alınan vergilerin toplanmasından sorumludur.
- CNC'nin diğer tüm gelirlerini kaydeder.

- CNC'nin alımlarını kamu satın alma kanunu ile uyumlu hale getirir.

Finans Departmanı:

Finans Departmanı:

- Sektördeki aktörlerin ekonomik davranışlarındaki finansal değişimleri göz önünde bulundurarak yardımları değerlendirir.
- Kurumsal finans aktörlerini takip eder.(IFCIC, SOFICA)
- Sektör ekonomisinde etkiye sahip olan vergi konusuyla ilgilenir.
- CNC ile işbirliği içerisinde olan önemli kuruluşların bütçelerini kontrol eder.
- Film ve görsel işitsel sektörü geliştirmek için ayrılan fonları merkezileştirir.
- “Images of Diversity” fonunu yönetir

Yasal Düzenlemeler Departmanı:

- Film, televizyon, video ve multimedya endüstrisi ile ilgili mevzuat çalışmalarına katılır ve bu sektörleri etkileyen vergi ve yasal sorunlarla ilgilenir.
- Komisyonlara atamaları hazırlar ve CNC'ye rapor olarak sunar.
- CNC'nin müdürlüklerine ve departmanlarına özel kararlar ve kontratlar hazırlama konusunda tavsiyede ve yardımda bulunur.
- Anlaşmazlıkları inceler ve mahkemelerdeki duruşmaları takip eder.
- Yasal dokümanları ve sektörle ilgili haber bültenlerini derler.

Prosedür Kontrol Departmanı:

- İş kanunu ve şirket kanunlarına uygunluğu kontrol eder.
- Tavsiye edici ve koruyucu bir rol üstlenerek CNC departmanları ve profesyonellerle çalışır.
- Düzenli olarak teftiş organlarıyla bilgi alışverişinde bulunur ve yolsuzluğa karşı yapılan çalışmalara katılır.
- CNC kurallarının uygulanışını takip eder.

Meslekler Departmanı:

- İstatiksel olarak iş hacmini izler ve değerlendirir.
- İş kanunundaki ve iş kollarıyla ilgili sosyal yasalardaki değişiklikleri takip eder.
- Sinema endüstrisindeki firmaları kontrol eder.

3.2.9. Genel Sekreterlik

Genel Sekreterlik insan kaynakları, idari organizasyon yapısının modernizasyonu ve CNC'nin organizasyon ve bilgi sistemlerinin gelişimi konularında politikalar oluşturmak ve uygulamakla sorumludur. Organizasyonun işletme ve yatırım fonlarını yönetir ve her türlü mal hareketini elinde tutar.

3.2.10. Araştırma, İstatistik ve Forecasting Müdürlüğü

Araştırma, İstatistik ve Forecasting Müdürlüğü CNC'nin üst yönetimine rapor verir. Müdürlüğün üç temel aktivitesi vardır: istatistikler hazırlamak, araştırma yapmak ve ileriye dönük veri ve trendleri hazırlamak.

İstatistik:

Müdürlüğü CNC'nin müdahalede bulunduğu tüm alanlarla ilgili istatistiksel veriler hazırlar.

Bu alanda yapılan çalışmalar bilgiyi organize etme, veri tabanlarını mukayese etme, bilgileri işleme, kontrol etme, analiz etme, istatistikleri oluşturma ve yayınlama gibi basamakları içermektedir.

Araştırma:

Müdürlüğü CNC'nin departmanları, profesyonel organizasyonlar ya da kamu otoriteleri tarafından yapılan talepleri karşılamak adına yılda yaklaşık 25 adet ekonomik, finansal, sosyo-demografik ve teknik araştırmalar yapmaktadır. Bu araştırmalar yıllık araştırma programının bünyesinde yer alır. Müdürlüğün araştırmalar için bütçesi 350 000 Avro civarındadır.

Araştırmalar profesyonel organizasyonlarla ortak yapılmaktadır. Bazen bu organizasyonlar ortak finansman olmaktadır.

Forecasting:

Bu aktivite şu şekilde yürütülmektedir:

- Modelleme: pazarla ilgili gelişmelerle ilgili tahminler yapmak için ekonometrik modelleme yapılır.
- Ekonomik izleme: günlük olarak şirketlerin ekonomik yaşantılarındaki gelişmeler takip edilir.
- Uluslararası izleme: yabancı ülkelerin sinema ve televizyon pazarları ile ilgili istatistiksel veriler toplanır.
- Yapılan analizler üç aylık bültenlerle yayınlanır.

Diğer Aktiviteler:

- Müdürlük çeşitli çalışma gruplarına katılmaktadır. Bazı gözlemlerini tek başına veya ortak olarak işletir.(yayın gözlemevi, TV yapımları gözlemevi, film yapım gözlemevi)
- Farklı konularda bilgilendirme dokümanlarına sahiptir.
- CNC'de veri ve önemli istatistiksel göstergelerin hazırlanmasında danışman gibi hareket eder.

3.2.11. Televizyon Müdürlüğü

Televizyon Müdürlüğü görsel işitsel program endüstrisine finansal destek oluşturmak ve uygulamakla sorumludur.(COSIP: görsel işitsel destek fonu)

Müdürlük bu fonu:

- Yapım
- Geliştirme
- Yazım

- Pilot programlar
- Yurt dışında Fransız programların tanıtımı için kullanmaktadır.

Bu fondan kurgu, animasyon, belgesel, eğlence programları, kültürel magazin programları gibi kategorilerde yararlanılabilmektedir.

Ayrıca müdürlük FCM(müzikal yaratıcılık fonu) ve DMDTS(Kültür ve İletişim Bakanlığı Müzik, Dans, Tiyatro ve Eğlence Departmanı) işbirliği ile popüler müzik ile ilgili belgeselleri finanse etmektedir.

Müdürlük Medya Geliştirme Departmanı ve Televizyon Konseyi ile birlikte çalışarak TV kanalları ile ilgili düzenlemeler yapar.

Müdürlük görsel işitsel yapımlardaki SOFICA(Fransız Film ve TV finans şirketleri) yatırımlarını onaylar.

Uluslararası ortak yapımların idaresinden sorumludur.

IV. BÖLÜM

İRAN

1900'lü yıllarda İran Şahı Muzafferetin'e Batılılar tarafından sinematograf cihazının hediye edilmesiyle İran sinema ile tanışmıştır. İran Şahının modernleşme projesi içinde yer alan sinema, ülke nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan muhafazakârların sert tepkisiyle karşılaşmıştır. Bu nedenle İran sinemasına yatırım yapılamamış, 1950'li yıllara kadar İran sineması adına hiçbir gelişme yaşanmamış ve İran sinema salonlarında yabancı filmler gösterilmiştir.²³

Din adamlarının tepkisinden çekinen Müslüman yönetmenler sinemanın başlangıç yıllarında film yapmamışlardır. Bu nedenle ilk film çalışmaları azınlıklar tarafından yapılmıştır. Ovans Oganyan tarafından 1930 yılında çekilen *Abi ve Rabi* ve 1932 yılında çekilen *Hacı Ağa Sinema Aktörü* adlı filmler İran sinemasının ilk filmleri sayılmaktadır. 1933 yılında Müslüman bir İranlı olan Abdülhüseyin Sepenta tarafından çekilen *Lor Kızı* adlı film ilk yerli film sayılmaktadır.²⁴

1950'li yıllara kadar İran sinema salonlarında İran monarşisinin yakın olduğu ülkelerin filmleri gösterilmiştir. 1951 yılında Muhammed Musaddık'ın başbakan olması ile birlikte İran'da millileştirme dönemi başlamıştır. Bu dönemde 300'ün üzerinde film üretilmiş, birçok yeni yapımcı firma kurulmuş ve sinema alanında bazı düzenlemeler yapılmıştır. Ancak ülke genelinde yayılan ulusalcılık akımının Amerika'yı rahatsız etmesi sonucu Musaddık'ın görevden alınması İran'da ulusal sinema alanında yaşanan gelişmeleri olumsuz yönde etkilemiştir. İran yönetiminin Amerikalılar'ın eline geçmesi İran sinemasının da Amerikalılar'ın eline geçmesine

²³ Sabire Batur, "İslam Sineması Örneğinde İran Sineması", Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sinema TV Anabilim Dalı, **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, İzmir:2007, s.47

²⁴ Sabire Batur, **age**, s.49

neden olmuştur. Bu yıllarda İran'a gelen Amerikalı sinemacılar İran sinema endüstrisini kendi istedikleri doğrultuda oluşturmuşlardır.²⁵

1950-1968 yılları arasında İran Sinemasına Farsi Filmler damgasını vurur. Bu filmler, konuları basit ve ticari filmlerdir. Ancak bu filmler halk tarafından büyük ilgi görmüş ve büyük gişe başarıları elde etmiştir. Bu filmler İran sinema endüstrisinin canlanmasına ve yeni stüdyoların kurulmasına neden olmuştur. Bu dönemde aynı zamanda entelektüel sinemanın temelleri de atılmaya başlamıştır. 1958 yılında Ferruh Gaffari tarafından çekilen Şehrin Güneyi adlı film İran entelektüel sinemasının ilk örneği olmuştur.²⁶

1960'lı yıllarda kurulan İran Televizyonu daha sonraları genç yönetmenlerin film yapımına destek vermeye başlar. Genç yönetmenlere verilen destek, İran televizyonu bünyesinde, daha sonraları İran sinemasında önemli bir yere sahip olan Özgür Sinema akımının oluşmasına neden olur.²⁷

1960'lı yılların sonunda devlet desteği ile sinema okulları açılır. Bu okullar ve Özgür sinema akımının temsilcileri sayesinde genç sinemacılar yetişir. Bu yetişen genç sinemacılar 1974 yılında bu gün İran'daki en önemli kısa film üreticisi olan İran Genç Sinema Derneğini kurar.²⁸

Yine bu yıllarda devletin desteği ile Çocukların ve Gençlerin Entelektüel Gelişimi Enstitüsü kurulmuş ve 1969 yılında enstitü bünyesinde sinema bölümü açılmıştır. Düşüncelerin özgürce ifade edildiği bir kurum haline gelen enstitüde, İran ulusal sinemasının en önemli yönetmenleri yetişir. Buradan yetişen yönetmenler

²⁵ Sabire Batur, *age*, s.52-53

²⁶ Sabire Batur, *age*, s.57-58

²⁷ Sabire Batur, *age*, s.58

²⁸ Sabire Batur, *age*, s.59

daha sonraları İslami rejimde de varlığını koruyan muhalif İran sinemasının oluşumuna katkıda bulunurlar.²⁹

İslami devrim yıllarına kadar sinema İran Şahı tarafından modernleşme propagandası için bir araç olarak kullanılmıştır. Bu dönemde ayrıca muhalif sinemacıların film yapmalarına da izin verilmiştir.

1979 yılında gerçekleşen İslami devrimin ilk yılları İran sinemasının en durgun dönemini yaşadığı yıllar olmuştur. Rejim değişimi yıllarında çok sayıda sinema salonu yakılmış veya kapatılmıştır. İslami rejimin ilk yıllarında sinemacılar sinema ile ilgilenme konusunda çekimser kalmışlardır. Pehlevi döneminin önemli yönetmenleri sinema alanında hiçbir şey yapmamışlardır. Humeyni'nin sinemaya karşı olmadıklarını belirten konuşması sonrasında sinemacılar yeniden film yapma konusunda cesaretlenmişlerdir. Ancak ilk yıllarda yaşanan ekonomik sıkıntılar yerli yapımcıların sinema alanına yatırım yapmalarını engellemiştir ve bu nedenle ithal filmler İran sinema salonlarını yeniden ele geçirmiştir.

Pehlevi modernizmi yaymak için sinemaya destek vermiş ve halkın sempatisini kazanmak için muhalif sinemacıların çalışmalarına izin vermişti. Aynı şekilde Humeyni de rejimin propagandasını yapmak için sinemayı kullanır ve muhalif sinemacılara izin verir. Bu dönemde yönetimde yaşanan aksaklıklar ve boşluklar toplumun muhafazakârlar ve reformcular olarak ikiye ayrılmasına neden olmuş ve bu iki başlılık siyaset ve kültür alanında kendini göstermiştir.

İslami rejim sinema için yeni kurallar belirler. Bunun için 8 kişilik bir komite oluşturulur. Bu komitenin kararları doğrultusunda Şah döneminde yapılan filmler gözden geçirilir ve bu filmlerin bazıları yeniden gösterime girer. Komite niteliksiz ve ticari kaygılarla yapılan filmlere karşı çıkar. Şah döneminde ortaya çıkan İran Yeni Dalga Sinemasının önemli yönetmenlerine film yapmaları için izin verilir. Ayrıca

²⁹ Sabire Batur, *age*, s.59-60

komite sakıncalı gördüğü yabancı filmlerin gösterimlerini yasaklar ve yabancı sinema salonu isimlerini değiştirir.³⁰

1982 yılında sinema denetimi İslami Rehber ve Kültür Bakanlığına geçer. Film yapımı ve gösterimi Bakanlık iznine bağlanır. Filmlerin senaryo aşamasından gösterime kadar olan her bir aşaması için oluşturulan komitelerden izin alınmak zorundadır. Ancak her aşaması için izin alabilmiş ve gösterim aşamasına gelmiş olan bazı filmler sinema salonu yetersizliğinden dolayı gösterime giremez. Humeyni sinemayı devlete bağlayarak sinemaya maddi destek sağlar. Ancak filmlerin destek alabilmesi için bu izinleri alması gerekmektedir. Bu izin sistemi İslami sinemanın oluşmasını sağlar.

1983-1992 yılları arasındaki dönem İran sineması için büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde reformist bir bakış açısına sahip olan Hatemi, Kültür Bakanı olmuştur. Bu dönemde Kültür Bakanlığı İslami İrşad ve Kültür Bakanlığına dönüşür ve sinema bu bakanlığa bağlanır. Sinemanın öneminin farkında olan Hatemi ulusal sinemanın gelişimi konusunda çalışmalar başlatır. 1983 yılında ulusal sinemaya destek vermek ve yapılan filmleri denetlemek amacıyla Kültür ve İslami İrşad Bakanlığına bağlı yarı özerk bir Kurum olan Farabi Sinema Kurumu kurulur. İran sinemasının içinde bulunduğu durumdan nitelikli filmler yaparak kurtulabileceğine inanan Hatemi, sinemanın İslami rejim tarafından propaganda aracı olarak kullanılmasını engeller ve muhalif filmlerin yapılmasını destekleyerek İran sinemasının rejim değişiminden sonra tek boyutlu bir hal almasının önüne geçer.³¹

1989 yılında muhafazakârlar iktidara gelir. 1990-1991 Körfez Savaşından sonra Amerika'nın uyguladığı ambargo sonrasında İran dünyada yalnız kalmıştır. Savaş sonrası oluşan ekonomik koşullar nedeni ile sinemaya verilen maddi destekler kesilmiş ve yurtdışından teknik malzeme alımında uygulanan döviz indirimi kaldırılmıştır. Ülkedeki yüksek enflasyon film üretimini durma noktasına getirmiştir. Sinemaya sıkı bir sansür uygulayan muhafazakârlar Hatemi'nin oluşturduğu

³⁰ Sabire Batur, *age*, s.88-113

³¹ Sabire Batur, *age*, s.113-117

reformist kadroyu değiştirir. Farabi Sinema Kurumunun başına da muhafazakârlar gelir. Bu muhafazakâr kadro İslami sinemayı geliştirmeyi hedefler. İslami ve gişe başarısı elde eden filmlerin yönetmenlerine destek verilir. Gişe başarısı olmayan filmlerin yönetmenlerine destek verilmez. Bu dönemde uygulanan sıkı sansür, yönetmenlerin sansürün etkileyemeyeceği sembolik anlatıma dayalı bir sinema geliştirmesine yol açar.³²

1997 yılına gelindiğinde eski Kùltür Bakanı olan Hatemi Cumhurbaşkanlığına gelir. Bu durum İran sineması için önemli gelişmelerin yaşanmasına yol açar. Hatemi Sinema Dairesi Başkanlığına yönetmen Seyfullah Dad'ı getirir. Sinema sanatının özgürlüğünden yana olan Seyfullah Dad devletin sinemaya yol göstermesini doğru bulmamaktadır. Bu dönemde hem ticari hem de entelektüel filmlere destek verilmiştir. Sinema için özgürlükçü bir ortam oluşmuş ve yapılan eleştirel filmlere devlet tarafından destek verilmiştir. Hatemi döneminde İslami rejim yaşanan çaęa uyarlanmaya çalışılmış, sinemaya yatırım artmıştır. Bu dönemde ayrıca hem içerik hem de biçim yönünden nitelikli filmler yapılmış olup, yurtdışı festivallerde önemli başarılar elde edilmiştir. Ticari filmlerin üretimine, ÷lke genelinde üretilen filmlerin %20'sini geçmeyecek şekilde kısıtlama getirilmiştir.³³

Tarih boyunca yaşadığı siyasal değişimlerden etkilenen İran Sineması bugün, yurt dışında gerçekleşen festivallerin ilgi odağı olan ve yurt dışında büyük beğeni toplayan, yılda ortalama 70 filmin üretildiği, yaklaşık 25 milyon seyirciye sahip olan ve binlerce kişinin istihdam edildiği büyük bir sektördür. Ayrıca İran filmleri 300'ün üzerinde uluslararası ödöl kazanmış ve bir kısmı seçkin olmak üzere 4000'den fazla uluslararası festivale katılmıştır.³⁴ İran sinemasının bu başarısının arkasındaki en büyük etken, İran devletinin sinema alanındaki resmi kurumları ve bu kurumların uyguladığı politikalarıdır.

³² Sabire Batur, *age*, s.138-145

³³ Sabire Batur, *age*, s.145-147

³⁴ <http://www.irankulturevi.com/turkce/tarih/sinema.htm> Erişim Tarihi:07.01.2011

Aşağıdaki tablo İran sinemasına ait bazı verileri göstermektedir.

Tablo 4.1: İran Sinema Endüstrisine ait bazı veriler

Yıllar	2003	2004	2005	2006	2007'nin ilk 6 ayı
Üretilen sinema filmleri	-	62	75	80	42
Belgesel filmler	-	139	164	106	47
animasyonlar	-	22	51	22	21
Kısa filmler	-	1250	459	676	184
İhraç edilen filmler	-	25	68	11	499
Uluslar arası festivallere katılan filmler	-	83	569	231	597
Faal sinema salonlarının kapasitesi	141531	132380	123496	15955278	139612
Seyirci sayısı	13251000	16640000	15136862	15955278	8138887
Serbest sinema eğitim kurslarının sayısı	-	220	158	227	152
Üretilen video filmleri	-	1859	1249	503	209
Film festivalleri	-	25	22	27	17
Üretilen bilgisayar oyunları	-	-	-	-	3

Kaynak: <http://www.irankulturevi.com/lang-tr-KltrveslamiradBakanl.cgi> Erişim Tarihi:07.01.2011

İran'da sinema endüstrisinin denetimi Kültür ve İslami İrşad Bakanlığına aittir. İran Kültür ve İslami İrşad Bakanlığı 7 yardımcı kurumdan oluşmaktadır. Sinema alanı ile ilgili olan kurum Sinema, Görsel ve İşitsel İşler Yardımcılığıdır.

Sinema, Görsel ve İşitsel Yardımcılığının görevleri şunlardır:

- Mevcut kurallar çerçevesinde ülkenin sinema, görsel ve işitsel işlerini yürütmek,
- Dünyada sinema alanı ile ilgili her türlü alanda araştırma yapmak; elde edilen bilgi ve belgeleri analiz etmek, derlemek ve ilgi duyanlar için yayımlamak,
- İslami değerler ve İslam devriminin kavramsal değerlerinin tasvir edilmesi konusunda araştırma yapmak, gereken koşulları hazırlamak ve İslami kültür ve sanatı sinema perdesine yansıtan projeleri desteklemek,
- Uygulanan politikalar ve yöntemlerin düzeltilmesi amacıyla, yapılan faaliyetlerle ilgili sürekli olarak kamuoyu araştırması yapmak ve halkın görüşlerini almak,
- Görsel kültürü yaygınlaştırmak amacıyla sinema, senaryo, kameramanlık, fotoğrafçılık ve diğer sanatların halka sevdirmesi için çalışmalar yapmak; görsel ürünleri nitelik ve nicelik açısından seyirciye en uygun şekilde sunmanın koşullarını sağlamak,
- Yetenekleri keşfedip onlardan yararlanmak için genel politikalar planlamak, tanzim etmek ve tasarlamak; sinema, fotoğrafçılık, görsel ve işitsel faaliyetleri kalkındırma ve genişletme politikalarını ülke genelinde dikkatli bir şekilde uygulayarak sinema, fotoğrafçılık, görsel ve işitsel alanlara ilgi duyanları teşvik etmek,
- Sinema ve diğer görsel işitsel sanatların gidişatını nicelik ve nitelik açısından denetlemek ve korumak,
- Sinema, fotoğrafçılık, görsel ve işitsel sanatlar alanında faaliyet yapacak yetenekli insani gücün yetiştirilmesi için plan ve proje üretmek, mevcut çalışanların yeteneklerinin arttırılması için

üniversiteler ve yüksek öğretim merkezlerini teşvik etmek ve desteklemek,

- İran sinemasını dünyaya tanıtmak için yapılan faaliyetleri çeşitli yöntemlerle desteklemek, teşvik etmek, kurallar çerçevesinde yurt içinde ve yurt dışında festivaller düzenlemek ve düzenlenen festivallere katılmak,
- İslam devriminin kültürel değerlerini görsel araçlarla dünyaya tanıtmak,
- Nitelik ve nicelik açısından İran sineması başta olmak üzere diğer film, fotoğraf ve görsel üretim merkezlerinin ürünlerini denetlemek ve değerlendirmek; kural, tüzük ve kaideler hazırlayıp uygulayarak bu alanda faaliyet gösteren kurumlar, dernekler, şirketler ve sendikaların kuruluşu veya iptaline karar vermek,
- Sinema alanındaki faaliyetleri hukuki, iktisadi, kültürel vb. konularda desteklemek,
- Yoksul bölgeler başta olmak üzere tüm ülkede sinema faaliyetlerini genişletmek,
- Kurallar çerçevesinde sinema, görsel ve işitsel ürünlerin ihracat ve ithalatına izin vermek,
- Ulusal ve uluslararası sinema, görsel ve işitsel ürünleri derlemek, korumak ve sinema kültürünün genişletilmesi ve kalkınması için bu eserlerin bir kısmını yayımlamak, devlet film merkezleri tesis etmek, sinema salonu yapmak ve sinema salonu projelerini desteklemek,
- Film ürünlerini, incelemek, değerlendirmek ve değer biçmek için denetleme komiteleri oluşturmak.³⁵

Kültür ve İslami İrşad Bakanlığının Sinema Bölümü bu görevlerini, kendisine bağlı olan şu kurumlar aracılığıyla yerine getirmektedir:³⁶

³⁵ <http://www.irankulturevi.com/lang-tr-KltrveslamiradBakanl.cgi> Erişim Tarihi:07.01.2011

³⁶ <http://www.cinema.gov.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

- Farabi Sinema Kurumu
- Genç Sinemacılar Derneği
- Belgesel ve Deneysel Film Merkezi
- İran Ulusal Bilgisayar Oyunları Kurumu
- Görsel Medya Enstitüsü
- İran Sinema Müzesi

4.1.Farabi Sinema Kurumu³⁷

Farabi Sinema Kurumu 1984 yılında kurulmuştur. Kurum Kültür ve İslami İrşad Bakanlığına bağlı kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. İran İslam Cumhuriyeti'nin politikaları ve yöntemleri doğrultusunda hareket eden bu kuruluş, sinema filmleri üretim ve gösterimiyle ilgili yürütülen faaliyetlere destek vermek ve bu tür faaliyetlerin kalitesini yükseltmek amacını taşımaktadır.

Farabi Sinema Kurumu şu birimlerden oluşmaktadır:

4.1.1.Kültür Birimi

Bu birimde senaryo desteği verilmektedir. Ayrıca sinema alanında seminer ve konferanslar düzenlenmektedir.

4.1.2.Uluslararası İlişkiler Birimi

Yerli ve yabancı filmlerin gösterim hakları ile ilgili işler, yurt dışında yapılan festivaller ile ilgili iş ve işlemler, yurt dışında İran sinemasının durumu ve dünya sineması ile ilgili araştırma yapma ve veri toplama, ortak yapım ile ilgili işlemler, Fecr Film Festivali ve Çocuk Filmleri Festivali ile ilgili uluslararası boyuttaki iş ve

³⁷ <http://www.fcf.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

işlemler, İran Film Marketle ilgili uluslararası boyuttaki iş ve işlemler, yurtdışı festivallere gönderilen materyallerin hazırlanması ile ilgili iş ve işlemler bu birim tarafından gerçekleştirilmektedir.

4.1.3.Halkla İlişkiler Birimi

Halkın sinema ile ilgili talepleri ve beklentileri hakkında bilgi toplamak bu birimin ana görevidir.

4.1.4.Ticaret Birimi

Sinema alanı ile ilgili gerekli malzeme ve teçhizat tedariki ile ilgili iş ve işlemler bu birim tarafından gerçekleştirilmektedir.

4.1.5.Festivaller Sekreterliği

Festivaller sekreterliği, programlama ve teşkilatlandırma sorumluluğunu yerine getirerek, Fecr Film Festivali ve İran Çocuk Filmleri Festivalini düzenlemektedir.

Sekreterlik genel olarak sinema alanında Kültür ve İslami İrşad Bakanlığının düzenlediği herhangi bir festivali (Asya-Pasifik Festivali gibi) takip ederek uygulamaya koyar. Sekreterlik uluslararası sinema göstergelerini ve ulusal sinema ürünlerini festival biçiminde planlamakla mükelleftir.

4.1.6.Üretim Destek Birimi

Bu birim sinema alanında gereken teknik ve hammadde malzemelerinin tespitini yaparak temin etmekle mükelleftir. Sinema alanında eksiklikleri tespit eder ve özel sektörün katkı sağlayamadığı alanlarda doğrudan yatırım yaparak sinema projelerine destek verir. Bu faaliyetler 2 bölümden oluşur:

—İhtiyaçların tespiti ve çağdaş teknolojinin kullanımı: Dünya teknolojisine ayak uydurmak ve yerli sinemayı yeniden

yapılandırmak amacıyla bu alanda doğrudan faaliyet gösteren uzman kişilerin ileri teknolojinin alım ve donatımı konusunda görüş ve deneyimlerinden ve gereken hammaddenin temini konusunda Fuji ve Kodak gibi şirketlerle iletişim kurarak çekim ve ekran düzeyini yükseltmek amacı ile onların kazanımlarından yararlanılmaktadır.

—Hizmet ve Servis Sunumu: stratejik ve önemli teçhizatın temininden sonra, Kültür Bakanlığının Sinema Yardımcılığının siyasetleri doğrultusunda Değerlendirme ve Denetim Dairesinin yapım sertifikasına sahip sinema projelerine servis ve hizmet sunulmaktadır. Özel durumlarda sinema dışı projelerde de, çekim alanında teknik teçhizat, hammadde ve tamir, servis ve kullanım maddeleri hizmeti verilmektedir.

4.1.7.Video Birimi

Video ile ilgili tüm hizmetlerden sorumludur. Hem kamu hem de özel sektöre hizmet sunar.

4.2.İran Genç Sinemacılar Derneği³⁸

İran Genç Sinemacılar Derneği Kültür ve İslami İrşad Bakanlığına Bağlı yarı özerk bir kuruluştur. 1985 yılında şu amaçlarla faaliyete başlamıştır:

- Ulusal ve İslami değerler çerçevesinde film yapımı ve fotoğrafçılık sanatına ilgi duyan istekli gençlerin yetenek ve yaratıcılıklarını geliştirmek
- İstekli gençleri sinema kültürlerinin geliştirmeleri için eğitmek

Dernek ilk yıllarında Tahran'da 4 ofise sahipken bugün ülke genelinde toplam 50 merkeze sahiptir. Dernek bu elli merkezde, her yıl 2000'den fazla genç öğrenciye

³⁸ <http://www.iycs.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

fotoğrafçılık, animasyon ve film yapımı ile ilgili birer dönemlik eğitimler vermektedir. Bu eğitimlerle birlikte dernekte 8 mm'lik, 16 mm'lik ve video filmler üretilmektedir. Dernek genç yeteneklerin çalışmalarını ülke çapında tanıtmak için ulusal çapta festivaller düzenlemektedir.

4.3. Belgesel ve Deneysel Film Merkezi³⁹

Kültür ve İslami İrşad Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren Belgesel ve Deneysel Film Merkezi Orta Doğunun kurgu, belgesel, animasyon ve deneysel film üretim, dağıtım ve tanıtım merkezidir. Bu merkez yılda 25 uzun metrajlı ve 300 kısa film üretmektedir. Yabancı yapımcılarla ve televizyonlarla ortak belgesel ve uzun metrajlı filmler yapmaktadır. Yapılan filmlerin bazıları önemli uluslararası festivallerden ödüller almıştır.

Merkez film festivalleri, film marketler, TV kanalları, üniversiteler, enstitüler ve çeşitli organizasyonlara İran filmlerini sağlamaktadır. Ayrıca diğer ülkelerden belgesel ve kısa filmler satın almaktadır.

4.4. İran Ulusal Bilgisayar Kurumu⁴⁰

Toplumda çeşitli yaş gruplarının boş vakitlerinde ilgilendikleri video ve bilgisayar oyunlarının kültürün oluşumu, kültürel ve bilimsel kişiliğin şekillenmesi ve gelişmesinde sahip olduğu önemli etki göz önüne alınarak İran Ulusal Bilgisayar Oyunları Kurumu, video ve bilgisayar oyunları endüstrisinin kültürel, sanatsal ve teknik alanlarıyla ilgili aktiviteleri programlamak ve desteklemek için Kültür ve İslami İrşad Bakanlığının denetiminde özerk bir kurum olarak kurulmuştur. Görevleri:

³⁹ <http://www.defc.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

⁴⁰ <http://www.ircg.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

- Çocukların ve gençlerin ilgileri doğrultusunda bilgisayar endüstrisini desteklemek ve geliştirmek,
- Bu endüstrinin yerel ürünlerini güçlendirmek,
- Üretim aşamasında, ithalat, ihracat, sigortalama ve dağıtım sürecinde denetim yapmak ve destek sağlamak,
- Üretim ve teknik bilgi edinme ile ilgili girişimlerde bulunmak,
- Sektörle ilgili gerekli araştırmaları yapmak ve eğitim kursları düzenlemek,
- Özellikle Müslüman ülkelerle bu alanda uluslar arası işbirliğini geliştirmek.

Kurum mütevelli heyeti, yönetim kurulu, genel müdür ve müfettişlerden oluşmaktadır.

Mütevelli Heyeti Kültür ve İslami İrşad Bakanının başkanlığında 7 kişiden oluşmaktadır. Heyet üyeleri 3 yıllık dönemlerde Kültür ve İslami İrşad Bakanlığının tavsiyesi ile atanmaktadır. Heyet kurumun çalışma alanı ile ilgili yürütülen politikaları ve programları onaylar.

Yönetim Kurulu mütevelli heyetinin tavsiyesi ve onayı ile atanan 5 kişiden oluşmaktadır. 3 yıllık dönemlerde atama yapılmaktadır.

Genel Müdür, Yönetim Kurulunun tavsiyesi ve Mütevelli Heyetinin onayı ile üç yıllığına atanır.

Kurumun finansal kaynağı kamu organizasyonlarının yardımları, nakit ödemeler ve hediyelerden oluşmaktadır.

4.5.Görsel Medya Enstitüsü⁴¹

Görsel Medya Enstitüsü, ev eğlence endüstrisini, son teknoloji görsel ve işitsel medya ve çeşitli mültimedya ürünlerinin kullanımını yaymak ve geliştirmek amacıyla 2000 yılında Kültür ve İslami İrşad Bakanlığına bağlı olarak kurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda enstitü, talep edilen yerel ve yabancı kaynakları içeren programları üretir ve temin eder, bu programları çoğaltır ve dağıtımını yapar, gerekli formlardaki ekipman ve teknik bilgiyi ithal eder ve sinema ve görsel işitsel aktiviteleri Kültür ve İslam İrşad Bakanlığının sinema ve görsel işitsel bölümünün hedefleri ve politikaları çerçevesinde destekler ve finansal yardım sağlar.

Enstitünün görevleri:

- Görsel işitsel medya alanında kültürel ve araştırma projeleri gerçekleştirme,
- Video ve mültimedya programlarının temini, çoğaltılması ve dağıtımını ile ilgili önlemler alma,
- Video ve mültimedya programlarının ithalatı için gereken hizmetleri sağlama,
- Çeşitli formlarda mültimedya programları satma ve satın alma,
- Bilgisayar ekipmanları içeren görsel işitsel kaynaklarla ilgili tüm ekipman ve ürünleri satın alma, ithal etme ve dağıtımını gerçekleştirme,
- Ev eğlence ve mültimedya ürünlerinin temin edilmesi, üretimi ve dağıtımını için görsel medya üretim merkezlerinin oluşturulması ve tesis edilmesi için gerekli teknik servisi sağlama,
- Ülkede ev eğlence ve mültimedya endüstrisinin gelişimi ve ilerlemesi için tesisler kurma,

⁴¹ <http://www.rasaneha.org> Erişim Tarihi:07.01.2011

- Ev eğlence ve mültimedya ürünleri ile ilgili yerli ve yabancı firmalar ve kurumlardan fikir edinme,
- Ev eğlence ve mültimedya alanında özel sektörü destekleme ve özel sektörle işbirliği yapma.

4.6.İran Sinema Mzesi⁴²

İran Sinema Müzesi 1994 yılında İran Sinemasına ait belgeler, resimler ve materyelleri toplayıp, muhafaza ederek ve kayıt altına alarak İran sinema mirasının gelecek nesillere düzgün bir Şekilde aktarılmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur. Mze Kültür ve İslami İrşad Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak faaliyet göstermektedir.

Bugün müzenin koleksiyonunda 40.000 portre, 3.000 belge, 4.000 senaryo, 1.000 film, 400 fragman, 350 ekipman ve 76 adet uluslararası ödül ve madalya bulunmaktadır.

Müzede 7 adet sinema salonu mevcuttur. Mze her gün sinemaseverler ve araştırmacılar tarafından ziyaret edilmektedir.

⁴² ⁴² <http://www.cinemamuseum.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

V. BÖLÜM

TÜRKİYE

Türkiye’de ilk sinema filmi 1896 yılında bir Fransız olan Bertrand tarafından Yıldız Sarayında Sultan II. Abdülhamit’e gösterilmiştir. Bir süre sonra Beyoğlu’nda halka açık ilk film gösterimi Musevi olan Sigmund Weinberg tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha sonraları aynı kişi tarafından düzenli film gösterileri yapılmaya başlanmıştır.⁴³II. Meşrutiyetin ilanından sonra sinema imparatorluğun diğer büyük kentleri olan Selanik ve İzmir’de de yayılmaya başlamıştır.

İlk yerleşik sinemalar azınlıklar tarafından açılmıştır.⁴⁴ 1914 yılına gelindiğinde ise Türkler Tarafından işletilen ilk sinema olma özelliği taşıyan Milli Sinema açılmıştır. Daha sonra yine aynı yıl Ali Efendi Sineması açılmıştır. Bu yıllarda yabancılar tarafından Avrupa Filmlerini ithal eden bir dağıtım şirketi de kurulmuştur.⁴⁵

Savaş yılları olması sebebiyle yabancılar tarafından çekilmek istenen filmlerin çekimleri yarım kalmıştır. 1914 yılında Fuat Uzkınay tarafından ilk Türk filmi olarak kabul edilen “Ayastafenos’taki Rus Abidesi’nin Yıkılışı” adlı belgesel film çekilmiştir.⁴⁶ 1915 yılında Enver Paşa’nın talimatıyla Merkez Ordu Sinema Dairesinin kurulmuştur.⁴⁷Bu Daire’nin kuruluş amacı askeri faaliyetlerle ilgili filmler

⁴³ Asiye Korkmaz, “Başlangıcından Bugüne Türk Sineması’nın İçinde Bulunduğu Ekonomik, Politik, Toplumsal ve Teknolojik Koşullar İle Bunların Sinemamız Üzerindeki Sonuçları”, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Sanatta Yeterlik Tezi**, İstanbul:1997,s.6-10

⁴⁴ Asiye Korkmaz, **a.g.e**, s.12

⁴⁵ Giovanni Scognamillo, **Türk Sinema Tarihi-Birinci Cilt 1896-1959**, 2.b., İstanbul: Metis Yay.,1990, s.15-16

⁴⁶ Asiye Korkmaz, **a.g.e**, s.20

⁴⁷ Alim Şerif Onaran, **Türk Sineması Birinci Cilt**, Ankara: Kitle Yay., 1999, s.13

çekmekti. 1917 yılında Sedat Simavi tarafından “Pençe” ve “Casus” adlı ilk konulu Türk filmleri çekilmiştir.⁴⁸

1921 yılına gelindiğinde ilk özel Türk film şirketi olan Kemal Film kurulmuştur. 1924 yılına kadar yerli yapımlar yapan şirket daha sonraları film ithalatına başlamıştır.⁴⁹ Kemal Filmin yapımcılığı bırakmasının ardından Türkiye’de yapımcılıkta İpek Film dönemi başlamıştır. 1928 yılında İpek film tarafından ilk sesli Türk filmi olan “İstanbul Sokakları” adlı film yapılmıştır.⁵⁰1932 yılında İpek Film tarafından İstanbul’da modern bir film stüdyosu kurulmuştur. Bu dönemde 24 adet film çekilmiştir. Kemal Film ve İpek Film gibi şirketlerin yapım, dağıtım ve gösterim gibi faaliyetleri ile Türk sinema sektörünün şekillenmesi yolunda önemli adımlar atılmıştır.⁵¹

1926 yılında Amerikan Konsoloslğu tarafından yapılan bir çalışma o döneme ait Türk Sineması ile ilgili önemli bilgiler vermektedir. Hazırlanan rapora göre 1926 yılına gelindiğinde Türk sinemasının endüstrileşme yolunda önemli bir mesafe kat ettiğini ve sinemanın yüz binlerce takipçisinin olduğu anlaşılmaktadır.⁵²

1929 yılında sinema uzmanı Naci Bey tarafından mecliste görüşülmek üzere bir rapor hazırlanmıştır. Bu raporda Naci Bey yerli sinemanın korunması için devlet kontrolünün gerekliliği üzerinde durmuştur.⁵³1932 yılına gelindiğinde “Sinema Filmlerinin Kontrolü Hakkında Talimatname” yürürlüğe girmiştir.⁵⁴

⁴⁸ Agah Özgüç, **Başlangıcından Günümüze Türk Sinemasında İlkler**, İstanbul: Yılmaz Yay., 1990, s.17-18

⁴⁹ Asiye Korkmaz, **a.g.e.**, s.32-34

⁵⁰ Agah Özgüç, **a.g.e.**, s.38-39

⁵¹ R. Aktaş, A. Alp, M.Doğanay ve diğreleri, **a.g.e.**, s.8

⁵² Ertan Tunç, “Türk Sinemasının Ekonomik Yapısı(1896-2005)”, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul:2006, s.17

⁵³ Hakan Erkılıç, “Türk Sinemasının Ekonomik Yapısı ve Bu Yapının Sinemamıza Etkileri”, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Sanatta Yeterlilik Tezi**, İstanbul:2003, s. 36-37

⁵⁴ Agah Özgüç, **a.g.e.**, s.105

1932 yılında Türk sinema sektörünün ilk meslek örgütü “Türkiye Sinema ve Filmcileri Birliği” kurulmuştur ve 1933 yılında anlaşmazlıklar nedeniyle kapanmıştır.⁵⁵1946 yılında ise “Yerli Film Yapanlar Cemiyeti”, “Sinemacılar ve Filmciler Cemiyeti” ve daha sonraları ise “Türk Sinema İmalcileri ve Dağıtıcıları Birliği” kurulmuştur.⁵⁶

1950 yılına kadar Türk Sineması diğer ülke sinemalarına göre geride kalmıştır. Bu dönemde filmlerin gişe gelirleri genellikle maliyetlerini karşılayamamıştır. Bunun nedeni filmlerin kalitelerinin düşük olması, sinemada tiyatrocuların hakimiyeti, teknik donanım yetersizlikleri ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyolojik koşullardır.

İzmir İktisat Kongresinin ardından alınan kararlara uygun olarak İş Bankası ve Bursa Milletvekili Muhittin Baha Bey’in ortaklığı ile Ankara Sinema İşleri Türk Ltd. şirketinin kurulması Türk sineması için endüstrileşme yolunda atılan önemli bir adım olmuştur. Şirket İpek Film’den aldığı filmleri kendi sinemalarında gösterime sokar. İş Bankası’nın desteği ile İpek Film daha ucuza film yapmaya başlamış ve içinde bulunduğu krizi atlatabilmiştir. 1942 yılında konulan varlık vergisi nedeniyle İpek Film film yapmayı durdurur ve İş Bankasının iştirakleri tasfiye edilir. Bu durum Türk sinemasının endüstrileşmesini engeller.⁵⁷

1934 yılında Ha-ka Filmin kurulmasıyla film maliyetlerini düşürmek amaçlı olarak filmlerin sessiz çekilerek sonradan dublajlanması yöntemi ağırlık kazanmaya başlamıştır.⁵⁸ 1940’ların ikinci yarısından itibaren filmlerdeki sanatsal kaygı yok olmaya başlamıştır. Hükümetin bu yıllarda yerli film üretimini destekleyen bir çalışması yoktur. Türk sineması dışa bağımlı bir haldedir.

⁵⁵ Ertan Tunç, **a.g.e.**, s.20-21

⁵⁶ Agah Özgüç, **a.g.e.**, s.51

⁵⁷ Ertan Tunç, **a.g.e.**, s.21-22

⁵⁸ Giovanni Scognamillo, **Türk Sinema Tarihi-Genişletilmiş Baskı 2.b.**, İstanbul: Kabalcı Yay.,2003, s.83

1946 yılında kurulan “Yerli Film Yapanlar Cemiyeti” bir rapor hazırlar. Bu rapora göre filmler 40-60.000 TL’ye mal olmaktadır ve bu filmler maliyetlerini zor karşılamaktadır. Buna göre yerli film endüstrisinin gelişebilmesi için filmlerin satış gelirlerinden ve yerli filmin yapımında çalışanlardan kazanç vergisi alınmamalıdır, %75 olan gösterim vergisi kaldırılmalı veya %20’ye düşürülmelidir. Stüdyoların kurulumunda kullanılan araç gereç ve boş sinema filmi gümrük vergisinden muaf tutulmalıdır. Bu rapor 1948 yılında gerçekleşen vergi indiriminde etkili olmuştur.⁵⁹Vergi indiriminin ardından yerli film üretiminde bir atış görülmektedir.

1950-1960 yılları arasında çok partili hayata geçiş ve ekonomideki değişiklikler Türk sinemasına da yansımış, yerli film ve yapımcı firma sayısında büyük artış meydana gelmiştir. 1951 yılında çıkarılan 5846 sayılı Fikir ve Sanat eserleri Kanunu ile telif hakları konusunda ilk kez yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu dönemde Lütfi Ömer Akad, Metin Erksan, Memduh Ün ve Muharrem Gürses gibi yönetmenler Türk sinemasına önemli eserler vermişlerdir. Yine bu dönemde Türk sinemasına Jön kavramı yerleşmiştir.

1953 yılında hazırlanan bir rapora göre Türk sineması 8 milyon cirosu, 7 milyon tesis sermayesi, 4 milyon aktif, 2 milyon pasif sermayesi ile 21 milyon TL’lik bir endüstri ve sanat koludur. Bu dönemde toplam seyirci sayısı 1940’lara göre artmış ve 60 milyona ulaşmıştır. Yerli filmlerin sayısındaki artış sinema sektörünü eskiye oranla daha karlı bir sektör haline getirmiştir. Buna rağmen Türk sinemasının temel sorunu Ham madde ve rüsumdur. Ham film ithalatında görülen döviz sınırlandırılması ve kotalar Türk sinemasının kalitesini düşürmektedir. 3000 metrelik filme 6100 metre ham film sınırlaması filmde bazı sahnelerin tekrar çekimini engellemiş ve filmde hatalı sahnelerin yer almasına neden olmuştur. 1950’lerin ortalarında Türk sinemasında bono ve amortisman uygulaması başlamıştır. Yapımcılar yaşadıkları finansman sorununu çalışanlara vadeli ticaret senetleri ile borçlanarak aşmaya çalışmışlardır. Amortisman sisteminde ise filmi maliyeti karşılanmadan filmde vergi alınmaktaydı. Bu sisteme göre bir filmin kendisini 5

⁵⁹ Ertan Tunç, **a.g.e.**, s.28

yılda amorti edeceği varsayılır ve yıllara göre kazanç yüzdeleri belirlenirdi ve filmin gelirinden amortisman payları ayrılarak vergileri peşin ödenirdi.⁶⁰

1950'lerde Türk sinemasında meydana gelen değişiklikler Türk sinemasını ticari bir sektör haline getirmiştir ancak bu dönemde Türk sinemasında bir kurumsallaşma gözlenmemektedir.⁶¹

1960-1970 yılları arasında Türk sineması yerli film ve izleyici sayısı bakımından çok büyük gelişme göstermiştir. Bu dönemde izleyici temelli bir üretim modeli benimsenmiştir. 1950'li yıllarda kurulan bölge işletmeciliği ve Yıldız kavramı bu dönemde Türk sinemasının üretim biçimine hakim olmuştur. Buna göre bölge işletmecileri bölgelerindeki seyircilerin talepleri doğrultusunda yapımcılara film yaptırırlardı. Fillerde seyircilerin talep ettikleri yıldızlar oynatılırdı. Bu durum neticesinde birbirini tekrar eden filmler ortaya çıkmıştır. Renkli filmin ortaya çıkması ve yıldız oyuncu talebi film maliyetini arttırmış olmasına rağmen bu dönemde Türk sineması Amerikan sinemasını geçmiştir. Sinema sektörünün bu yıllarda karlı bir sektör haline gelmesi ile yapımcı ve yapımevi sayısında önemli artışlar gözlenmiştir. Bu dönemde bazı dernekler ve birlikler kurulmuş ancak başarılı sonuçlara ulaşamamışlardır.⁶²

1970-1980 yılları arası Türk sinema sektöründe küçülme gözlenmektedir. Bu dönemde meydana gelen iktisadi, siyasi ve sosyolojik değişimler diğer sektörler gibi sinema sektörünü de etkilemiştir. Ülke genelinde televizyonun yaygınlaşması ve Televizyonun sinemaya oranla daha ucuz bir eğlence aracı olması nedeni ile sinema seyircisi sayısı azalmıştır. Bu nedenle sinema işletmeleri ekonomik sıkıntıya düşmüş ve çok sayıda sinema salonu kapatılmak zorunda kalmıştır. Bu dönemde seks filmleri, politik filmler ve arabesk filmler furyası başlamıştır.

⁶⁰ Ertan Tunç, **a.g.e.**, s.33-36

⁶¹ Hakan Erkılıç, **a.g.e.**, s. 74

⁶² Ertan Tunç, **a.g.e.**, s.43-53

1977 yılında Türk sineması ile ilgili yasal düzenlemeler yapmak, yurt dışında film haftaları düzenlemek ve yurt dışında festivallere katılacak olan filmlerin altyazılı kopyalarını hazırlamak gibi görevleri yerine getirmesi amacıyla Kültür Bakanlığı bünyesinde Sinema Dairesi başkanlığı kurulmuştur. 1978 yılında sektörden kişilerin katıldığı Devlet Sinema Kurultayı düzenlenmiş ve sinemanın sorunları ile ilgili konular tartışılmış ve sinema yasası taslağı şekillenmiştir. Ancak Sinema Dairesi'nin hazırladığı yasa tasarısı Meclis'te kabul edilmemiştir. Bu dönemde çıkarılan Denetleme Tüzüğü ile sansür ağırlaşmıştır.⁶³

1980-1990 yılları arası Türk sinema sektörüne video işletmeciliği damgasını vurmuştur. Artan ithalat sayesinde ülkede yaşanan teknik devrimle beraber görsel işitsel iletişim araçlarında değişimler meydana gelmeye başlar. Televizyonlar renkli yayına geçmeye başlar ve yani televizyon kanalları ortaya çıkar. Medya ve reklâmcılık sektörünün hızla büyümeye başlamasının sonucu olarak kullanılan ileri teknoloji sayesinde Türkiye'deki stüdyo, laboratuvar ve teçhizat kalitesi artar.

Ülkede yaşanan ekonomik kriz önceki dönemlerde sinema sektöründe görülen bölge işletmeciliğinin yerini daha ucuz maliyetle milyonlara ulaşmayı başaran video işletmeciliğine bırakır. Sinema salonları kapanmaya başlar. Ülkede dağıtım ve sinema salonları Amerikan şirketlerinin eline geçer. 1986 yılında çıkartılan Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu ile devlet sinema sektörünü düzenlemeye çalışır. Sinema kuruluşları 1984 yılından itibaren yeniden örgütlenmeye başlar. 1984 yılında FİYAP, 1987 yılında SESAM, 1988 yılında SODER ve 1989 yılında FİLMYÖN kurulur.⁶⁴

Döneme damgasını vuran video işletmeciliği üretim şekli olarak; sadece video piyasasına yönelik yapılan üretim ve sinema seyircisine yönelik yapılan üretim olmak üzere ikiye ayrılır. Sinema seyircisine yönelik olan üretim tarzında film gösterime girdikten sonra video pazarına sürülür. Fiyap'ın bu dönemde sinema sektörünün sorunları ile ilgili hazırladığı rapora göre video işletmeciliği sinema

⁶³ Ertan Tunç, **a.g.e.**, s.58-64

⁶⁴ Hakan Erkılıç, **a.g.e.**, s. 140

sektöründe haksız kazançta neden olmaktadır. Ülke genelinde toplam 5600 video kulüp vardır ve bu kulüplerde korsan kasetlerle çalışılmaktadır. bu yerlerde telif ve vergi denetimi yoktur. Sinemacılar yerli film için %20, yabancı filmler için ise %50 vergi öderken video kulüplerden vergi alınmamaktadır.

1986 yılında çıkarılan Sinema Video ve Müzik Eserleri Kanunu ile sinema alanında gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Kanuna göre denetleme yetkisi polisten alınıp Kültür Bakanlığına verilmiştir. Vali ve Kaymakamlara denetimden geçen filmleri bölgesel yasaklama hakkı verilmiştir. Filmler ve Video kasetlerin resmi bandrol ile tescil edilmesi ve böylelikle telif haklarından yararlanabilmeleri sağlanmıştır. Denetim Kurullarında sinem sektörü temsilcileri ve akademisyenlerde yer almaya başlamıştır. 1989 yılından itibaren belediye paylarından, bandrol ücretlerinden ve kayıt tescil gelirlerinden oranlarla oluşturulan özel bir fon ile sinemaya destek sağlanmaya başlamıştır.⁶⁵

1989 yılında Yabancı Sermaye Yasasında yapılan değişikliklerle Amerikan Film şirketleri Türkiye'ye girmeye başlamıştır. Bu şirketler dağıtım alanına girmiş ve Türk filmlerinin gösterim için salon bulamamasına neden olmuşlardır. Bu durumu düzeltmek için Sinema yasasında yapılmak istenen değişiklik çeşitli nedenlerden dolayı bir türlü yapılamamıştır.

1990-2005 yılları arasında Türk sinemasında yeni üretim biçimleri ortaya çıkar. Bu dönemde sponsorluk ve ortak yapımlar yaygınlaşmaya ve yapımcı yönetmenler ortaya çıkmaya başlamıştır. Sinema için Kültür Bakanlığı desteği, Eurimages desteği ve televizyon kanalları ile yapılan anlaşmalar kaynak oluşturmaya başlamıştır.

Bu dönemde Televizyon çekilen filmleri sinema emekçileri için istihdam alanı oluşturmuştur. Ayrıca ön satış yöntemi sayesinde televizyon kanalları sinema filmlerine senaryo aşamasından itibaren destek sağlamışlar, reklam ve tanıtım işlerini

⁶⁵ Hakan Erkılıç, a.g.e, s.144-145

üslenmişlerdir. Yapımcı yönetmenlerin ortaya çıkışı ise daha özgün ve kaliteli yapımların ortaya çıkmasını sağlamıştır.

1990'lı yıllarda yerli film sayısında azalma görülmektedir. Türkiye'de sanat sineması ve popüler sinema ayrışmaya başlamıştır. Eşkuya, Güle Güle, Propaganda, Hababam Sınıfı Askerde, Vizonte, Kahpe Bizans gibi gişe hasılatında Amerikan filmlerini geçen kaliteli yapımlar bu dönemde ortaya çıkmıştır.

1996 yılına kadar Amerikan sinemasının etkisi altında kalan Türk sinema endüstrisi 1996 yılında çekilen ve 2.5 milyonu aşan seyirci sayısına ulaşan Eşkuya filmi ile yeniden canlanma sürecine girmeye başlamıştır. 2004 yılında çıkarılan 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunun Türk Sinemasının yaşadığı bu canlanma sürecinde büyük katkısı olmuştur. Yıllar itibariyle yerli film izleyici sayısı artmaya başlamıştır.

1996-2008 yıllarında yerli filmlere ait seyirci sayısı ve gişe hasılatı ile ilgili veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo5.1: Seyirci Sayıları ve Gişe Hasılatı(1996-2008)

Yıllar	Seyirci Sayısı	Gişe Hasılatı(TL)
1996	3.361.633	8.404.082
1997	1.193.971	3.223.721
1998	2.508.553	6.948.691
1999	2.516.575	7.801.382
2000	5.955.809	19.951.96
2001	7.502.430	25.508.262
2002	1.687.648	6.581.827
2003	5.562.489	29.481.192
2004	11.426.593	68.559.558

Yıllar	Seyirci Sayısı	Gişe Hasılatı(TL)
2005	14.999.014	97.343.601
2006	15.677.191	109.270.020
2007	11.875.850	85.521.585
2008	23,148,009	181.740.526

Kaynak: 1996-2007 Verileri “Eğlence Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri” adlı eserden 2008 verileri www.gedikyatirim.com adresinden alınmıştır.

2009 yılında Türkiye’de 69 adet yerli film gösterime girmiştir ve bu filmlerin gişe hasılatı yaklaşık 156,5 milyon TL olmuştur. 2009 yılı toplam satılan bilet sayısı yerli ve yabancı filmler için 36.9 milyon’dur. Toplam gişe hasılatı ise 308.2 milyon TL’dir.

Aşağıdaki tabloda 2009 yılında Türkiye’de en çok izlenen ilk on filme ait bilgiler sunulmuştur.

Tablo 5.2: 2009 Yılı Seyirci sayısına Göre İlk On Film

	Filmin Adı	Ülke	İzleyici Sayısı
1	Recep İvedik 2	TR	4.333.116
2	Güneşi Gördüm	TR	2.491.454
3	Nefes: Vatan Sağolsun	TR	2.419.136
4	2012	US/CA	1.468.855
5	Ice Age: Dawn of the Dinosaurs	US	1.408.523
6	New Moon	US	1.195.932
7	Neşeli Hayat	TR	1.071.580
8	Kurtlar Vadisi: Gladio	TR	862.947
9	Issız Adam	TR	771.747

	Filmin Adı	Ülke	İzleyici Sayısı
10	Avatar	US/GB	721.582

Kaynak: http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

Türkiye’de sinema alanındaki işlemler Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü 1983 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 187 no’lu Kanun Hükmünde Kararname ile “Fikir ve Sanat Eserleri Dairesi Başkanlığı” olarak kurulmuştur. 1989 yılına gelindiğinde, 1978 yılında müstakil bir daire başkanlığı olarak kurulan ve 1985 yılında Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü bünyesine katılan Sinema Dairesi Başkanlığı ile birleştirilerek 379 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü” olarak teşkilatlanmıştır.⁶⁶

Genel Müdürlüğün kuruluş amaçları Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 11 maddesinde şu şekilde belirtilmektedir:

- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile verilen görevleri yürütmek,
- Birliklerin idari ve mali yönlerden denetimini sağlamak,
- Eser sahipleri ve birliklerle Bakanlık arasındaki ilişkileri düzenlemek,
- Fikir ve sanat eserlerinin işaretlenmesi ile ilgili çalışmalarını yürütmek, kontrol etmek ve denetlemek,
- 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu ile verilen görevleri yapmak,
- Milli varlıklarımızı yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak amacıyla film gösterileri ve festivaller düzenlemek veya desteklemek, belgesel filmler sağlamak, yaptırmak ve film satın almak,

⁶⁶ www.sinema.gov.tr Erişim Tarihi:22.09.2010

- Film, video ve benzeri konularda arşiv kurmak, geliştirmek ve faydalanılmasını sağlamak,
- Telif hakları konusunda milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmak ve gerekli çalışmaları yürütmek,
- Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak.

5.1. Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğünün Organizasyon Yapısı

Genel Müdürlük 3 daire başkanlığından oluşmaktadır: Telif Hakları Dairesi Başkanlığı, Sinema Dairesi Başkanlığı ve İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı.

5.1.1. Telif Hakları Dairesi Başkanlığı

5.1.1.1. Araştırma Geliştirme ve Mevzuat Şube Müdürlüğü

Araştırma Geliştirme ve Mevzuat Şube Müdürlüğü 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Resmi kurumları, ilgili sektörleri veya vatandaşları bilgilendirir.
- Uluslar arası mevzuat çalışmaları ve araştırmaları yapar. Uluslar arası kuruluşlardan, ABGS'den ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon ve Dış İlişkilerden, Alt Komite toplantıları, kültür alanında Konsey direktifleri, ulusal programın değerlendirilmesi, Türkiye ulusal kültür politikaları, ilerleme veri tabanı, Türkiye AB Ortaklık Komitesi, fikri mülkiyet hakları ve rekabet, görsel işitsel politikalar, Euromed Projeleri gibi konularda gelen yazıları inceleyerek cevaplandırır.
- Bakanlık Hukuk Müşavirliğinden gelen görüş yazılarını cevaplandırır ve ilgili bilgi ve belgeleri hazırlar.

- Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü(WIPO) Anlaşmaları, Bern ve Roma Sözleşmeleri ve uluslar arası anlaşmalarla ilgili işlemleri yapar.
- Mevzuat uyum çalışmaları yapar.

5.1.1.2. Fikri Hakları İzleme Şube Müdürlüğü

Fikri Hakları İzleme Şube Müdürlüğü 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Bil-kod ve yapımcı kodu tahsis eder.
- Fikri hakların ihlali ile ilgili suçlardan dolayı yapılan kovuşturma ve yargılamalarda delil olarak kullanılacak olan taşıyıcı materyallerin fiziki denetimini yapar. Bu materyallerle tespit edilen eserin kayıt-tescil edilip edilmediğini, orijinal bandrol taşıyıp taşımadığını, ve işaretlemelerinin mevzuata uygun olup olmadığını kontrol eder.
- Eserlerin tespit edilen nüshalarının mevzuata uygun olarak çoğaltılıp çoğaltılmadığını araştırır. Piyasaya sunulan eserlerin hak sahipliklerini tespit eder, eser işletme belgelerini inceler ve ilgili savcılık veya mahkemelere bilgi verir.
- Fikri hakların ihlali ile ilgili suçlarda ilgili savcılık veya mahkemelerce talep edilen bilgi ve belgeyi savcılık veya mahkemelere gönderir.
- Sinema ve müzik eserlerini kayıt ve tescili veya işletme belgeleri ile ilgili şikayetleri inceler ve çözüme kavuşturur.
- Valiliklerce fikri hakların takibi ile ilgili yapılan başvuruların gereğini yapar.
- Denetim Komisyonları tarafından gönderilen raporların dosyalandırma işlemlerini ve bu raporlarla ilgili istatistiksel çalışmalar yapar.
- Valiliklerin yasakladığı eserlerin listesini tutar.
- Fikri hakların takibi ile ilgili bilgi ve belge taleplerini karşılar.

- Mahkemelerde bilirkişilik yapar.
- Fikri haklarla ilgili icra ve haciz işlemlerini takip eder.
- Kitap bandrolleri ile ilgili arşivleme yapar ve bu bandrollerle ilgili talep edilen bilgi ve belgeyi hazırlar.

5.1.1.3.Kayıt Tescil Şube Müdürlüğü

Kayıt Tescil Şube Müdürlüğü 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Sinema ve müzik eserleri ile Kanun Kapsamında korunan tüm eserlerin kayıt tescil işlemleriyle ilgili hazırlık çalışmalarını yürütür.
- Kişilerin ve şirketlerin kayıt tescil başvurularını kabul eder, inceler, sıraya alır ve konu ile ilgili olarak başvuru sahiplerini bilgilendirir.
-

5.1.1.4. Meslek Birlikleri ve Sektörel Destekleme Şube Müdürlüğü

Meslek Birlikleri ve Sektörel Destekleme Şube Müdürlüğü 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Meslek birlikleri ile ilgili işlemleri yürütür ve meslek birlikleri ve Bakanlık arasında koordinasyonu sağlar.
- Yeni kurulan meslek birliklerinin tüzüklerini ve kurucu üyelere ait bilgi ve belgeleri inceler ve eksikliği bulunmayan başvuruları Makam Onayına sunarak bu birliklere faaliyet izni verir.
- Mevzuat değişiklikleri doğrultusunda faaliyette olan meslek birliklerinin tüzüklerini incelemek ve birliklere haber verir.

- Meslek Birlikleri ile ilgili mahkemelerden gelen yazıları cevaplandırır.
- Her sene Eylül ayında meslek birlikleri tarafından yapılan tarife bildirimlerini takip eder ve bu bilgileri Bakanlıkça oluşturulan veri tabanı üzerinden ilgili tarafların kullanımına açar.
- Meslek birliklerinin temsil ettikleri eser, icra, fonogram ve yapımlar ile üyeleri ile ilgili bilgilerin üçer aylık güncellemelerini takip eder ve Bakanlıkça oluşturulan veri tabanı üzerinden ilgili tarafların kullanımına açar.
- Ekim ayında umuma açık mahaller veya meslek kuruluşları ile meslek birlikleri arasında tarifeler konusunda uzlaşma sağlanamaması ve taraflardan birinin talebi üzerine Bakanlığın uygun görmesi halinde oluşturulan Uzlaştırma Komisyonu'nun sekretarya hizmetlerini yürütür.
- Fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ve korsanla mücadele faaliyetlerinde etkinlik sağlanması amacıyla projeler geliştirir ve uygulanmasını sağlar. Telif hakkına taraf sektörlerin gelişimi ve etkinleştirilmesi için çalışmalar yapar.

5.1.2. Sinema Dairesi Başkanlığı

5.1.2.1. Uluslararası İlişkiler ve Tanıtıcı Faaliyetler Şube Müdürlüğü

Uluslararası İlişkiler ve Tanıtıcı Faaliyetler Şube Müdürlüğü 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Yurtiçi ve yurtdışı film festivalleri, film haftaları ve film günlerinin organizasyonlarına destek verir. Yurtdışında gerçekleşecek olan etkinliklerde gösterilen filmlerin altyazılı kopyalarının yapılmasına destek verir.
- Sinema alanında mevzuat uyum çalışmaları yaparak uluslararası anlaşmalar ve sözleşmelerle ülkemizdeki yasaların uyumlu hale getirilmesini sağlar.

- Eurimages(Yaratıcı Sinematografik Görsel İşitsel Eserlerin Ortak Yapımı ve Dağıtımı için oluşturulan Avrupa Destek Fonu), See Cinema Network(Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Sinema Birliği), Avrupa Görsel İşitsel Gözlemevi gibi uluslararası sinema kuruluşlarıyla ilişkileri yürütür.
- Ortak Yapımlarla ilgili iş ve işlemleri yürütür ve ortak yapımlara destek verir.
- Sinema alanına ilişkin kültürel ve sosyal etkinlikleri destekler.
- Ülkemiz ve diğer ülkeler arasındaki işbirliğini geliştirmek amacıyla imzalanana Kültürel Değişim Programlarında yer alan sinema ve fikri mülkiyet alanı ile ilgili iş ve işlemleri yürütür.
- Uluslararası platformda ülke tanıtımına katkı sağlayacak olan özel projeleri ve ulusal ve uluslararası tanıtıcı faaliyetleri destekler.

5.1.2.2.Arşiv ve Teknik Prodüksiyon Şube Müdürlüğü

Arşiv ve Teknik Prodüksiyon Şube Müdürlüğü 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Bakanlığımız film, video ve müzik arşivine giren materyallerin kabul işlemlerini yapar.
- Kayıt ve tescil edilerek Eser İşletme Belgesine bağlanan eserlerin tasnif ve arşivleme işlemlerini yapar ve bilgisayar ortamına aktarır.
- Mahkemelerce Genel Müdürlüğümüzden talep edilen ve Fikri Hakları İzleme ve Denetim Şube Müdürlüğü tarafından istenen eserleri hazırlayarak mahkemelere gönderir.

- Yapımcı firmaların devir işlemleri taleplerini karşılar ve devredilmesi istenen firmaya ait devir işlemlerini gerçekleştirir.
- Yurtiçi ve yurtdışı film festivalleri, film haftaları, sinema günleri, gösteri ve şenliklerde gösterilmek üzere talep edilen bakanlık arşivinde bulunan 35 mm'lik filmleri etkinliklere gönderir.
- Yurtiçi ve yurtdışına gönderilecek olan filmlerin Dışişleri Bakanlığına, Türk Hava Yollarına veya yetkili kargo şirketlerine teslimi ile ilgili işlemleri yapar. Gönderilen filmlerin iadeleri ile ilgili işlemleri yapar ve filmleri kontrol eder.
- Bakanlık film arşivinde bulunan filmlerin özelliklerini kaybetmeden uzun süre muhafazaları için gereken teknik malzemeleri teminini sağlar.
- Bakanlıkça kültürel etkinliklerde kullanılmak amacı ile satın alınan veya yaptırılan konulu belgesel ve çizgi filmler ile Eser İşletme Belgesi verilen film, video, VCD, DVD, Lazer Disc, CD Rom, Ses Kaseti ve CD'lerin kayıt ve yerleşim düzenini sağlar.
- Yurtiçi kültürel etkinliklerde kullanılmak üzere 35 mm'lik Sinema Makinesi, Sinevizyon Cihazı ve teknik ekipmanları teknisyenler ile birlikte sağlar.
- Bakanlıkça satın alınan veya yaptırılan filmlerin kabulünü yapar ve Genel Müdürlüğün ilgili birimine evrakları gönderir.
- Genel Müdürlükte bulunan tüm teknik cihazlardan bozulanların arıza tespit tutanağını hazırlar ve bakımlarını yaptırır.
- Bakanlıkça ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenen etkinlik, sempozyum ve toplantılarda betacam SP ve S-VHS video kameralarla çekim yapar ve görüntüleri ilgili yerlere dağıtır.
- Bakanlıkça ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca düzenlenen etkinliklerde kullanılan ses sistemi ve diğer cihazların kurulumunu ve çalıştırılmasını sağlar.

- Genel M¼d¼rl¼kçe satın alınacak veya yaptırılacak olan teknik cihazların teknik şartnamesini hazırlar.
- Genel M¼d¼rl¼k st¼dyo ve çoğaltım ünitesinde montaj, kurgu, çoğaltım ve seslendirme işlemlerini yapar ve ilgili kamu kuruluşlarına gönderir.
- Yurtdışında bulunan 1100 sinema salonundan gelen aylık seyirci sayıları, ücretler ve gösterime giren yerli ve yabancı film sayıları ile ilgili istatistikî bilgiler derler ve gerekli yerlere bildirimini sağlar.
- Kültürel etkinlikler için yurtdışına gönderilen filmlerin gümrük işlemleri için gerekli yazışmaları yapar.
- Firmaların talepleri doğrultusunda kayıt tescil edilen eserlerin TRT’de gösterilebilmesi için uygunluk yazısı yazar ve TRT’ye gönderir.

5.1.2.3. Yapım Destekleme Şube M¼d¼rl¼ę¼

Yapım Destekleme Şube M¼d¼rl¼ę¼ 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Bakanlıktan destek talebinde bulunan yapım ve yapım sonrası proje başvurularını kabul eder.
- Başvuruların ön incelemesini yapar ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesini sağlar.
- Projeleri değerlendirmek ve desteklenecek olanlara karar vermek üzere Bakanlık bünyesinde oluşturulan Destekleme Kurulu üyeleri arasında sürekli olarak iletişimi ve bilgi akışını sağlar.
- Kurul toplantılarının hazırlık çalışmalarını yürütür.

- Desteklenen projelerin gelişim ve gerçekleştirilme süreçlerini takip eder.
- Proje aşamaları ile ilgili kabul ve ret işlemlerini yapar ve bu işlemlerle ilgili destekleme kuruluna bilgi verir.

5.1.2.4. Proje Destekleme Şube Müdürlüğü

Proje Destekleme Şube Müdürlüğü 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Bakanlıktan destek talebinde bulunan yapım öncesi(kurgu film yapım geliştirme, senaryo ve diyalog yazım geliştirme, belgesel film yapım geliştirme, animasyon film yapım geliştirme) ve yapım projelerinin kabul işlemlerini yapar
- Proje başvurularının ön incelemesini yapar ve eksikliklerin giderilmesini sağlar.
- Projeleri değerlendirmek ve desteklenecek olanlara karar vermek üzere Bakanlık bünyesinde oluşturulan Destekleme Kurulu üyeleri arasında sürekli olarak iletişimi ve bilgi akışını sağlar.
- Kurul toplantılarının hazırlık çalışmalarını yürütür.
- Desteklenen projelerin gelişim ve gerçekleştirilme süreçlerini takip eder.
- Proje aşamaları ile ilgili kabul ve ret işlemlerini yapar ve bu işlemlerle ilgili destekleme kuruluna bilgi verir.
- Genel Müdürlük bütçe ve özel hesaptan desteklenmesi Destekleme Komisyonunca uygun bulunan projelerle ilgili iş ve işlemleri yürütür.

5.1.2.5. Danışma ve Değerlendirme Şube Müdürlüğü

Danışma ve Değerlendirme Şube Müdürlüğü 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuata uygun olarak;

- Ülke içinde ticari dolaşıma girecek olan filmlerin denetlenmesi, değerlendirilmesi ve sınıflandırılması için Değerlendirme ve Sınıflandırma Kurulunun oluşturulması ile ilgili işlemleri yürütür.
- Sinema sanatıyla ilgili yaklaşımların ve sektörel eğilimlerle ilgili olarak tavsiye niteliğinde kararlar alan Danışma Kurulunun oluşturulmasını sağlar ve kurulun sekreteryaya hizmetlerini yürütür.
- Ticari dolaşım ve gösterimi uygun bulunmayan filmlerle ilgili işlemleri yürütür.
- İşaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanımını sağlar.
- Filmlerin ön değerlendirme ve sınıflandırmasını yapan Bakanlık temsilcisi, sektör temsilcisi ve bir psikologdan oluşan üç kişilik alt kurulun oluşturulmasını sağlar.
- Alt kurul ve Değerlendirme ve Sınıflandırma Kurulu kararlarının takibini yapar.
- Gerekli hallerde birden fazla alt kurul oluşturulmasını ve kurulların diğer illerde toplanmasını sağlar.
- Yabancı film şirketleri tarafından ülkemizde çekilecek olan filmlere çekim izni verir.
- Soykırım iddiaları ile Mücadele Koordinasyon Kurulu Çalışmaları ve Türkiye aleyhine çekilen filmlerin takibine ilişkin işlemleri güvenlik birimleri ile koordineli olarak yürütür.

5.1.3. İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

5.1.3.1. Personel İşleri Şube Müdürlüğü

Personel İşleri Şube Müdürlüğü personel kadro ve terfi işlemleri, göreve başlama, ayrılma ve emeklilik işlemleri, personel izin işlemleri ve personel eğitim işlemleri gibi işleri yürütür.

5.1.3.2. İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü

İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü Genel Müdürlüğün bütçesini hazırlamakla ve bütçe harcama kalemlerine ait işlemleri yerine getirmekle sorumludur.

5.1.3.3. Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü

Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü Genel Müdürlüğün ihtiyacı olan bilgisayar yazılım ve donanım ile ilgili teknik işlemleri yürütür.

5.1.3.4. Gelirler ve Muhasebe Şube Müdürlüğü

Gelirler ve Muhasebe Şube Müdürlüğü stopaj gelirlerinin, bandrol satış ücretlerinin takibinden ve bandrol dağıtımından sorumludur.

5.2.Kültürel Faaliyetlere Verilen Destekler

5.2.1.Uzun Metrajlı Filmlere Verilen Destekler

2004 yılında yayımlanan 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun gereği uzun metrajlı filmlere film yapım desteği ve yapım sonrası desteği verilmektedir.

5224 sayılı kanuna göre;

“Destekleme, ödemesi bakanlıkça sağlanan doğrudan destek şeklinde olabileceği gibi, banka ve finans kuruluşlarından sağlanan kredilerin anaparası dışında kalan olağan ödemelerinin Bakanlıkça karşılanması biçiminde dolaylı destekleme şeklinde de olabilir.” Ancak uygulamada bakanlıkça sağlanan destek türü genellikle doğrudan destek türü olmaktadır.

Uzun metrajlı filmlere yapım desteği sağlanabilmesi için yönetmen ve yapımcının ortak başvuruda bulunması, yapımın sinema versiyonunun üretilecek olması ve sinema salonu gösteriminin önce yapılması gereklidir.

Kanun gereği uzun metrajlı filmler için yapım desteği ancak geri ödemeli olarak sağlanır ve destek miktarı yapım giderlerinin %50'sini aşamaz. Yapımcının bu desteği alabilmesi için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun onuncu maddesinde sayılan değerlerden birini teminat olarak göstermesi veya muteber en az iki şahsı müteselsil kefil ve müşterek borçlu göstermesi gereklidir. Kefillerin destek miktarının geri dönüşünü sağlayacak miktardaki mal varlığını belgelendirmesi gereklidir.

Geri ödemeli yapım destekleri filmin gösterime girdiği yılı takip eden takvim yılı sonuna kadar filminden elde edilen tüm gelirlerden tüm giderler çıkarıldıktan sonra elde edilen net tutardan, filmin giderleri için sağlanan destek oranında ve bu destek miktarını geçmeyecek miktarda Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde geri ödenir.

Film giderlerini karşılayabilecek şekilde gelir elde edememişse, filmin yapımcısının başvurusu üzerine bakanlıkça yapılacak inceleme sonucunda yapımcının talebi uygun görülürse geri ödemeli destekler geri ödemesiz sayılır.

Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde geri ödemesi tamamlanmayan filmin yapımcısı geri ödemenin tamamlanması gereken tarihten itibaren, aldığı destek bakanlıkça geri ödemesiz sayılan filmin yapımcısı ise bu kararın alındığı tarihten itibaren 3 yıl süre ile kanunda yer alan desteklerden yararlanamamaktadır. Ancak bu filmler gösterime girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Destekleme Kurulunca belirlenen uluslararası festivallere davet edilirse veya bu festivallerden birinden ödül alırsa bu filmler için üç yıllık süreye ilişkin hüküm uygulanmamaktadır. Ayrıca yapımcı faizi ile birlikte geri ödemesini yaparsa destekler için tekrar başvuruda bulunabilmektedir.

2004 yılında çıkarılan 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun gereği uzun metrajlı filmler için sağlanan destekler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 5.3: Uzun Metrajlı Filmlere Verilen Destekler

YILLAR	ADET	DESTEK MİKTARI(TL)
2005	15	2.450.000,00
2006	26	6.109.000,00
2007	38	8.627.000,00
2008	27	5.910.000,00
2009	34	6.060.000,00
2010	39	9.351.000,00

Kaynak: www.sinema.gov.tr

Uzun metrajlı filmler için filmin izleyiciye ulaştırılabilmesi amacıyla tanıtım, dağıtım ve gösterim aşamalarının desteklenmesi için yapım sonrası desteği sağlanmaktadır. Bu destek doğrudan veya dolaylı, geri ödemeli veya geri ödemesiz olarak sağlanmaktadır. Bu desteğin geri ödemesi desteğin tamamının verildiği yılı takip eden takvim yılı sonu itibariyle yapılmaktadır. Kanun gereği yapım sonrası destek miktarı toplam giderlerin %30'unu geçemez.

5.2.2. Belgesel, Kısa Film, Senaryo Diyalog ve Animasyon Çalışmalarına Verilen Destekler

Belgesel, kısa film ve animasyon filmlere sağlanan yapım desteği doğrudan ve geri ödemesiz olarak sağlanmaktadır.

Belgesel, kısa film, senaryo Diyalog ve Animasyon çalışmalarına yapım desteğinin yanı sıra proje desteği de verilmektedir. Proje desteği; araştırma, geliştirme, senaryo ve diyalog yazımı, çeviri, tasarım ve benzeri yapım öncesi aşamalar için verilen destek türüdür. Film yapım geliştirme desteği ve senaryo ve diyalog yazım ve geliştirme desteği olmak üzere iki türüdür.

Bu destek doğrudan ve geri ödemesiz olarak sağlanmaktadır. Kanun gereği proje desteği miktarı proje giderlerinin %50'sini geçemez. Destekleme Kurulu senaryo yazım proje giderlerinin tamamının desteklenmesine de karar verebilir. İki defa üst üste senaryo yazım desteği alanların tekrar başvuruda bulunabilmeleri için senaryolarından en az birinin filme çekilmiş olması gerekmektedir. İki defa üst üste film yapım geliştirme desteği alanların tekrar başvuruda bulunabilmeleri için projelerinden en az birinin film yapımının gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir.

2004 yılında çıkarılan 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun gereği Belgesel, Kısa Film, Senaryo Diyalog ve Animasyon Çalışmaları için sağlanan film yapım geliştirme, film yapım ve senaryo diyalog yazım geliştirme destekleri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 5.4: Belgesel, Kısa Film, Senaryo Diyalog ve Animasyon Çalışmalarına Verilen Destekler

YILLAR	ADET	DESTEK MİKTARI(TL)
2005	110	2.756.000,00
2006	141	4.697.971,00
2007	204	5.484.990,00
2008	153	4.772.360,00
2009	159	4.151.420,00
2010	100	3.124.960,00

Kaynak: www.sinema.gov.tr

5.2.3.Kültürel ve Sanatsal Tanıtıcı Faaliyetlere Verilen destekler

Bakanlık uluslararası alanda ülke tanıtımı ile ilgili özel proje ve yapımları, uluslararası film festivallerini, film hafta ve günlerini, sinema ile ilgili kültürel ve sosyal amaçlı etkinlikleri ve sinema sektörü çalışanlarını 5224 sayılı kanunun 9. maddesinin ikinci fıkrası gereği Destekleme Kuruluna bildirilen meblağ dışındaki kaynaklardan desteklemektedir. Bakanlık döner sermaye bütçesi ile Bakanlık bütçesinde yer alan diğer ödenekler de bu amaçla kullanabilmektedir.

2004 yılında çıkarılan 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun gereği Kültürel ve Sanatsal Tanıtıcı Faaliyetlere Verilen destekler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 5.5: Kültürel ve Sanatsal Tanıtıcı Faaliyetlere Verilen destekler

YILLAR	ADET	DESTEK MİKTARI(TL)
2004	31	1.050.000,00
2005	49	4.273.400,00

YILLAR	ADET	DESTEK MİKTARI(TL)
2006	62	9.841.974,00
2007	73	10.487.713,95
2008	136	18.117.563,57
2009	157	14.109.946,00
2010	135	8.217.650,00

Kaynak: Hata! Köprü başvurusu geçerli değil. yılına ait veriler Eylül ayı sonuna kadar verilen destekleri içermektedir.)

5.2.4. Sinema Salonu Olmayan İl Ve İlçelere Verilen Destekler

Sinema salonu bulunmayan kültür merkezinin kalmaması amacı ile 2008 yılında Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü sinema salonu bulunmayan il ve ilçe merkezlerine sinema makinesi ve gerekli teçhizatın alımı için destek sağlamaya başlamıştır.

2008 yılında sinema salonu bulunmayan 5 adet il ve ilçeye, 2009 yılında 7 adet il ve ilçeye, 2010 yılında ise Eylül ayı sonu itibariyle 6 adet il ve ilçeye sinema makinesi ve gerekli teçhizat desteği sağlanmıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sinema ve Devlet arasında kurulan ilişki tüm dünya ülkeleri için ulusal sinemalarını güçlü kılmak adına büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle sinema sektörünün stratejik öneminin farkına varan her devlet resmi kurum veya kuruluşları aracılığı ile kendi ulusal sinemasını geliştirmek ve güçlendirmek için çeşitli politikalar yürütür. Türkiye’de bu politikalar Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Bu çalışmada yer verilen ülkelerin sinema politikaları ise Hindistan’da Enformasyon ve Yayıncılık Bakanlığı bünyesinde yer alan ana birimler ve bu bakanlığa bağlı özerk birimler tarafından, Güney Kore’de Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı özerk bir kuruluş olan KOFIC(Kore Film Konseyi) tarafından, Fransa’da Kültür ve İletişim Bakanlığına bağlı özerk bir kuruluş olan CNC(Fransa Ulusal Sinema Merkezi) tarafından, İran’da ise Kültür ve İslami İrşad Bakanlığının Sinema, Görsel ve İşitsel İşler Yardımcılığı ve bu bakanlığa bağlı kurumlar tarafından yürütülmektedir.

Bu ülkelerin sinema sektöründeki durumları incelendiğinde yürütülen politikaların başarılı sonuçlar doğurduğu gözlenmektedir. Üretilen film ve seyirci sayısı bakımından bakıldığında, 1,2 milyar nüfuslu Hindistan’da 2009 yılında 819 adet film üretilmiş olup bu yıl içinde toplam 2,9 milyar sinema seyirci sayısına ulaşılmıştır. Aynı yıl içinde 48 milyon nüfusa sahip olan Güney Kore’de üretilen film sayısının 138 ve toplam sinema seyirci sayısının 156 milyon, 64 milyon nüfuslu Fransa’da ise üretilen film sayısının 230, toplam sinema seyirci sayısının 200 milyon olduğu görülmektedir. Yurtdışında elde edilen başarılar bakımından bakıldığında ise İran filmlerinin 300’ün üzerinde uluslararası ödül kazandığı ve bir kısmı seçkin olmak üzere 4000’den fazla uluslararası festivale katıldığı görülmektedir.

Son zamanlarda başarılı bir yükseliş yakalayan sinemamıza rağmen, 70 milyon nüfusa sahip olan ülkemizde 2009 yılı içinde 69 film üretilmiş ve 36,9 milyon toplam sinema seyirci sayısına ulaşılmıştır. Bu durum ülkemizde yürütülen sinema politikalarında ve kurumsal işleyişte hala istenilen düzeye ulaşamadığını

göstermektedir. Bu nedenle çalışmada incelenmiş olan ülkelerdeki sinema ile ilgili yürütülen politikalar ve kurumsal işleyişten ülkemiz adına almamız gereken örnekler olduğu düşünülmektedir.

Bu bağlamda incelenen ülkelere baktığımızda Hindistan Enformasyon ve Yayıncılık Bakanlığı tarafından finanse edilen Hindistan Film ve Televizyon Enstitüsü ve Satyajit Ray Film ve Televizyon Enstitüsü önem taşımaktadır. Bu iki enstitü sinema ve televizyon alanında eğitim veren Hindistan'ın önemli sinemacıların içinde yetiştiği iki önemli eğitim kurumudur. Güney Kore Sanat ve Film Akademisi ve İran Genç Sinemacılar Derneği de tıpkı bu iki enstitü gibi sinema alanında eğitim vermekte ve Güney Kore ve İran sinemasının çekirdek kadrosunu oluşturan sinemacıların yetişmesini sağlamaktadır. Bu dört eğitim kurumu gibi sinema eğitimi veren kurumların ülkemizde de kurulmasının, ülkemizde sinema alanında daha nitelikli ve daha çağdaş akademik bir eğitimin olması ve sinema alanında daha donanımlı sinemacıların yetişmesi adına yararlı olacağı düşünülmektedir.

Fransa ve Güney Kore'de sinema salonları için sağlanan destek bu ülkelerde sinema seyirci sayısının artması bakımından önem arz etmektedir. Fransa'da sinema salonlarındaki ekipman ve modernizasyon çalışmaları için yapılan masrafların karşılığında salonun yıllık vergisi %90 oranında düşürülmektedir. Ayrıca küçük yerleşim birimlerine sinema salonlarının açılması veya eksikliklerin giderilmesi için ve bu yerleşim birimlerinde gösterilecek film kopyalarının üretimi için destek sağlanmaktadır. Güney Kore'de ise sinema salonu inşa etmek veya onarmak için düşük faizli kredi sağlanmaktadır.

Son yıllarda sinema sektöründe gerçekleşen bir devrim olarak nitelendirilen dijital sinemanın öneminin farkında olan Güney Kore ve Fransa'da dijital teknolojinin kullanımını teşvik eden destekleme programları mevcuttur. Bu tarz bir destek ülkemizde mevcut değildir.

Sinema endüstrisinin verimliliği açısından ülke genelinde gösterime giren filmlerin gişe hâsılatları, izleyici sayıları ve bu filmlerle ilgili bilgilerin takibini sağlayan bir veri sistemi ve sinema alanı ile ilgili istatistiksel çalışmalar ve ar-ge çalışmaları yapan bir birimin varlığı büyük önem taşımaktadır. Sinema

endüstrilerindeki verimliliğin artması için Güney Kore ve Fransa'da gişe hâsılatı veri sistemi ile istatistik ve ar-ge birimleri oluşturulmuştur. Ayrıca İran'da Farabi Sinema Kurumu bünyesinde Uluslararası İlişkiler Birimi İran sinemasının yurtdışındaki durumu ve dünya sineması ile ilgili araştırmalar yapmaktadır. Ülkemizde ise bu çalışmaların yapıldığı bir birim ve gişe hâsılatlarını ve izleyici sayılarının takibini sağlayan bir veri sistemi yoktur. Sinema endüstrisindeki verimliliğin artması için Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü bünyesinde bir gişe hâsılatı veri sistemi ile istatistik ve ar-ge birimlerinin oluşturulması gerekli görülmektedir.

İran'da bulunan Sinema Müzesi İran sinema mirasının gelecek nesillere düzgün bir şekilde aktarımını sağlaması bakımından büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde de sinema mirasımızın korunabilmesi ve bu mirasın gelecek kuşaklara düzgün bir şekilde aktarılabilmesi için Türk sinemasına ait belge ve materyallerin toplanarak muhafaza edildiği bir Türk Sinema Müzesinin kurulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Filmlerin ihracatının artması ve dünya pazarındaki yerinin genişlemesi için ulusal sinemaların yurtdışında tanıtımına ayrıca önem vermek gerekmektedir. Ülkemizde yurt dışı film haftaları ve Türk filmlerinin yurtdışı festivallere katılımı desteklenmektedir. Bu tanıtım faaliyetleri her sene farklı bir kuruluşa düzenlettirilmekte olup bu kuruluşların tanıtım alanında uzmanlaşmış ekipleri bulunmamaktadır. Bu bağlamda Fransa'da Unifrance adlı kuruluşun işleyişi örnek oluşturabilecek niteliktedir. Bir sivil toplum kuruluşu olan Unifrance'in bütçesinin büyük bir çoğunluğu CNC tarafından finanse edilmektedir. Unifrance Fransız filmlerinin tanıtımı için planlı ve programlı yurtdışı tanıtım faaliyetleri ve lobi çalışmaları yürütmektedir.

Fransa'da yer alan ve ülkemizde de uygulanmasının yararlı olacağı düşünülen bir diğer uygulama televizyonlardaki film gösterim kotalarıdır. Fransa'da her türlü TV servisi için belirli sayıda yerli film gösterme zorunluluğu vardır ve sinema salonlarındaki izleyici sayısında herhangi bir azalmaya yol açmaması için bu filmlerin gösterim saatleri belirlenmiştir.

Buraya kadar bahsedilen ve ÷lkemizde de uygulanmasının ulusal sinemamız adına yararlı olacağı dñřün÷len uygulamaların ait olduğu ÷lkelerde, bu uygulamaları y÷r÷ten kurumların özerk bir yapıya sahip olduğu gör÷lmektedir. Bu bağlamda Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüđu tarafından çalışmaları y÷r÷t÷len ve Türk sinema sektörü temsilcilerinin de yıllardır beklediği Türk Sinema Kurumunun oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

AKTAŞ, R., ALP, A., DOĞANAY, M. ve diğreleri, **Eğlence Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri**, Ankara:TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi, 2008.

BATUR, Sabire, “*Siyasal İslam Sineması Örneğinde İnan Sineması*”, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sinema TV Anabilim Dalı, **Doktora Tezi**, İzmir:2007

ERKİLİÇ, Hakan, “*Türk Sinemasının Ekonomik Yapısı ve Bu Yapının Sinemamıza Etkileri*”, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Sanatta Yeterlilik Tezi**, İstanbul:2003.

KORKMAZ, Asiye, “*Başlangıcından Bugüne Türk Sineması'nın İçinde Bulunduğu Ekonomik, Politik, Toplumsal ve Teknolojik Koşullar İle Bunların Sinemamız Üzerindeki Sonuçları*”, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Sanatta Yeterlilik Tezi**, İstanbul:1997.

ONARAN, Alim Şerif, **Türk Sineması Birinci Cilt**, Ankara: Kitle Yay., 1999.

ÖZGÜÇ, Agah, **Başlangıcından Günümüze Türk Sinemasında İlkler**, İstanbul: Yılmaz Yay., 1990.

SEVER, Şeyda, “Bollywood: Hollywood’a Meydan Okuyabilen Tek Ulusal Sinema Endüstrisi”, **Altyazı Aylık Sinema Dergisi**, S:19, Haziran 2003.

SCOGNAMİLLO, Giovanni, **Türk Sinema Tarihi-Birinci Cilt 1896-1959**, 2.b., İstanbul: Metis Yay.,1990.

SCOGNAMİLLO, Giovanni , **Türk Sinema Tarihi-Genişletilmiş Baskı 2.b.**, İstanbul: Kabalcı Yay.,2003,

TUNÇ, Ertan, “*Türk Sinemasının Ekonomik Yapısı(1896-2005)*”, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul:2006.

ULUSOY, Nilay, “*Televizyon Sinema Dayanışması ve Fransa Örneği*”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul:2006.

June-Kyoung, Park, “The Korean Film Industry: Dramatic Movement Over the Next Generation”http://www.mediasalles.it/journal/korean_film_industry_pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

http://en.wikipedia.org/wiki/cinema_of_India Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.indiaonestop.com/film.htm> Erişim Tarihi:22.09.2010

http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/focus2010.pdf Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://mib.nic.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.filmdivision.org> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.dff.nic.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.nfaipune.gov.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.ftiindia.com> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://srfti.gov.in> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.cfsindia.com> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.nfdcindia.com> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.koreanfilm.or.kr> Erişim Tarihi:22.09.2010

<http://www.filmyon.org/modules.php?name=News&file=article&sid=151> Erişim Tarihi 22.09.2010

<http://www.cnc.fr> Erişim Tarihi 22.09.2010

<http://www.gedikyatirim.com> Erişim Tarihi 22.09.2010

<http://www.sinema.gov.tr> Erişim Tarihi 22.09.2010

<http://www.irankulturevi.com> Erişim Tarihi:07.01.2011

<http://www.cinema.gov.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

<http://www.fcf.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

<http://www.rasaneha.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

<http://www.iycs.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

<http://www.ircg.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

<http://www.defc.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

<http://www.cinemamuseum.ir> Erişim Tarihi:07.01.2011

ÖZET

Bu çalışmada dört örnek ülke ve Türkiye’de sinema sektörünün durumu ve sinema-devlet ilişkisinin kurumsal olarak işleyişi incelenmiştir. Örnek alınan ülkeler Amerikan filmlerinin istilasına karşı ulusal sinemalarını büyük ölçüde korumayı başarmış olan Hindistan, Güney Kore, Fransa ve İran’dır.

Çalışmada her ülkeye bir bölüm ayrılmış olup, öncelikle o ülkenin sinema endüstrisinin durumundan bahsedilmiş daha sonra ise sinema alanı ile ilgili yasal düzenlemeleri ve uygulamaları gerçekleştiren resmi kurum ve kuruluşların işleyişleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Türkiye ile ilgili olan bölümde ise öncelikle Türkiye’nin sinema ile tanışmış olduğu 1896 yılından günümüze kadar uzanan süreçte Türk sinema sektörünün gelişimi incelenmiştir. Daha sonra ise ülkemizde sinema alanı ile ilgili yasal düzenlemeleri ve uygulamaları gerçekleştiren Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğünün işleyişi incelenmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme bölümünde ise sinema devlet ilişkileri ve sinema alanı ile ilgili resmi kurum ve kuruluşları incelenen ülkelerle ilgili değerlendirmeler yapılmış ve bu ülke kurum ve kuruluşlarının ülkemiz sineması adına örnek alınabilecek yanları saptanmaya ve Türkiye’de sinema alanı ile ilgili yapılabilecek yenilikler ve değişiklikler belirlenmeye çalışılmıştır.

ABSTRACT

In this study, the situation of film industry and relationship between cinema and state institutionally in four sample country and Turkey are examined. The sample countries, which have substantially achieved to conserve their national cinema from invasion of American films, are India, South Korea, France and Iran.

In the study, for a country one chapter is assigned. In any chapter, primarily, the situation of film industry in that country is mentioned and then official institutions and organizations which make legal regulations and executions about cinema in that country are examined.

In the chapter related to Turkey, primarily, in the process from 1896 to nowadays, the development of Turkish film industry. Then, working of General Directorate of Copyrights and Cinema which makes legal regulations and executions about cinema in Turkey.

In the conclusion of this study, some evaluations about the countries of which official institutions and organizations about cinema are examined and about the relationships between their state and cinema are made. Then, it is tried to assess exemplary sides of these institutions and organizations and to define changes and innovations about cinema in Turkey.

ÖZGEÇMİŞ

Gülhanım Gül 04.05.1982 tarihinde Ankara'da doğdu. 1999 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazandı ve 2005 yılında aynı fakülteden mezun oldu. 2007 yılından bu yana Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğünde uzman yardımcısı olarak görev yapan Gül iyi derecede İngilizce bilmektedir.